

*До 60-річчя з дня заснування
Тернопільського медичного
університету*

М. М. Корда, І. Я. Дзюбановський

Випускники Тернопільського медуніверситету – очільники хірургічної служби області

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2017

УДК 617(092)(477.84)
К 66

Рецензенти: *І. М. Шевчук* – заслужений діяч науки і техніки України, д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри хірургії з кардіохірургією Івано-Франківського національного медичного університету;

В. П. Польовий – д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри хірургії Буковинського медичного університету;

В. Б. Гоцинський – д-р мед. наук, професор кафедри хірургії ННІ ПО Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського

Корда М. М.

К 66 **Випускники Тернопільського медуніверситету – очільники хірургічної служби області :** монографія / М. М. Корда, І. Я. Дзюбановський. – Тернопіль : ТДМУ, 2017 – 152 с.

ISBN 978-966-673-308-8

Монографія, яку Ви тримаєте в руках, – це спроба прослідкувати шлях хірургії Тернопілля крізь призму минулого до сьогодення. Ми можемо констатувати, що наш університет виплекав гідну плеяду лікарів-хірургів, дав дорогу в життя величезній кількості справжніх професіоналів, створив колектив фахівців-однодумців, якому притаманні вміння долати труднощі, шукати і знаходити нові шляхи розвитку хірургічної науки, реформування медицини.

Автори усвідомлюють, що, можливо, не всі історичні моменти та імена хірургів згадані в даному виданні, то ж сприймуть зауваження та пропозиції із вдячністю і врахують ці моменти в подальшому.

Книга буде цікавою керівникам медичних закладів, лікарям-хірургам, інтернам та студентам медичних вишів.

УДК 617(092)(477.84)

Книга надрукована згідно з рішенням вченої ради Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (Протокол № 14 від 25.04.2017 року)

ISBN 978-966-673-308-8

© М. М. Корда, І. Я. Дзюбановський, 2017
© Асоціація хірургів Тернопілля, 2017
© ТДМУ, «Укрмедкнига», 2017

2017 рік для нашого університету ознаменувався славним ювілеєм – 60-літтям із дня заснування. За цими швидкоплинними літами криється тривалий шлях успіху, наукових пошуків і звершень, зростання та примноження здобутків у підготовці висококваліфікованих медичних кадрів для рідної України. А ще це невтомна і самовіддана праця всього колективу нашого університету!

ТДМУ став авторитетним науковим та освітнім центром. У наступний десяток років наш навчальний заклад входить із новими планами й задумами. Вірю, що мине ще стільки ж років, а Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського залишатиметься лідером серед вишів України.

Висловлюю глибоку подяку і шану всьому колективу університету й зичу успіхів у плеканні молоді надії нашої держави. Нехай натхнення і жага творчого пошуку будуть вірними супутниками, життя – багатогранним і плідним, шлях до професійного зростання – успішним.

Ректор ТДМУ Михайло Корда

Колектив авторів висловлює подяку працівникам медичних установ та закладів охорони здоров'я області, особисто:

*Катерняку Володимиру Богдановичу (Бережанська ЦРЛ),
Костіву Ярославу Васильовичу (Борщівська ЦРЛ),
Морозовичу Ігорю Леонідовичу (Бучацька ЦРЛ),
Ковальчуку Юрію Михайловичу (Гусятинська ЦРЛ),
Решетилу Ігорю Михайловичу (Заліщицька ЦРЛ),
Гнойовому Василю Івановичу (Збаразька ЦРЛ),
Палці Сергію Володимировичу (Зборівська ЦРЛ),
Волкову Олексію Михайловичу (Козівська ЦРЛ),
Джоджичу Ігорю Орестовичу (Кременецька ЦРЛ),
Ковальчуку Степану Карповичу (Лановецька ЦРЛ),
Ференцу Василю Володимировичу (Монастириська ЦРЛ),
Тофану Петру Івановичу (Підволочиська ЦРЛ),
Дзидзьорі Ігорю Мироновичу (Підгаєцька ЦРЛ),
Стиранці Ярославу Володимировичу,
Стиранці Олександрю Ярославовичу (Теребовлянська ЦРЛ),
Лісовському Володимиру Романовичу (в. о. головного лікаря ТРТМО),
Ліщлишину Олегу Петровичу (Чортківська ЦРЛ),
Чорнобаю Михайлу Михайловичу (Шумська ЦРЛ),
Гусаку Олегу Михайловичу (Університетська лікарня),
Осадчуку Дмитру Васильовичу (лікарня швидкої допомоги),
Костевичу Василю Васильовичу (міська лікарня № 3, м. Тернопіль),
Задорожному Василю Семеновичу (міська лікарня № 2, м. Тернопіль),
Голді Юліану Михайловичу (міська лікарня № 2, м. Тернопіль)*

за надану інформаційну допомогу в підготовці видання, яке ми пропонуємо до Вашої уваги.

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «ТЕРНОПІЛЬСЬКА УНІВЕРСИТЕТСЬКА ЛІКАРНЯ»

Будівництво лікарні розпочалося на околиці Тернополя в далекому 1957 році. Головним лікарем був призначений Беліков Костянтин Васильович. До складу невеликого адміністративного колективу входили:

- заступник головного лікаря Рижак Єфрем Дмитрович;
- завідувач господарства Вацик Сидор Якимович;
- головний бухгалтер Мозжелін Михайло Григорович;
- секретар Гадевич Софія Федорівна.

Медичну допомогу населенню надавали обласні спеціалісти п'яти стаціонарних відділень на 200 ліжок.

Перший пацієнт поступив на лікування 1 жовтня 1958 року, лікуючим лікарем була призначена Ткачук Ярослава Іванівна.

У поліклінічному відділенні працювало 8 кабінетів.

На скрижальях історії становлення і розвитку обласної клінічної лікарні золотими буквами виکارбувані імена талановитих фахівців, організаторів охорони здоров'я.

Це головні лікарі Беліков Костянтин Васильович, Грігель Володимир Андрійович, Стельмах Віктор Олександрович, Данілков Олександр Романович, Гірняк Мирослав Ярославович.

Беліков Костянтин Васильович (1911–1968 рр.)

Народився в Росії. Закінчив Ленінградський стоматологічний інститут в 1941 році, фронтовик.

Свою трудову діяльність розпочав на посаді лікаря-хірурга Ленінградського військового госпіталю, був головним лікарем Заліщицького госпіталю.

З 1958 по 1968 рік працював першим головним лікарем Тернопільської обласної лікарні.

Грігель Володимир Андрійович (1910–2001 рр.)

Народився на Хмельниччині, в селі Іванівці. Закінчив Вінницький державний медичний інститут у 1940 році. Учасник Великої Вітчизняної війни, надавав медичну допомогу під час бойових дій як військовий хірург. У післявоєнні роки працював на Волині в системі охорони здоров'я.

З 1958 року – лікар-хірург Тернопільської обласної лікарні. В 1960 році призначений на посаду заступника головного лікаря з лікувальної роботи.

З 1968 по 1972 рік – головний лікар Тернопільської обласної клінічної лікарні.

Стельмах Віктор Олександрович (1931–1994 рр.)

Народився в селі Левада Хмельницької області. Закінчив Київський медичний інститут імені О. О. Богомольця в 1955 році.

Свою трудову діяльність розпочав на посаді лікаря в м. Гурів Казахської РСР. З 1956 року працював на посаді завідувача Смотричського районного відділу охорони здоров'я.

З 1957 по 1963 рік – заступник головного лікаря, головний лікар Підгаєцької ЦРЛ.

1963–1969 рр. – головний лікар Підволочиської ЦРЛ.

З 1969 по 1972 рік – заступник головного лікаря з лікувальної роботи, а з 1972 по 1983 рік – головний лікар Тернопільської обласної клінічної лікарні.

Данілков Олександр Романович (1934–2006 рр.)

Народився в селі Жердя Чемеровецького району Хмельницької області. Закінчив Тернопільський державний медичний інститут у 1963 році.

Свою трудову діяльність розпочав на посаді лікаря Бучацької ЦРЛ.

З 1975 по 1983 рік – головний лікар Бучацької ЦРЛ.

З 1983 по 1989 рік – головний лікар Тернопільської обласної клінічної лікарні.

З 1989 по 1992 рік – завідувач обласного управління охорони здоров'я в Тернопільській області.

Гірняк Мирослав Ярославович

Народився у 1948 році в м. Бучач Тернопільської області. Закінчив Тернопільський державний медичний інститут у 1971 році.

З 1971 по 1980 рік працював лікарем ортопедом-травматологом Лановецької центральної районної лікарні. З 1980 року обіймав посаду заступника головного лікаря з лікувальної роботи, в подальшому – головного лікаря.

З 1989 по 2013 рік – головний лікар Тернопільської обласної лікарні.

Заслужений лікар України, кандидат медичних наук, депутат Тернопільської обласної ради чотирьох скликань.

Бліхар Василь Євгенович

Народився у 1956 році в селі Сущин Тербовлянського району Тернопільської області. Закінчив Львівський державний медичний інститут у 1979 році.

З 1979 по 1980 рік – лікар-інтерн Тернопільської обласної дитячої клінічної лікарні за спеціальністю «Дитяча хірургія».

З 1980 по 1983 рік працював дитячим хірургом у Тернопільській обласній дитячій лікарні.

З 1983 по 1985 рік навчався в клінічній ординатурі на кафедрі дитячої хірургії в Центральному інституті удосконалення лікарів у м. Москва.

З 1985 по 1986 рік працював дитячим хірургом у Тернопільській обласній дитячій лікарні.

У 1986 році призначений на посаду заступника головного лікаря з лікувальної роботи Тернопільської обласної дитячої лікарні.

З 1995 по 2005 рік – головний лікар Тернопільської міської дитячої клінічної лікарні.

У 2005–2006 рр. – начальник управління охорони здоров'я та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення Тернопільської міської ради.

З 2006 по 2010 рік працював начальником управління охорони здоров'я Тернопільської міської ради.

У 2010 році був призначений на посаду директора Державного підприємства «Державний фармакологічний центр» МОЗ України.

У 2010–2012 рр. – генеральний директор Державного підприємства «Державний експертний центр МОЗ України».

З 2012 року по 2013 рік – доцент кафедри педіатрії з дитячою хірургією №1 Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського.

У 2013 році призначений на посаду головного лікаря комунального закладу Тернопільської обласної ради «Тернопільська університетська лікарня», де працює по теперішній час.

Хірургічне відділення

Хірургічне відділення Тернопільської обласної комунальної клінічної лікарні функціонує з 1958 року.

Першим його завідувачем був Гейнак А. Г., який займав цю посаду впродовж двох років, з 1 жовтня 1958 по 1 грудня 1960 року.

Першими ординаторами відділу були Охрім О. З., Процьків І. Г. та Грігель В. І., котрий з 21 липня 1959 року став завідувачем другого хірургічного відділення, а з 28 серпня 1960 року – заступником головного лікаря з хірургічної роботи. Медсестринський склад першого хірургічного відділення – медсестри Савонова Д. В., Романовська М. М., Дорогупцова М. Є., Бендовська В. Д., Огризко Г. Г., Старчик О. Є., Скала І. М., М'якуш М. М., Медведь Г. У., сестра-господиня – Груніна Г. М.; санітарки – Барабан Т. К., Томачинська М. А. Очолила медсестринський колектив Галковська І. І., яка працювала з 1958 по 1963 рік. У різні роки цю посаду обіймали Сербина К. С., Скруйбис К. І.

На базі II хірургічного, нейрохірургічного, ортопедо-травматологічного відділень обласної лікарні в 1958 р. було створено кафедру шпитальної хірургії, яка бере активну участь у консультативно-лікувальній роботі відділення.

Першим завідувачем кафедри був д-р. мед. наук проф. Михайло Даниленко. Він мав значний досвід педагогічної (з 1948 до 1953 р. – асистент, доцент кафедри факультетської хірургії Вінницького медичного інституту) та адміністративної роботи (за сумісництвом працював головним лікарем обласної клінічної лікарні, завідувачем обласного відділу охорони здоров'я), успішно поєднував організацію та проведення навчального процесу із заходами з надання спеціалізованої хірургічної допомоги населенню області. Докторську дисертацію на тему «Парагонізм (експериментально-клінічне дослідження)» захистив у 1958 р. Звільнений у 1960 р. у зв'язку з переходом на посаду завідувача кафедри торакальної хірургії Львівського медичного інституту. Пізніше – ректор цього інституту, академік РАМН.

У 1960 р. на посаду завідувача кафедри був обраний канд. мед. наук, доц. Шуляка Л. С. Докторську дисертацію він захистив у 1963 р., у 1964 р. – був затверджений у званні професора. Автор 56 наукових праць. За темою дисертації видав монографію «Нові органно-портальні анастомози при портальній гіпертонії».

З 1960 по 1961 рік завідувачем відділення був Кравець В. А. З березня 1962 р. асистентом, а з вересня того ж року, – доцентом кафедри шпитальної хірургії працював канд. мед. наук Віктор Нечипорук. Він опублікував 25 наукових праць, присвячених вивченню проблем операційного лікування органів черевної порожнини, ЦНС та стравоходу, успішно поєднував педагогічну діяльність з роботою на посаді завідувача хірургічного відділення обласної лікарні. Після нього цю посаду до 1963 року займав Головатий І. Д. З 14 лютого 1963 року відділення очолив Олійник В. І., який перебував на даній посаді до 16 лютого 1977 року. З червня 1965 до серпня 1987 р. кафедру очолював д-р мед. наук проф. Юрій Коморовський. Ці роки відзначались багатоплановим розвитком науково-практичної діяльності, удосконалювалась навчально-методична робота. В педагогічний процес кафедри

*Завідувач відділення
Гусак Олег Михайлович*

*Концевий О. О.
завідувач відділення
(1994–2007 р.)*

*Професор
Ковальчук Л. Я.*

*Професор
Максимлюк В. І.*

*Професор Комо-
ровський Ю. Т.*

*В операційній працюють дві брига-
ди хірургів: Яременко В. І., Грицен-
ко Й. М., Білозецький І. Ю.*

було впроваджено єдину методичну систему, розроблену Кабінетом із вищої та середньої медичної освіти Міністерства охорони здоров'я. За роки роботи в інституті Ю. Т. Коморовський проявив себе як досвідчений педагог і блискучий лектор. За його ініціативою і при активній участі в інституті читався факультативний курс комплексних лекцій з актуальних питань геронтології та геріатрії, впроваджена комплексна система відбору субординаторів-хірургів.

Деякий час Ю. Т. Коморовський успішно працював над проблемами хірургічного лікування виразкової хвороби і вивчав хвороби оперованого шлунка. У співавторстві з проф. А. А. Бусаловим видав монографію «Патологічні синдроми після резекції шлунка». Визнанням внеску в науково-практичну розробку реконструктивних втручань на шлунку стала участь Юрія Коморовського в Міжнародному конгресі гастроентерологів у Празі (1968 р.). Він запропонував нові варіанти первинної і реконструктивної гастроєюнопластики, оригінальний метод заградничної пластики стравоходу, нову модифікацію інтестиноплекції при кишковій непрохідності, розробив методики поздовжнього швивання «важкої кукси» дванадцятипалої кишки і дуоденостомії, холедохостомії, оцінки ризику операцій у хворих похилого віку. Ряд робіт Ю. Т. Коморовського присвячено розробці лікувальної тактики у хворих з гострими виразковими шлунково-кишковими кровотечами, запобіганню лікарських помилок при зацемлених грижах живота. Він запропонував оригінальну класифікацію лікарських помилок у хірургічній практиці. Автор і співавтор понад 200 наукових робіт, у тому числі двох монографій; має чотири авторські свідоцтва на винаходи. Під керівництвом Ю. Т. Коморовського підготовлено 8 докторів і 29 кандидатів наук.

За період роботи Ю. Т. Коморовського склад кафедри поповнили досвідчені педагоги та клініцисти. У 1987 р. на посаду завідувача клініки був обраний доктор медичних наук Леонід Ковальчук. Маючи великий досвід організаційної, наукової, педагогічної і клінічної діяльності, він особливу увагу звернув на педагогічний процес, поліпшення якості підготовки молодих спеціалістів і розширення сфери наукових досліджень. Все це дало новий поштовх до вдосконалення науково-практичної діяльності клініки. Вивчення предмета шпитальної хірургії було переведено на циклову систему з викладанням планової та ургентної абдомінальної, торакальної, судинної, малоінвазивної хірургії, урології, анестезіології, проктології та хірургії екстремальних станів.

Леонід Ковальчук – автор 177 наукових праць, двох монографій («Вибір методів хірургічного лікування гастродуоденальних виразок» та «Лапароскопічна хірургія жовчних шляхів»), Атласу хірургічних операцій та маніпуляцій, а також ряду методичних розробок, рекомендацій та 13 винаходів. За його редакцією видано підручники «Шпитальна хірургія», «Клінічна хірургія», «Невідкладна хірургія». Основні праці присвячені вивченню кровообігу шлунка та дванадцятипалої кишки, розробці методів хірургічного лікування та профілактики ускладнень у хворих з гастродуоденальними виразками, малоінвазивній хірургії, проблемам остеопорозу та впливу малих доз радіації на імунологічний статус організму. Вперше в Україні під його керівництвом створено мультимедійну медичну програму, в рамках якої записано компакт-диски: «Лапароскопічна хірургія жовчних шляхів», «Шпитальна хірургія», «Анестезіологія та інтенсивна терапія», «Урологія». Ідеї, закладені в докторській дисертації Леоніда Ковальчука «Регіонарний кровообіг шлунка і дванадцятипалої кишки», лягли в основу ряду дисертаційних робіт. У його науковій школі 5 докторів та 23 кандидати медичних наук. Леонід Ковальчук розробив ряд принципово нових операцій при виразковій хворобі – прицільну резекцію ішемічного сегмента шлунка з селективною проксимальною ваготомією, прицільну резекцію ішемічного сегмента шлунка з декомпресією та десимпатизацією черевного стовбура.

У сфері наукового і практичного інтересу клініки – проблеми патофізіологічної хірургії виразкової хвороби, хірургії стравоходу, сучасні малоінвазивні технології в хірургії жовчних шляхів, реконструктивні операції на магістральних судинах, інтенсивна інфузійно-трансфузійна терапія із застосуванням фотомодифікованих середовищ та сорбентів. Наукові заслуги Леоніда Ковальчука відзначено присвоєнням йому в 1996 р. почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України». З 1994 до 1997 р. він обіймав посаду проректора з лікувальної роботи академії, з 1997 р. – ректор академії, засновник і головний редактор журналу «Шпитальна хірургія». У 2004 р. Ковальчука Л. Я. було обрано членом-кореспондентом АМН України.

Колектив клініки постійно поповнюється високодосвідченими перспективними кадрами. У липні 1989 р. тут почав працювати Анатолій Беденюк. У 1994 р. йому присвоєно вчене звання доцента кафедри. Анатолій Беденюк веде практичні заняття з циклу планової абдомінальної хірургії, автор 36 наукових

праць, брав участь у написанні підручників «Шпитальна хірургія», «Клінічна хірургія», «Невідкладна хірургія», Атласу хірургічних операцій та маніпуляцій. Декан медичного факультету.

Обхід важкохворих головним хірургом УОЗ професором Максимлюком В. І.

Інтраопераційний консиліум з приводу складної клінічної ситуації

Операційна бригада в складі завідувача хірургічного відділення доцента Гусака О. М., лікаря-проктолога Прокоповича М. Б. та лікаря-інтерна Палюха М. М.

Завідувач хірургічного відділення доцент Гусак О. М. під час занять із студентами

Чергова зміна середнього та молодшого персоналу

Ранкову конференцію проводить завідувач хірургічного відділення доцент Гусак О. М.

У грудні 1993 року на кафедру прийнято Гусака О. М. У 1998 році він захистив дисертацію, з грудня 2000 року його присвоєно звання доцент, завідувач курсу проктології.

Посаду завідувача відділення з 1977 до 1982 року обіймав Галащук І. І. Після нього на цю посаду в 1982 році було призначено Венгера І. К., якого згодом, у 1984 році, призначено асистентом кафедри. У 1987 році він захистив кандидатську дисертацію «Вікові аспекти хірургії холецистити», в 1991 році став доцентом; у 1997 році захистив докторську дисертацію на тему «Методи попередження тромбозу алошунта при реконструкції атеросклеротично ураженого аорто-стенового сегмента». У 1999 році Ігор Касіянович – професор кафедри і науковий консультант лікувально-діагностичного центру медичної академії.

З квітня 1984 по вересень 1994 року на посаді завідувача відділення працював Максимлюк В. І. З вересня 1991 року він асистент, а з січня 1996 – доцент кафедри. У 1991 р. Максимлюк В. І. захистив кандидатську дисертацію на тему «Визначення об'єму резекції шлунка в хірургії гастральних виразок», у вересні 1998 року – переведений на посаду доцента кафедри хірургії ФПО. В 2003 р. захистив докторську дисертацію, з 2005 року – професор кафедри хірургії з урологією та анестезіологією. На даний час працює на посаді головного хірурга УОЗ області.

Впродовж 13 років, з 1994 до 2007 року, посаду завідувача хірургічного відділення обіймав Концевий О. О., який зробив вагомий внесок у розвиток хірургічної служби області. У 2000 році відділення хірургії було об'єднано з проктологічним відділенням.

1 листопада 2007 року на посаду завідувача було призначено кандидата медичних наук доцента кафедри шпитальної хірургії Гусака О. М.

З 1986 року по даний час старшою медичною сестрою хірургічного відділення є Дзюба Т. П.

На сьогоднішній день у відділенні виконується широкий спектр операційних втручань на органах шлунково-кишкового тракту, щитоподібній залозі, кінцівках. Ведеться постійна робота з удосконалення методик операційних втручань та активно розширюється спектр медикаментозних препаратів для лікування хірургічної патології.

Медичний персонал хірургічного відділення

Урологічне відділення

*Завідувач відділення
Хорош Володимир Ярославович*

Урологічне відділення засноване в 1958 році. Першим його завідувачем став Дишкант Олександр Лукович, а старшою медичною сестрою – Єрмакова Катерина Йосипівна.

З ними у відділенні працювали лікарі-ординатори Пришляк Микола Іванович та Бондарець Леонід Костянтинович, а також 9 медичних та 8 молодших медичних сестер.

Завідувачем курсу урології з 1958 по 1969 рік був професор Мартинюк Арсен Григорович, потім – доценти Ткачук Роман Федорович, Кубей Володимир Іванович, а зараз – доцент Твердохліб Віктор Васильович.

Завідувачами урологічного відділення працювали Закопняк Василь Федорович (1975–1985 рр.), Ліщенко Олександр Семенович (1985 – 1999 рр.), Ониськів Богдан Григорович (1999–2007 рр.). З 2007 року відділення очолює Хорош Володимир Ярославович.

*Завідувач відділення (1958–1975 рр.)
Дишкант О. Л.*

*Завідувач відділення (1975–1985 рр.)
Закопняк В. Ф.*

*Завідувач відділення (1985–1999 рр.)
Ліщенко О. С.*

*Завідувач відділення (1999–2007 рр.)
Ониськів Б. Г.*

*Завідувач клініки урології (1969–1987 рр.)
Ткачук Р. Ф.*

*Завідувач курсу урології (1987–2002 рр.)
Кубей В. І.*

*Завідувач курсу урології з 2002 р.
Твердохліб В. В.*

Перша старша медична сестра Єрмакова К. Й.

Старша медична сестра відділення Івасько Л. Г.

Перша сестра-господиня Марченко Р. М.

Сестринський персонал. 1980-і роки

Палатні медичні сестри

У перев'язочній

Робочі будні...

Старшою медичною сестрою з 1991 року і до сьогодні працює Івасько Людмила Григорівна.

Нині в урологічному відділенні розгорнуто 40 ліжок для надання спеціалізованої урологічної допомоги третинного рівня акредитації. Відділення добре оснащене твердим і м'яким інвентарем, медичним інструментарієм та апаратурою.

У 2007 році було придбано операційну стійку та інструментарій для виконання трансуретральної резекції простати та малоінвазивних ендоскопічних

операцій на сечовому міхурі, з 2015 року впроваджена методика перкутанної контактної нефролітотрипсії, контактної уретеролітотрипсії, в 2017 році впроваджено лікування стриктур уретри методом «холодного» ножа.

На даний час у відділенні працюють лікар-ординатор вищої категорії канд. мед. наук Хорош В. Я., лікар-ординатор вищої категорії канд. мед. наук Корильчук Т. Б., лікар-ординатор першої категорії Кабанов П. О., працівники кафедри – завідувач курсу урології канд. мед. наук доцент Твердохліб В. В., доцент канд. мед. наук. Мисак А. І., асистент кафедри канд. мед. наук Нестерук С. О. На чолі із старшою медичною сестрою у відділенні трудяться 13 медичних і 15 молодших медичних сестер.

Молодший персонал відділення

Колектив урологічного відділення

Відділення торакальної хірургії

Відділення торакальної хірургії створене в обласній лікарні в травні 1973 року. Першим його завідувачем був обласний хірург Гейнак Андрій Григорович. Під його керівництвом працювали торакальні хірурги Рудик О. І., Кінах І. В., Григоренко А. М., анестезіолог Ручкіна А. І., старша медична сестра Снітинська А. М., операційна сестра Гресь А. С.

У квітні 1975 року торакальне відділення було переведено в міську лікарню № 2. Завідувачем стала Рудик Ольга Іванівна, старшою медсестрою – Лоза Ольга Іванівна.

Анестезіологами працювали Гойхман В. А., Горчєєв А. І., Крупа М. М., Нечай Є. П., Семків А. Л.

Кафедру факультетської хірургії очолив професор Сардак Григорій Антонович.

5 січня 1987 року відділення стало базою кафедри шпитальної хірургії (завідувач кафедри чл.-кор. АМН України, заслужений діяч науки і техніки проф. Л. Я. Ковальчук), переведено в обласну лікарню.

Його завідувачами в різні роки були:

Рудик О. І. (1975–1998 рр.),
Рудик В. Д. (1998–2002 рр.),
Григоренко А. М. (2002–2009 рр.).

Перший завідувач відділення Гейнак А. Г. (справа у першому ряду)

Завідувач відділення Рудик О. І. (1974–1998 рр.)

Завідувач відділення Рудик В. Д. (1998–2002 рр.)

Колектив відділення. 1975 р.

Операцію на серці проводить професор Сардак Г. А. 1974 р.

Вагосимпатичну блокаду проводить Григоренко А. М. 1975 р.

Григоренко А. М.

З 2009 р. по даний час відділення очолює доц. Мальований В. В. Лікарями працювали Вівчар П. Й., Процик Р. С., Сас П. А., Гуменний І. З., Жукінська Л. Ф., Романів О. І., Калайджан К. О., ас. Війтович Л. Є. Старшими медичними сестрами – Шевчук Н. П., Самійленко В. М.

Медсестри – Колодій І. Г., Лозінська С. К., Лакоцька Н. І., Кунець С. В., Гайова Г. Ф., Мигаль М. В., Лецишин Л. О., Кравчук О. П., Калимун Л. І., Давлетова Г. Є., Петрук Л. І., Зелена С. В.

Колектив торакального відділення

Сестрою-господинею більше 20 років трудиться Кривокульська Є. В., буфетницями – Гаджалишин О. С., Головата Р. С.

Основна функція відділення – надання спеціалізованої хірургічної допомоги пацієнтам із захворюваннями та травмами органів грудної клітки; проведення консультацій, планових і ургентних операційних втручань.

У відділенні вперше в області:

1. Впроваджена імплантація штучних водіїв ритму;
2. Розроблений і запатентований пристрій для постійної аспірації плеврального вмісту.
3. Запропонований та впроваджений спосіб аутодермальної та ксенодермопластики кукси бронха при резекції легень.
4. Впроваджені малоінвазивні хірургічні втручання при патології легень.
5. Запроваджена операція Дієца малоінвазивним методом.

Значне місце в роботі відділення займає робота з районними спеціалістами та первинною ланкою ОЗ. Регулярно проводяться лікарські виїзди в райони області, заняття з районними хірургами у вигляді переривчастих курсів, тематичних семінарів та конференцій.

Лікарі торакального відділення також проводять цілодобове чергування з надання ургентної допомоги пацієнтам області (хірургічні втручання з приводу проникаючих поранень та закритої травми грудної клітки).

Під керівництвом завідувача відділення та старшої медсестри відбувається підготовка молодих кадрів, які на робочому місці набираються досвіду та покращують свої професійні знання.

Відділення судинної хірургії

У розвитку судинної хірургії області пройдено два основних етапи: лігатурні та паліативні й власне реконструктивні операції, які мають на меті відновлення прохідності і цілісності судин.

Орап О. І., перший завідувач відділення (1987–1991 рр.)

Перші судинні операції на Тернопіллі виконані на базі хірургічного відділення другої міськлікарні під керівництвом професора Сардака Г. А. в 1975 р., що стало поштовхом до створення спеціалізованих ліжок судинних хворих. Перше спеціалізоване судинне відділення було організовано на базі обласної лікарні у вересні 1987 р., основу колективу склали учні професора Сардака Г. А. Очолив його кандидат медичних наук Орап О. І., старшою медсестрою стала Шпортун Л. З. У штаті відділення було 27 співробітників. Судинні хірурги Орап О. І., Надал В. А., Теплицький М. Т., Шведов О. М. виконували численні операції на аорті, артеріях та венах нижніх кінцівок.

У медичну практику відділення втілювались новітні досягнення науки в галузі діагностики та лікування патології судин:

- тактика лікування хворих з критичною ішемією кінцівок з активною екстракорпоральною детоксикацією хворих;
- профілактика судинних ускладнень після операцій на аорті та артеріях нижніх кінцівок;
- діагностика та лікування хворих з синдромом та хворобою Рейно;
- лікування хворих з патологією глибоких вен кінцівок.

З 1990 по 2003 рр. відділення очолював Надал В. А.

Старшою медсестрою працювала Пацула Л. О., зараз – Погребнюк О. П.

З 2003 р. по 2011 р. колектив очолював лікар вищої категорії Шведов О. М., з 2011 р. – лікар вищої категорії Сергеев В. М.

Плідна співпраця зі співробітниками кафедри місцевого медичного університету привела до впровадження у практику судинної хірургії нових наукових розробок.

Працівники відділення постійно підвищують свій професійний рівень, беруть участь у науково-практичних конференціях, міжнародних з'їздах ангіологів та флебологів. Колектив відділення нараховує 22 медичних працівники, лікарський склад – 9 лікарів:

Сергеев В. М. – завідувач відділення (вища атестаційна категорія);

Орап О. І. – канд. мед. наук, лікар судинний хірург (вища атестаційна категорія);

Чорний А. І. – лікар судинний хірург (перша атестаційна категорія);

Маньковський Я. О. – лікар спеціаліст;

Венгер І. К. – д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри хірургії № 2;

Вайда А. Р. – канд. мед. наук, доцент кафедри хірургії № 2;
Костів С. Я. – д-р мед. наук, професор кафедри хірургії № 2;
Боднар П. Я. – канд. мед. наук, доцент кафедри хірургії № 2;
Якимчук О. А. – канд. мед. наук, доцент кафедри хірургії № 1.

*Операцію на судинах проводять професор Венгер І. К.
та судинні хірурги Сергєєв В. М., Вайда А. Р.*

*Операцію проводять лікарі
Шведов О. М. і Свідер-
ський Ю. Ю.*

*Старша медична сестра
Погребнюк О. П.*

Колектив медичних сестер

П'ятихвилінка

Молодші медсестри відділення

*Сестра-господиня
Тимчій М. М.*

Колектив відділення судинної хірургії

Відділення малоінвазивної хірургії

Відділення малоінвазивної хірургії було створене 31 серпня 2000 року згідно з наказом № 163 по ТОККЛ. Як структурний підрозділ відділення безпосередньо підпорядковується головному лікарю, заступнику головного лікаря з хірургічної роботи. Від часу створення до червня 2013 р. відділення очолював д-р медичних наук, професор Ковальчук О. Л. У квітні 2007 року відділенню надано статус обласного центру малоінвазивної хірургії та затверджено відповідне положення центру.

До 2014 року у відділенні було розгорнуто 15 ліжок. Після незначної реконструкції з 2014 року штат центру розширено до 20 ліжок. У відділенні працюють 26 медпрацівників – 13 медсестер, 10 молодших медсестер, 5 лікарів:

Дуць С. І. – завідувач відділення, лікар-хірург (вища атестаційна категорія).

Мельничук В. В. – лікар-хірург (вища категорія), лікар ортопед-травматолог.

Краснянська Л. О. – лікар-гінеколог (перша категорія).

Бутницький Ю. І. – канд. мед. наук лікар-ендоскопіст (вища категорія).

Ординатори відділення є дійсними членами Європейської асоціації ендоскопічних хірургів (EAES).

На сьогодні на базі відділу МІХ функціонує кафедра хірургії № 1 імені Л. Я. Ковальчука. Куратор відділення – проф. Ковальчук О. Л.

*Завідувач відділення
Ковальчук О. Л.
(2000–2013)*

*Завідувач відділення
Дуць С. І.*

*Лапароскопічна операція. Оперує доцент
О. Л. Ковальчук*

Трансуретральна операція. Оперує доцент В. В. Твердохліб

Лікар-хірург Мельничук В. В.

Доцент О. Л. Ковальчук та лікарі-курсанти в операційній виварію

Палата відділення малоінвазивної хірургії

Артроскопічна операція. Оперує доцент Ю. С. Сморщок

У структуру центру входять стаціонар, операційний блок з двома операційними, кожна з яких оснащена автономними відеоендоскопічними установками, перев'язувальна з оглядовим гінекологічним кріслом та кольпоскопом, маніпуляційна.

Пацієнти перебувають у зручних побутових та санітарно-гігієнічних умовах, оскільки всі палати оснащені окремими санвузлами з душовими кабінами, електричними бойлерами, холодильниками і телевізорами.

Налагоджена внутрішня комп'ютерна мережа (підключена до Інтернету) з базою даних про пацієнтів, які перебували на лікуванні, та відеоархівом деяких операційних втручань.

Така структура центру дозволяє швидко та ефективно верифікувати діагноз і провести адекватне лікування з використанням малоінвазивних методик. При виявленні протипоказань для застосування останніх використовуються класичні «відкриті» операційні втручання.

Центр малоінвазивної хірургії надає консультативно-діагностичну та лікувальну допомогу хворим з наступними патологіями:

Абдомінальна хірургія:

- жовчнокам'яна хвороба, поліпоз жовчного міхура, механічна жовтяниця доброякісного генезу;
- гострий та хронічний панкреатит;
- черевні грижі;

- спайкова хвороба очеревини;
- гострий та хронічний апендицит.

Лапароскопічна гінекологія та гістероскопія:

- доброякісні новоутворення матки і придатків;
- трубно-перитонеальне непліддя;
- лігування маткових труб.

Малоінвазивна урологія:

– трансуретральні втручання при гіперплазії передміхурової залози, новоутворах сечового міхура та уретри;

- трансуретральні літотрипсії при конкрементах сечового міхура та сечоводів;
- черезшкірні контактні літотрипсії при нирковокам'яній хворобі.

Торакоскопічна хірургія:

- доброякісні новоутворення плевральної порожнини;
- бульозна хвороба, спонтанний пневмоторакс;
- спайкові та запальні процеси плеври.

Артроскопічна хірургія колінного, плечового та гомілковостопного суглобів:

– пошкодження менісків, передньої та задньої хрестоподібних зв'язок, суглобного хряща колінного суглоба, деформуючий артроз, наявність вільних внутрішньосуглобових тіл, розтинаючий остеохондрит, звичний вивих надколінника, синовіти (запалення синовіальної оболонки) нез'ясованої етіології;

– звичний вивих плеча, плечолопатковий періартрит (адгезивний капсуліт, імпіджмент-синдром), пошкодження ротаторної манжети, патологія сухожилля двоголового м'яза плеча, SLAP-синдром, нестабільність, контрактури, деформуючий артроз плечового суглоба;

– деформуючий артроз гомілковостопного суглоба, пошкодження суглобового хряща, розтинаючий остеохондрит, наявність вільних внутрішньосуглобових тіл, внутрішньосуглобові переломи та їх наслідки.

Ендоскопія:

- ретроградна панкреатохолангіографія;
- папілосфінктеротомія;
- ЕГДС, біопсії;
- поліпектомія;
- видалення сторонніх тіл;
- ендоскопічний гемостаз.

Малоінвазивним методикам притаманна майже повна відсутність післяопераційного больового синдрому та фактична відсутність післяопераційних ускладнень, в тому числі гнійно-запального характеру. Середня тривалість лікування – від 2 до 7 днів.

З часу створення відділення постійно розширювався спектр малоінвазивних операційних втручань, впроваджувались нові методики діагностики та лікування:

2000 р. – перша лапароскопічна холецистектомія.

2001 р. – перша лапароскопічна гінекологічна операція.

2002 р. – перше гістероскопічне втручання.

2002 р. – перша лапароскопічна апендектомія.
2002 р. – перша трансуретральна операція.
2003 р. – перша операційна холангіоскопія.
2003 р. – перше торакаоскопічне втручання.
2004 р. – перша артроскопічна менісдектомія колінного суглоба.
2005 р. – перша лапароскопічна фундоплікація Ніссена.
2007 р. – перша лапароскопічна герніопластика пахової, пупкової гриж.
2009 р. – перша артроскопічна реконструкція передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба.
2011 р. – перша артроскопія плечового суглоба.
2014 р. – перша цистоуретеролітотрипсія, черезшкірна контактна нефролітотрипсія.

З 2 січня 2007 року на ендовідеохірургічних базах Тернопільського державного медичного університету відкриті курси тематичного вдосконалення «Лапароскопічні та інші малоінвазивні технології в хірургії». Відпрацювання техніки виконання лапароскопічних операцій починається в тренажерному залі, де курсанти та інтерни вивчають спеціальний інструментарій, апаратуру, на фантомах засвоюють і удосконалюють навички роботи інструментами, в'язання інтра- та екстракорпоральних вузлів.

Усі вони, не тільки теоретично, а й практично, на тваринах, виконують ендовідеохірургічні операції.

Курсанти-хірурги із задоволенням вивчають методіку виконання ендовідеохірургічних операцій і зазначають, що поетапне засвоєння в тренажерному залі, під час операцій на тваринах (вперше в Україні), асистування в операційній є ефективною формою навчання.

Робота у відділенні проводиться згідно з наказами МОЗ України та відповідними наказами Департаменту охорони здоров'я Тернопільської ОДА.

Медичний персонал відділення малоінвазивної хірургії

Нейрохірургічне відділення

У 1960 році в обласній лікарні відкрито 10-ліжковий нейрохірургічний підрозділ у складі стоматологічного відділення. Офіційно першим штатним нейрохірургом на Тернопільщині став Чеченюк І. Т.

У 1969 році в Тернопільському медичному інституті відкрито курс нейрохірургії при кафедрі неврології на базі підрозділу в обласній лікарні. На посаду завідувача курсу затвердили кандидата медичних наук Ющенко А. І., який очолював курс нейрохірургії (з перервами) впродовж 15 років. Він одразу включився в лікувальний процес і разом з Чеченюком І. Т. виконував планові операційні втручання.

З 1971 по 2005 рік нейрохірургічне відділення, будучи фактично обласним, базувалося в кількох лікарнях Тернополя. За цей час вагомий внесок у розвиток нейрохірургії на Тернопільщині зробили лікарі Скляр А. А., Копач Б. І., Гайда Т. Т., Синьків І. Д., Квасніцький М. В., рентгенолог Тимчишин О. Й. Вони віддали багато сил і здоров'я для забезпечення нейрохірургічної служби, її ургентної частини, створили фундамент розвитку служби в регіоні.

З 2005 р. нейрохірургія знову повернулася до обласної лікарні, де було відкрито нове сучасне відділення на 30 ліжок. З травня 2005 р. на посаді завідувача нейрохірургічного відділення перебував Квасніцький М. В., пізніше – Гудак П. С. У кінці 2006 р. завідувачем відділення став Загрійчук І. В. З травня 2007 р. відділення переведено на цілодобове ургентне чергування. Тоді ж почали працювати нейрохірурги Парій К. С., Дем'янов М. А., Трибуль О. О., Швець О. С.

У відділенні проводиться сучасна діагностика та лікування різноманітної нейрохірургічної патології:

- черепно-мозкова травма, травма хребта і спинного мозку, травматичні ураження периферійних нервів;
- наслідки травм нервової системи;
- геморагічні інсульти;
- пухлини головного, спинного мозку, периферійних нервів;
- неврологічні прояви остеохондрозу (грижі міжхребцевих дисків, стенози хребтового каналу, спондилостези);
- гнійно-запальні захворювання головного та спинного мозку;
- гідроцефалії.

Усі хірургічні втручання виконують на високопрофесійному рівні із застосуванням сучасних технологій.

Колектив працює над розвитком ендovasкулярної нейрохірургічної допомоги хворим з судинною патологією головного мозку.

*Завідувач відділення
Загрійчук Ігор Володимирович*

*Завідувач курсу нейро-
хірургії Гудак П. С.*

У штаті нейрохірургічного відділення на даний час є 30 працівників: завідувач нейрохірургічного відділення канд. мед. наук Загрійчук І. В., старша медична сестра Метельська О. М., завідувач курсу нейрохірургії ТДМУ імені І. Я. Горбачевського доц. Гудак П. С.

Медичний персонал нейрохірургічного відділення

ОНКОЛОГІЧНА СЛУЖБА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Онкологічну службу Тернопільської області засновано в 1949 році. Тоді функціонував лише один онкологічний кабінет на вулиці Кн. Острозького, 7. Лікарем-онкологом працювала Чернета Єва Михайлівна.

У 1952 році було відкрито перший онкологічний диспансер, всього на 40 ліжок хірургічного та хіміотерапевтичного профілів, на чолі з Євою Михайлівною (тепер територія Тернопільського районного територіального медичного об'єднання). Лікарями тоді працювали Ляпіс Олександр Борисович (завідувач), Кулішова Марія Іванівна, Перельштейн Аврум Елкунович і Андріуці Микола Ілліч.

7 вересня 1954 року головним лікарем Тернопільського обласного онкодиспансеру призначено хірурга-онколога Андріуці Миколу Ілліча.

За керівництва Миколи Ілліча в 1956 році у закладі змонтовано перший в області апарат ГПЧ С – 400, на якому працювала перший радіолог Максимова Олена Іванівна. В кінці 50-х років розпочалося будівництво нового корпусу на 80 ліжок.

З 22 березня 1960 року посаду головного лікаря обійняв онколог-хірург Алхімов Микола Антонович.

Під його керівництвом у листопаді 1962 року відкрито новозбудований корпус, в якому розгорнуто 40 хірургічних та 40 гінекологічних ліжок. На базі старого корпусу створено хіміотерапевтичне відділення на 35 хіміотерапевтичних та 10 радіологічних ліжок.

До складу онкодиспансеру належала і патогістологічна лабораторія, очолювана високопрофесійним патоморфологом Шкільною Жанною Самойлівною. Першими завідувачами відділень працювали: онкохірургічного – Ляпіс Олександр Борисович, онкогінекологічного – Слободянюк Клавдія Федотівна, хіміотерапевтичного – Перельштейн Аврум Елкунович і радіологічного – Вдовиченко Олександр Никифорович. На той час штат онкодиспансеру налічував 28 лікарів та 48 медичних сестер.

Чернета Єва Михайлівна

Андріуці Микола Ілліч

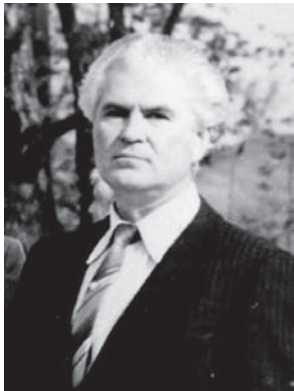
Алхімов М. А.

Для ефективного лікування онкологічних пацієнтів області було відкрито два онкологічні відділення:

– на базі Чортківської центральної районної лікарні, де працювали завідувач Бруцький Микола Федорович, лікарі Гурський Ігор Петрович та Сабала Петро Гнатович;

Холойдовський Ю. М.

Сиволап В. П.

Бабанли Ш. Р.

– на базі Кременецької центральної районної лікарні, де працював Вітушинський Павло Мар'янович. Проте у 1977 році ці відділення були закриті.

У 1974 році головним лікарем обласного онкодиспансеру було призначено Холойдовського Юхима Мойсейовича.

Під його керівництвом у 1983 році було завершено будівництво нового корпусу обласного онкологічного диспансеру по вул. Ворошилова, 8 (тепер вулиця Романа Купчинського), який розпочав роботу з вересня цього ж року. На той час в обласному онкологічному диспансері було розгорнуто 300 ліжок.

З 19 липня 1984 року по 17 листопада 1989 року онкологічний диспансер очолював Сиволап Валентин Петрович.

Його наступником 1989 року став онкохірург Бабанли Шагін Расімович, який до того займав посаду заступника головного лікаря з медичних питань.

У 1998–1999 роках Бабанли Ш. Р. очолював обласне управління охорони здоров'я, а головним лікарем у цей період був Кміта Віктор Вікторович – лікар-радіолог, який до того завідував радіологічним відділенням.

З вересня 1999 року по листопад 2013 року обласний онкологічний диспансер працював під керівництвом Ш. Р. Бабанли.

З листопада 2013 року по даний час комунальну установу Тернопільської обласної ради «Тернопільський обласний клінічний онкологічний диспансер» очолює заслужений лікар України д-р мед. наук Леонід Володимирович Шкробот.

Тепер онкологічна служба області представлена обласним онкологічним диспансером та двадцятьма онкологічними кабінетами в центральних районних та міських лікарнях.

Для надання спеціалізованої онкологічної медичної допомоги задіяний значний кадровий потенціал – 80 лікарів на третинному рівні, з яких 5 лікарів є кандидатами медичних наук, 1 доктор медичних наук, а також 20 районних лікарів-онкологів.

Сьогодні КУТОР «Тернопільський обласний клінічний онкологічний диспансер» – єдиний в області лікувально-діагностичний заклад, який надає високо-спеціалізовану медичну допомогу на третинному рівні дорослому населенню області із пухлинними захворюваннями та здійснює організаційно-методичне керівництво з питань організації протиракової боротьби.

У Тернопільському обласному онкологічному диспансері на сьогодні розгорнуто 265 стаціонарних ліжок. У його структурі функціонує п'ять стаціонарних відділень: два хірургічних, онкогінекологічне, торакальне і радіологічне відділення; диспансерне відділення з діагностичними кабінетами на 200 відвідувань за зміну; відділення анестезіології з палатою інтенсивної терапії; централізована цитологічна та клініко-діагностична лабораторії. Крім того, в 2016 році відкрито окреме хімотерапевтичне відділення з палатами денного перебування.

У стаціонарних відділеннях щорічно лікується понад 8 тисяч пацієнтів, Виконується понад 3000 операційних втручань, 1600 пацієнтів отримують променеву терапію, 3000 – хімотерапевтичне лікування. Щороку в диспансерно-поліклінічне відділення звертається близько 30 тисяч пацієнтів.

Під час хірургічного лікування застосовуються новітні методики операційних втручань: сфінктерозберігаючі операції на прямій кишці, пластичні операції на сечовому міхурі з формуванням неоцисту, органозберігаючі операції на нирці, молочній залозі, реконструктивні пластичні операції на молочній залозі після мастектомій, реконструктивні операції з відновлення голосової функції після ларингектомій, панкреатодуоденальні резекції, бронхо- та ангіопластичні операції при пухлинах легень і середостіння, радикальні операції при пухлинах стравоходу. Проводяться комбіновані та розширені операційні втручання.

Обласний онкологічний диспансер тісно взаємодіє з Тернопільським державним медичним університетом імені І. Я. Горбачевського. На базі онкодиспансеру з 1983 року функціонує кафедра онкології, променевої діагностики і терапії та радіаційної медицини. Співробітники кафедри беруть участь у наданні висококваліфікованої спеціалізованої медичної допомоги в плані консультацій, проведенні консиліумів, виконанні складних хірургічних втручань.

Налагоджена співпраця з онкологічними клініками Польщі, Грузії, Туреччини, Словаччини з можливістю стажування медичного персоналу на їх базах, обміну досвідом з метою підвищення кваліфікації, надання допомоги в покращенні матеріально-технічного стану онкологічного диспансеру.

Кміта В. В.

Шкробот Л. В.

Перспективними напрямками у розвитку онкологічної служби Тернопільської області є впровадження на регіональному рівні скринінгових програм для раннього виявлення раку, впровадження нових методів діагностики і лікування злоякісної патології, покращення надання онкологічної допомоги населенню області та якості життя онкологічних пацієнтів.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИТУБЕРКУЛЬОЗНИЙ ДИСПАНСЕР

Першим хірургом у Тернопільському обласному протитуберкульозному диспансері був тодішній його головний лікар Свистун Б. П., він же вперше в області, у далекому 1947 році, наклав штучний пневмоторакс.

Значна поширеність захворювання на туберкульоз та відсутність протитуберкульозних препаратів були причиною широкого застосування штучного пневмотораксу.

З 1946 року на Тернопільщині почали застосовувати методи колапсотерапії. Лікар Перильштейн Аврум Єлкумович уперше ввів в практику операції на діафрагмальному нерві, корекцію штучного пневмотораксу, екстраплевральний пневмоліз і торакопластику.

У 1949 році виділено ліжка для хірургічного лікування хворих на туберкульоз легень, а в 1951 році організоване хірургічне відділення на 25 ліжок, яке очолив лікар Дементьев М. І. З 1952 по 1956 рік хірургічним відділом завідував Гейнак А. Г. У 1953 році відділ було розширено до 50 ліжок. Резекційну хірургію при туберкульозі легень почали застосовувати з 16 квітня 1954 року. Велика заслуга в хірургічному лікуванні хворих на туберкульоз легень на Тернопільщині належить Столярову О. М. який очолював фтизіохірургічний відділ з 1956 по 1976 рік.

З 1976 до 2000 року посаду завідувача обіймав Горчицький М. Р. фтизіохірургами працювали: Процьків І. Г. з 1955 р., Мрозик Т. К. з 1957 р., Тимчук І. Д. з 1958 р., Стасюк Г. А. з 1960 р., Борсук О. С. і Аркуша В. Ю. з 1962 р., Клецан А. Ю. з 1964 р., Кінах І. В. з 1966 р., Рудик О. І. з 1970 р., Махницький М. М. з 1970 р., Королюк П. В. з 1974 р., Рудик В. Д. з 1982 р.

У 1963 році лікарі – торакальні хірурги диспансеру О. М. Столяров, М. Р. Горчицький, О. С. Борсук розробили методику пластики кукси бронха після резекції легень, що сприяло різкому зменшенню кількості післяопераційних ускладнень.

У 1966 році лікарі А. Придаткевич, Г. Уткін, О. Столяров, І. Радчук розробили методику трансторакального доступу до хребта при операції ляміномії на грудних хребцях, що дало змогу значно поліпшити ефективність лікування хворих на туберкульоз хребта.

Асептика і антисептика – це два поняття, дотримання яких є обов'язковим при виконанні операційних втручань. Наш молодший медичний персонал і операційні сестри щоденно готують операційну до роботи. Їхня праця нагадує маленький мурашник, де все налагоджено, де немає ледарів, де всі допомагають один одному.

Горчицький М. Р.

Сьогодні операційний блок очолює молода і енергійна старша операційна медсестра Логуш Н. З., під її керівництвом працюють операційні сестри Михайлишин О. І., Ясінська О. Ф., молодші медичні сестри Орлівська І. М., Фабрика М. Й.; перев'язочні медсестри Данилевич О. І., Семеген М. С., Стахів О. Т.; молодші медсестри перев'язочного кабінету: Соколик Я. А., Дудар М. В.

Старша операційна сестра та анестезистка готують апаратуру в операційній до операції

Робота в операційній

Обхід хворих у відділенні за участі проф. Грищука Л. А.

З 1973 року старшою операційною медсестрою була Семеген М. С. Вона змогла передати свої знання молодому поколінню. На той час з нею працювали: Стахів О. Т., Чумакова Н. А., Пюрко Д. П., Гранда Г. Ю., Ізбянська М. М., перев'язочні медичні сестри Кизи́ма О. П., Боголюбова В. Д., Пиндус М. М., молодші медичні сестри Жук І. І., Сікорська Л. Я., Стешин Г. М.

У ранньому післяопераційному періоді хворі перебували в палаті інтенсивної терапії під пильним наглядом медичного персоналу (Ланова С. С., Матушевська Л. П., Недошитко І. І., Коцюбинська С. М., Золотник М. Ф., Ухач Т. Т., Костолович Р. І., Мартинюк І. А., Кушнір О. Є., Гарух Л. В., Бачинська Н. П.).

З 1973 по 1997 рік роботу із сестринським персоналом відділення очолювала старша медсестра Коцюбинська С. М., справжній професіонал і чудова людина.

З 1981 року в складі диспансеру функціонувало відділення позалегенових форм туберкульозу, завідував ним заслужений лікар України

На фото: сидять – Конопля В. Д., Оленюк Г. П., Смоленко М. І., Горчицький М. Р., Дутка З. П., Жернакова О. П., стоять – Нікітенко І. В., Рудик В. Д. (на сьогодні головний лікар тубдиспансеру), Корніцька Г. Б., Костів А.

Конопля В. Д. У відділенні працювали досвідчені фахівці, – уролог Денісов Ю. М., гінеколог Кисіль А. Ф., старша сестра Овсінська Н. Д. У 2004 році, в зв'язку із реорганізацією ліжкового фонду диспансеру, ліжка відділення позалегенових форм туберкульозу були переведені в склад хірургічного відділення. Лікарський колектив (Конопля В. Д., Денісов Ю. М., Кисіль А. Ф.) і колектив медичних сестер (Недошитко І. І., Голик М. П., Худа Л. Я., Дячок О. О., Радецька Т., Пюрко Д. П., Білик Г. В.) також перейшли до складу хірургічного відділення.

Відділення створене для лікування хворих на туберкульоз з будь-якою супутньою хірургічною патологією.

На посаді старшої медичної сестри працює Бандас Л. Я., медичними сестрами відділу – Гарух Л. В., Пюрко Д. П., Білик Г. В., Федорик Г. М., Мазур Н. М., Бурак Н. О., Заверуха Г. М., Чепіль В. П., Мазур І. М., Лещук О. І, Наконечна З. П., Ляпандра Л. В. та Синьків О. М., молодшими медичними сестрами – Кобилецька І. М, Вербіцька І. С., Німець О. С., Дембіцька М. П., Матушевська Р. І, Пелих О. І., Пукас Л. І., Старовська О. Ф., Побережна О. М., Козар М. Й., Дячок О. О., Лучків Я. В., Юрчик Г. І., Пішко М. Г., Хамуляк О. С., Зубкович Г. Я.

Очолює відділення хірург вищої категорії Довбуш Ю. В., працюють також хірурги Лютий М. Я., Кошак Ю. Ф., Рудик В. Д., Цибуляк В. Є., Саноцька М. В., уролог Кабанов П. О.

Лікарі Цибуляк В. Є., Кошак Ю. Ф., Саноцька М. В., сестра господиня Кобилицька І. М., завідувач відділом Довбуш Ю. В., лікар Лютий М. Я.

У 2006 році на території відділення виділено приміщення для ЛОР кабінету, який обладнаний всім необхідним для надання якісної допомоги і обстеження хворих. На посаді лікаря з 1976 року працює Хованець І. С., котрий передає свої вміння молодому спеціалісту Білику С. О., а їх помічницями є медичні сестри: Кунах А. В., Оленюк Г. П., Волович О., Жук О. Л., Наконечна З. П., Фурман М. В.

Лікар Хованець І. С. проводить діагностичну бронхоскопію

Колектив відділення у приміщенні клубу, 2012 рік

Відділення анестезіології з палатами інтенсивної терапії

Вперше резекція легень хворому на туберкульоз була виконана під ендотрахеальним наркозом у 1957 році, анестезіологічне забезпечення її виконував Півчик М. В.

До 2006 року анестезіологічна служба входила до складу операційного блоку, анестезіологами в різні періоди працювали лікарі Крохмалюк А. М., Ручкіна А. І., Клецан А. Ю., Кузик Е. В., Томків О. М., Кінах І. В., медсестрами-анестезистками – Макух М. М., Максим О. В., Пукас О. В., Галіян С. А.

А. М. Крохмалюк

Загальний вигляд палати інтенсивної терапії

Лікарі відділення Крічфалушій М. М., Білоус Л. І., Ботюк Я. В., Сидоренко О. П., Кирилюк Я. В., Бойко С. М.

Колектив відділення анестезіології: Крічфалушій М. М., Барна О. В., Трінька Н. В., Ференц Х. В., Гумніцька Н. І., Біла Л. В., Ясіновська М. Є., Рибчак Л. М., Стахів О. П., Білоус Л. І., Марчак Л. М., Наконечна Л. А., Сидоренко О. П., Галіян С. А., Пузанова О. М., Бойко С. М., Шерстобітова О. А., Ліпчинська С. О., Іваніцька Л. Р., Олійник О. В., Ботюк Я. В., Король М. П., Сліпа М. М., Кирилюк Я. В.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДИТЯЧА ЛІКАРНЯ

Історія обласної дитячої лікарні тісно пов'язана з історією розвитку педіатричної служби області і дозволяє коротко простежити етапи її становлення.

Педіатричної служби в буржуазній Польщі, до складу якої до 1939 р. входило Тернопільське воєводство, практично не існувало. Упродовж років стан медичного обслуговування дитячого населення був на дуже низькому рівні. Соціальний та національний гніт і породжені ним складні матеріально-побутові умови, майже суцільна неписьменність, незабезпеченість медичною допомогою, низький санітарно-культурний рівень населення були сприятливими факторами для поширення захворюваності й високого рівня дитячої смертності, яка коливалася у межах 180–200 на тисячу новонароджених.

Тільки у 1926–1927 рр. розпочалася організація таких закладів як станції охорони материнства і дитинства. У Тернопільському воєводстві через нестачу коштів не було організовано станцій у Борщові, Підгайцях, Скалаті та інших містах. Обсяги роботи станцій були невеликими, впродовж року на одну дитину в середньому припадало 1–3 відвідування.

Дитячі ліжка в Тернопільському воєводстві не були окремо виділені, а в кількості 34 входили до складу «інших».

У 1936 р. дитяче населення у Тернополі обслуговував тільки один педіатр.

Кардинальні зміни в охороні здоров'я населення, в тому числі й дитячого, відбулися після осені 1939 р., коли землі Західної України були приєднані до України. Вже через рік після воз'єднання у кожному місті Тернопільської області було організовано лікарні, у сільській місцевості створювали сільські лікарні, розвивали мережу дитячих консультацій, на базі районних лікарень відкривали дитячі відділення, почали функціонувати дитячі садочки, ясла, молочні кухні. Це сприяло зміцненню здоров'я дитячого населення області.

Велика вітчизняна війна тимчасово перервала мирну працю українського народу. Після звільнення області від фашистських загарбників у 1944 р. відновили роботу дитячі відділення в окремих районних лікарнях.

Біля витоків становлення педіатричної служби області стояла Зінаїда Юхимівна Назаренко, заслужений лікар України, керівник високого рангу, професіонал. При недостатньому забезпеченні кадрами вона дні і ночі проводила в районах області, організовуючи дитячі відділення, молочні кухні,

дитячі консультації, дитячі палати в сільських дільничних лікарнях, роздавальні пункти дитячого харчування. У 1957 році на базі обласної лікарні створено дитяче відділення обласного підпорядкування, яке очолила Назаренко Зінаїда Юхимівна.

Підготовчий період до відкриття обласної дитячої лікарні був завершений у березні 1966 р. 11 березня 1966 р. хворих і персонал дитячого відділення з обласної клінічної лікарні перевели до новоствореної обласної дитячої лікарні.

Разом з відділом до нового приміщення перейшла і кафедра дитячих хвороб Тернопільського державного медичного інституту.

Офіційне відкриття лікарні відбулося 26 березня 1966 р. Ця дата і стала днем народження лікарні.

З 1 квітня 1966 р. ліжковий фонд розширився до 160 ліжок, в т. ч.: I дитячий відділ – 40 ліжок – зав. відділом Іванова Віра Олександрівна; II дитячий відділ – 40 ліжок – зав. відділом Дьоміна Валентина Степанівна; хірургічний відділ – 40 ліжок, в т. ч. отоларингологічних 10 ліжок – зав. відділом Окунь Лев Михайлович; ортопедо-травматологічний відділ – 40 ліжок, в т. ч. офтальмологічних 10 – зав. відділом Батуріна Валентина Василівна.

У червні 1970 року було створено анестезіологічний відділ, завідувачем призначено Заводович Ю. С.

З січня 1971 року в обласній дитячій лікарні організовано цілодобову ургентну службу для надання невідкладної допомоги хворим з гострою хірургічною патологією, травмами, загрозливими для життя станами. З січня 1973 року в складі анестезіологічного відділення почали функціонувати дві палати інтенсивної терапії.

У складі операційного блоку функціонують 3 операційних (2 планових, 1 ургентна), централізована, стерилізаційна.

Наступний етап історії обласної дитячої лікарні розпочався у 1984 році з завершення будівництва нового комплексу лікарні. З 19 лютого 1987 року почали функціонувати відділи і служби в новозбудованих корпусах. У 70-і роки минулого століття почала поглиблюватися спеціалізація у лікуванні дитячих хвороб. Введення в дію нових корпусів лікарні дало можливість зробити вузькопрофільні відділення для надання спеціалізованої допомоги дитячому населенню. У зв'язку з організацією нових відділень, розширенням спеціалізованої допомоги хворим, кількість ліжок збільшилася до 425, а з 1991 року – до 480.

Ліжковий фонд представлено такими клінічними відділеннями: хірургічне, ортопедо-травматологічне, I дитяче, II дитяче, ЛОР, очне, неврологічне, пульмонологічне, відділення II етапу виходжування недоношених, патології новонароджених, інфекційно-боксоване відділення, анестезіолого-реанімаційне. Спеціалізовані ліжка: урологічні, нефрологічні, кардіоревматологічні, гастроентерологічні, ендокринологічні, алергологічні, гематологічні, торакальні, онкологічні, стоматологічні.

У 2008 р. проведено акредитацію закладу, отримано вищу категорію. У 2009 р. лікарня акредитована на отримання статусу «Лікарня, доброзичлива до дитини». Лікарня є переможцем конкурсу Програми «Від лікарні до лікарні» Міжнародного фонду «Україна – 3000».

Хірургічне відділення

Відділення є одним із перших підрозділів обласної дитячої клінічної лікарні. Засноване воно 15 липня 1966 року і мало тоді 50 ліжок. Першим завідувачем був Окунь Лев Михайлович, старшою медсестрою – Теодорович Анна Іванівна. У подальшому відділення очолювали Керницька Н. С., Трилінська С. І., Ковальчук О. О., Лащук Л. Ф., Коновальчук М. В., Білінський В. В. Старшими медсестрами працювали: Коваленко Н. І., Буяновська Л. С., Горчаківська Т. Г.

Основні функції відділення з моменту заснування – надання планової консультативної та лікувально-діагностичної допомоги хворим з хірургічною та урологічною патологією. Лише з 1971 року відділення надає цілодобову невідкладну та планову допомогу хворим Тернополя та області. У зв'язку з введенням в дію нових корпусів ОДКЛ відділення розгорнуто на 60 ліжок, а саме: хірургічних – 25, урологічних – 15, нейрохірургічних – 5, торакальних – 5, онкологічних – 5.

Сьогодні у штаті відділення 13 лікарів, 19 медсестер, 18 молодших медсестер, 1 педагог.

Очолює відділення Грех Григорій Дмитрович, старшою медсестрою працює Нечай Оксана Михайлівна, сестрою-господинею – Вуйда Світлана Олегівна. У відділенні впроваджено сучасні методи обстеження та лікування, а саме: коагуляція інфрачервоними променями, цистоскопія з наступною антирефлюксною операцією шляхом введення гелю, пластика вроджених спинномозкових гриж різної локалізації, венстрикулоперитонеоскопія при вроджених та набутих гідроцефаліях.

Нечай О. М.

Колектив тісно співпрацює з Тернопільським медичним університетом. Курацію відділення здійснює кафедра дитячої хірургії, завідувачем якої є доцент Крицький Ігор Орестович; асистент – Гоцинський Павло Володимирович. Першим завідувачем кафедри був Микуляк Володимир Григорович. Упродовж 20 років кафедру очолював доцент

Ковальчук О. О.

Коновальчук М. В.

Грех Г. Д. Завідувач хірургічного відділу на сьогодні

Крицький І. О.

Давида С. О.

Микуляк В. Г.

Давида Станіслав Олексійович, який опублікував близько 60 наукових праць. З 1997 по 2010 рік завідувачем курсу був Бліхар Василь Євгенович.

Ветеранами відділення є лікарі Борисюк І. І., Ковальчук О. О., Лащуп Л. Ф., Трилінська С. І., Афіцька С. М., медсестра Кашицька М. С., педагог Наумова М. І.

У пам'яті працівників назавжди залишаться лікарі Керницька Н. С., Окунь Л. М., Микуляк В. Г., Давида С. О., Коновальчук М. В., Борисюк Л. М.

Робота хірургічного відділення зіткана з повсякденних буднів, у які вклядено багато світлого розуму, прагнення і готовності в кожну хвилину прийти на допомогу хворим дітям.

З 2 січня 1990 року оперблок відмежувався від хірургічного відділення і став операційним відділенням. Його першим завідувачем до жовтня 1990 року був хірург канд. мед. наук Микуляк Ростислав Володимирович.

Згодом операційне відділення тривалий час очолював ветеран обласної дитячої хірургії Борисюк Іван Іванович (жовтень 1990 р. – травень 1996 р.).

Оперує заступник головного лікаря з хірургічної роботи Білінський В. В.

Після його виходу на пенсію керувати цим структурним підрозділом було доручено теперішньому обласному дитячому хірургу Білінському Володимиру Володимировичу (1996–2003 рр.). На зміну йому приходили попередній обласний дитячий хірург Коновальчук Маркіян Васильович (2003–2004 рр.), що був вірний клятві Гіппократа до останнього подиху

Микуляк Р. В.

Борисюк І. І.

Бондарчук В. Л.

життя, і нинішній завідувач хірургічного відділення Грех Григорій Дмитрович (2004–2006 рр.).

З грудня 2006 року операційне відділення очолює хірург Бондарчук Василь Любомирович.

Допомагає йому в роботі досвідчена старша медсестра Панас Надія Ярославівна, що обіймає цю посаду з 1995 року.

Колектив хірургічного відділення обласної дитячої лікарні

ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА КОМУНАЛЬНА ЛІКАРНЯ ШВИДКОЇ ДОПОМОГИ

До 1958 року Тернопільська міська комунальна лікарня швидкої допомоги (ТМКЛШД) була обласною лікарнею. 5 жовтня 1957 року головним лікарем став Алхімов М. А., який працював у штаті хірургічного відділення № 1.

У відділенні № 2 на той період завідувачем (з 19.11.57 р.) був канд. мед. наук Коваль Володимир Павлович.

Нечипорук Віктор Матвійович народився 8 листопада 1919 року в селі Кульчини в сім'ї селянина. Закінчив Кульчинську семирічку, Жмеринський медичний робітфак. В 1936–1941 роках навчався у Вінницькому медичному інституті. Брав участь у Великій Вітчизняній війні. З червня 1945 по липень 1946 року працював начальником медичної служби ЦАРЗ №72 МЗС СРСР у Москві і в Тулі. В 1946–1950 рр. був ординатором хірургічного відділення Скалатської районної лікарні Тернопільської області. З 1951 р. став ординатором, згодом – завідувачем відділення хірургії Тернопільської обласної лікарні. З 1957 р. Віктор Матвійович працював асистентом кафедри факультативної хірургії Тернопільського медичного інституту, а після захисту дисертації на звання кандидата медичних наук в 1964 р. – доцентом кафедри госпітальної хірургії. У 1969 році Нечипорук В. М. став доктором медичних наук, а з 1972 року – професором. В лютому 1970 р. він переїхав у Вінницю, у місцевому медінституті очолював кафедру хірургії педіатричного, а згодом лікувального факультетів. Автор більше 150 друкованих наукових праць, 7 методичних рекомендацій. Член правління наукового товариства хірургів СРСР та УРСР. Помер, похований у Вінниці.

Згідно з записами у бухгалтерських зарплатних відомостях, у 1960 р. певний час посаду завідувача обіймав Коморовський Юрій-Ростислав Теофілович (народився 05.01.1920 р. у м. Святобожіце, нині Чехія; помер 01.05.2006 р., Тернопіль) – лікар-хірург, доктор медичних наук (1964), професор (1965). Навчався у Ягеллонському університеті у Кракові (1938), закінчив Львівський медичний інститут (1945), де відтоді й працював: від 1950 – доцент кафедри факультетської хірургії. Завідувач кафедри загальної хірургії (1957–1970), завідувач (1970–1987), професор (1987–2000) кафедри шпитальної хірургії Тернопільської медичної академії. Проводив наукові дослідження з хірургії органів травної системи, жовчовивідних шляхів. Запропонував нові методи пластики стравоходу, шлунка, єюнодуоденоластики, інтестиноплакції.

Коморовський Ю. Т.

З 1968 р. впродовж 17 років завідувачем І хірургічного відділення працював Гонта Володимир Іванович,

випускник ТДМУ 1962 р. У відділенні № 2 у той час працював Концевий Олег Олександрович, який згодом очолив хірургічне відділення обласної лікарні. Після нього цю посаду обіймав Ковалевський Борис Андрійович, випускник ТДМА 1971 р. (16.05.1976 р. прийнятий в ІІ хірургічне відділення).

17.08.87 р. зав. ІІ хірургії став Левчук Ростислав Дмитрович, який народився у Ямполі, що на Хмельниччині, 2 січня 1962 року. Там же закінчив загальноосвітню школу і працював слюсарем на Ямпільському ремонтному заводі. У 1980–1986 рр. навчався в Тернопільському медичному інституті, потім впродовж 1986–2007 років працював у першій міській лікарні (тепер комунальна лікарня швидкої допомоги). Розпочавши кар'єру хірургом поліклініки став завідувачем хірургічного відділення. У 2006 році він створив приватну клініку «Плазма» для надання послуг з детоксикації організму. Протягом 2007–2009 рр. працював у ЗАТ «Трускавецькурорт» на посаді заступника головного лікаря, а згодом – головним лікарем. У 2009 р. здобув другу вищу освіту у ТНЕУ за спеціальністю «Менеджер-економіст». Нагороджений почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України за високі досягнення та розвиток сфери охорони здоров'я в Україні.

Левчук Р. Д.

Лисенко Віталій Федорович народився 5.12.1948 року, випускник ТДМУ 1972 р. З 1.12.98 р завідував ІІ хірургічним відділенням.

Стасів Михайло Ярославович народився 21 листопада 1968 р. в с. Гайворонка Тербовлянського району Тернопільської області. З 1.03.2008 р. він заступив на пост завідувача І хірургічного відділення, з 2.04.2012 р. працював лікарем-хірургом хірургічного відділу, з 2.07.2012 р. виконував обов'язки заступника головного лікаря з поліклінічної роботи. Михайло Ярославович 20 років працював хірургом у Тернопільській міській лікарні швидкої допомоги. Стасів М. Я. – український військовик, військовий медик 128-ї окремої гірсько-піхотної бригади (Мукачеве). Проживав у м. Тернопіль. На місцевих виборах у жовтні 2015 року балотувався до Тернопільської міської ради по округу № 11 за списком ВО «Батьківщина». Пішов на фронт добровольцем у вересні 2014 року, протягом 13 місяців надавав медичну допомогу та рятував життя в зоні АТО, зокрема під час боїв за Дебальцеве. Помер у Тернополі 1 квітня 2016 року через раптову зупинку серця внаслідок тромбоемболії. Похований 4 квітня на Алеї Героїв Микулинецького кладовища.

Стасів М. Я.

З 2002 по 2012 рік завідувачем хірургічного відділення № 2 працював Мандзій Олег Ярославович, 1960 року народження, випускник ТДМА 1983 р. Після

здобуття освіти він працював у Херсонській області, згодом – в Тернопільській міській лікарні № 3. В 1998 році був прийнятий у штат хірургів ТМКЛШД.

З 2.04.12 р. і по даний час завідувачем хірургічного відділення є канд. мед. наук Осадчук Дмитро Васильович, який закінчив Тернопільську державну медичну академію у 2003 р. за спеціальністю «Лікувальна справа».

Осадчук Д. В.

З 2003 по 2005 р. проходив інтернатуру за фахом «Хірургія» у Костопільській ЦРЛ Рівненської області та навчався у магістратурі на кафедрі факультетської хірургії (науковий керівник проф. Шідловський В. О.), яку закінчив з відзнакою. З 2005 року по вересень 2007 року навчався в клінічній ординатурі на кафедрі факультетської хірургії ТДМУ імені І. Я. Горбачевського. У 2007–2010 роках навчався в очній аспірантурі на кафедрі загальної хірургії з травматологією та ортопедією ТДМУ імені І. Я. Горбачевського.

В 2010 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Морфофункціональне обґрунтування вибору об'єму оперативного втручання та післяопераційної реабілітації у хворих на йододефіцитний вузловий колоїдний зоб» (науковий керівник проф. Шідловський В. О.) та отримав диплом кандидата медичних наук за фахом хірургія.

З 2010 по 2014 рік працював асистентом на кафедрі загальної та оперативної хірургії з топографічною анатомією, травматологією та ортопедією. З 18.06.2014 р. по даний час – головний хірург управління охорони здоров'я міста Тернополя.

За особистий внесок у розвиток науки, економіки, виробництва, культури та мистецтва, досягнення і перемоги у спорті, за впровадження передових технологій у сферах людської життєдіяльності, активну благодійну та громадську діяльність нагороджений відзнакою Тернопільської міської ради.

За останні три роки виконав близько 1000 операційних втручань. Стажувався у провідних клініках України та за кордоном (клініка IRCARD, Стратсбург, Франція; Klinikum Frankfurt Höchst, Франкфурт-на-Майні, Німеччина; онкоцентр, Батумі, Грузія) Учасник багатьох наукових симпозіумів з актуальних питань хірургії.

Кафедра загальної хірургії

Кафедра заснована в серпні 1957 р. на базі хірургічного відділення міської лікарні, яка виконувала тоді також функції обласної лікарні. Очолював кафедру доцент, пізніше проф. Ю. Т. Коморовський (1957–1965). У штаті кафедри почали працювати за сумісництвом проф. А. Г. Мартинюк (проректор інституту з навчальної та наукової роботи), доц. П. О. Огій (ректор інституту), а також асистенти – канд. мед. наук А. А. Герасименко, М. П. Отенко, П. П. Ширай, ст. лаб. О. С. Юдіна (1957–1958). Пізніше до них приєдналися асистент А. О. Салайда (з 1960 р.), Й. Ю. Корчинський (з 1962 р.), доц. Ж. М. Ваврик (з 1963 р.), лаборанти О. Г. Герман, М. С. Прокопова, Л. В. Нечай, І. А. Зуєва. Першим завучем кафедри був доц. А. А. Герасименко. Це представники першої плеяди викладачів, які створювали методичну базу, удосконалювали педагогічну майстерність, закладали фундамент академізму в інституті. У 1957–1965 рр. під керівництвом Ю. Т. Коморовського було виконано 8 кандидатських дисертацій із різних аспектів абдомінальної хірургії, а сам завідувач кафедри в 1964 р. захистив докторську дисертацію.

З червня 1965 р. до листопада 1972 р. кафедру очолював доцент, пізніше професор О. Н. Люлька. Викладацький склад кафедри поповнили: асист. А. І. Паламарчук (з 1965 р.), канд. мед. наук М. Ф. Голомазов (з 1966 р.), канд. мед. наук Н. В. Грицишин (з 1966 р.), клініч. ординатор (1965–1968), асист. (з 1968 р.) І. О. Дячук, канд. мед. наук О. В. Тушин (з 1968 р.), клініч. ординатор (1968–1970), асист. (з 1970 р.) В. С. Курко, клініч. ординатор (1970–1972 рр.), асист. (з 1972 р.) П. А. Мазур. Працівники кафедри виготовили тематичні стенди, нові таблиці, створили музей патологоанатомічних макропрепаратів. Було запроваджено методи програмованого контролю знань студентів, виготовлено оригінальні засоби цього контролю. Наукова робота працівників клініки в основному була спрямована на вивчення патології щитоподібної залози, зокрема функції кори надниркових залоз у хворих на тиреотоксикоз, розробку методів передопераційної підготовки хворих, профілактики тиреотоксичного кризу. В 1967 р. О. Н. Люлька захистив докторську дисертацію. Під його керівництвом було виконано 6 кандидатських дисертацій, здійснено понад 100 наукових публікацій.

З листопада 1972 до серпня 1984 р. кафедру очолював проф. А. А. Герасименко, який з 1965 р. працював на кафедрі госпітальної хірургії і в 1969 р. захистив докторську дисертацію. Викладацький склад кафедри поповнили канд. мед. наук Ю. Ф. Геря (1972–1974), доц. В. П. Захаров (1972–1979), асист. А. С. Чумак (1972–1973), доктори медичних наук В. Г. Микуляк (1972–1977), С. М. Галстян (1979–1981 рр.), канд. мед. наук М. О. Ляпіс (з 1980 р.), проф. Г. А. Сардак (1982–1984), клініч. ординатор (1981–1984), асистент (з 1984 р.) І. М. Дейкало, ст. лаб. Р. Н. Одійчук (з 1972 р.). Наукову роботу працівники кафедри присвятили проблемам хірургії печінки і жовчних шляхів, ургентної і ендокринної хірургії. Під керівництвом проф. А. А. Герасименка було виконано 3 кандидатських дисертації, опубліковано понад 80 наукових робіт, одержано 5 авторських свідоцтв на винаходи.

З вересня 1984 до вересня 1989 р. очолював кафедру професор Є. В. Кулешов. Під його керівництвом розроблялися проблеми лікування ран, ранової інфекції та хірургічної патології у хворих на цукровий діабет. За результатами досліджень виконано докторську і 2 кандидатські дисертації.

З березня 1990 до грудня 1997 р. кафедру очолював доцент, пізніше професор В. О. Шідловський. Викладацький склад кафедри поповнили після навчання в клінічній ординатурі асистенти І. І. Чонка (з 1991 р.) і П. О. Герасимчук (з 1993 р.), проф. Ю. М. Полоус (1995–2001). У цей період працівники кафедри розробляли методи діагностики і лікування тиреотоксичного ентерального синдрому, діабетичної стопи, лікування ран і профілактики ранової інфекції. Суттєво розширився діапазон операційних втручань.

З січня 1998 до квітня 2005 р. кафедру очолював проф. М. О. Ляпіс. У цей період викладацький склад кафедри поповнили: доц. І. К. Лойко (з 1998 р.), із 1998 р. асистент, а з 2004 р. – доц. Р. Я. Кушнір, канд. мед. наук Б. А. Шимуда (1998–1999), асист. (з 1998 р.), доц. (2002–2004) Ю. М. Герасимець, асист. Л. Ю. Іващук (з 2001 р.), з січня 2002 р. асистент, із 2005 р. доц. С. Й. Запорожан, проф. В. І. Максимлюк (2004–2005), а також лаб. І. П. Осаволук (з 1998 р.). У 1998–2005 рр. до складу кафедри загальної хірургії входив курс нейрохірургії на чолі з доц. А. А. Склярком. У 1998 р. був створений курс комбустіології і пластичної хірургії. Його очолив проф. В. В. Бігуняк, який в 2003 р. став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки за розробку нових методів лікування опіків. Під керівництвом проф. М. О. Ляпіса було розроблено і впроваджено в практику кардинальні принципи лікування неклостридіальної анаеробної інфекції, зокрема у хворих на цукровий діабет. Продовжувалася фундаментальна розробка деяких проблем ендокринної хірургії, зокрема патогенезу, профілактики та лікування синдрому стопи діабетика. Було видано навчальний посібник «Методика обстеження хірургічного хворого». М. О. Ляпіс підготував доктора і 3 кандидатів медичних наук. На жаль, його життя передчасно обірвалося після тяжкої хвороби 29 квітня 2005 р.

З липня 2005 р. кафедру загальної хірургії знову очолив проф. В. О. Шідловський, який упродовж 7 років був завідувачем кафедри факультетської хірургії. До складу кафедри перейшли доц. Ю. М. Саюк (2005–2015), асистент, з 2006 р. доц. О. В. Шідловський, проф. О. М. Кіт (2006–2010). У 2000 р. при кафедрі був створений курс трансфузіології, який очолив доц. П. І. Лучанко. У 2005–2013 рр. до складу кафедри загальної хірургії входив курс оперативної хірургії з топографічною анатомією, в 2005–2010 рр. – курс травматології та ортопедії.

У 2010–2013 рр. кафедру очолював проф. І. М. Дейкало. В цей час на кафедрі працювали: професори В. О. Шідловський, П. О. Герасимчук, д-р мед. наук С. Й. Запорожан, доценти О. В. Шідловський, Ю. М. Саюк, Р. Я. Кушнір, Л. Ю. Іващук, І. К. Лойко, П. І. Лучанко, асистенти Д. Б. Фіра, А. В. Махніцький, І. Р. Копитчак, лаб. Л. П. Козак. Комбустіологію викладали проф. В. В. Бігуняк, доц. Н. В. Гуда, асистенти А. О. Ковальчук і А. І. Паламарчук. На кафедрі було створено комп'ютерний клас, що дозволяє студентам працювати в мережах «Інтернет» та «Інтранет».

У 2011 р. проф. В. О. Шідловський, як співавтор підручника з хірургії, удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки.

У 2013 р. кафедру загальної хірургії було переведено на базу університетської лікарні й реорганізовано в кафедру загальної та малоінвазивної хірургії. Очолив кафедру проф. О. Л. Ковальчук. У штаті кафедри працювали: проф. П. О. Герасимчук, доценти А. Р. Вайда, С. Я. Костів, Ю. О. Грубар, Ю. С. Сморщок, П. І. Лучанко, асистенти С. М. Гданський, О. В. Кузів, І. І. Лойко, О. Г. Нецюк, ст. лаб. О. С. Коваль. Викладацький склад налагодив навчальний процес в нових умовах. Крім занять із загальної хірургії зі студентами медичного, стоматологічного і фармацевтичного факультетів, на кафедрі проводилися заняття із лікарями-інтернами і курсантами з малоінвазивної хірургії. В 2014 р. у зв'язку з призначенням проф. О. Л. Ковальчука першим проректором університету і переходом його за сумісництвом на посаду професора кафедри, в. о. завідувача кафедри був призначений проф. І. К. Венгер. Тематика наукової роботи кафедри в цей період – малоінвазивна хірургія, судинна хірургія, ортопедія і травматологія. Доц. С. Я. Костів захистив докторську дисертацію, асистент С. М. Гданський – кандидатську дисертацію.

З липня 2016 р. кафедру знову переведено на базу Міської клінічної лікарні швидкої допомоги. Її знову очолив проф. І. М. Дейкало, який до цього впродовж 3 років був завідувачем кафедри хірургії № 2 факультету іноземних студентів. На кафедрі працюють: професори С. Й. Запорожан, П. О. Герасимчук, О. В. Шідловський, доценти Р. Я. Кушнір, А. Я. Господарський, Л. Ю. Іващук, Д. Б. Фіра, Д. В. Осадчук, А. О. Ковальчук, П. І. Лучанко, канд. мед. наук, асист. А. В. Махницький, асист. А. І. Паламарчук, асп. Т. В. Боднар, ст. лаб. В. В. Буката.

Герасименко Анатолій Антонович

А. А. Герасименко народився 10.08.1916 року в с. Світличне Варвинського району Чернігівської області, в сім'ї вчителів.

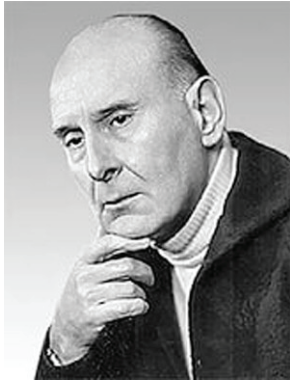
У 1931 р. закінчив семирічну школу в с. Миколаївка Чернухського району Полтавської області, 1935 р. – Київський медтехнікум, в 1941 р. – Київський медінститут. Брав участь у Великій Вітчизняній війні, був поранений. Військову службу закінчив у 1946 р. Начальником санітарної служби артилерійської бригади, гвардії капітаном медслужби. В 1946–1951 рр. – хірург, старший ординатор Лубенської міжрайлікарні; в 1951–55 рр. – клінічний ординатор кафедри хірургії Київського медінституту; в 1955–1957 рр. – асистент кафедри госпітальної хірургії Київського медінституту.

Герасименко А. А.

У 1956 р. А. А. Герасименко захистив кандидатську дисертацію «Клініка і лікування піддіафрагмальних гнійників». Він був першим завідувачем кафедри загальної хірургії Тернопільського медінституту, безпосередньо організовував і відповідав за навчальний процес у перші роки становлення кафедри.

В 1962 р. одержав звання доцента. Як досвідчений клініцист багато зробив для вдосконалення лікувального процесу, ургентної служби. Успішно працював над докторською дисертацією, розробляючи проблеми хірургії жовчних шляхів. З червня 1965 р. доцент А. А. Герасименко перейшов (разом з професором Ю. Т. Коморовським) на кафедру шпитальної хірургії. В 1969 р. захистив докторську дисертацію «Гепатобіліодигестивні анастомози». З березня 1972 року професор кафедри. З листопада 1972 р. очолив кафедру загальної хірургії.

Коморовський Ю. Т.

Коморовський Юрій Теофілович

Народився 5.01.1920 р. в Чехословаччині, де тимчасово перебували в евакуації його батьки – фельдшер і вчителька – уродженці м. Тернополя. В 1938 р. закінчив Тернопільську гімназію і вступив на медичний факультет Краківського медичного університету. Після першого курсу його навчання перервала II Світова війна.

У 1945 р. закінчив Львівський медичний інститут, де залишився в аспірантурі. У 1948 р. став асистентом кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії, в 1949 р. – факультетської хірургії, з 1950 р. – доцентом цієї кафедри. В 1949 р. захистив кандидатську дисертацію «Хірургічна анатомія шийного відділу грудного протоку». У клініці загальної хірургії Тернопільського медінституту виконав і в 1964 р. захистив докторську дисертацію «Резекція шлунка з тонкокишковою пластикою», матеріали якої лягли в основу монографії «Патологічні синдроми після резекції шлунка» (успівавторстві з професором А. А. Бусаловим). В 1965 р. одержав звання професора.

Коморовський був надзвичайно освіченою, ерудованою людиною, знав 7 іноземних мов. У 1957–65 рр. під його керівництвом виконали кандидатські дисертації з різних аспектів абдомінальної хірургії В. М. Нечипорук, Б. П. Ширай, В. П. Коваль, Н. С. Керницька, М. О. Салайда, Й. Ю. Корчинський, І. В. Демборинський, О. М. Ониськів. Розроблені і впроваджені під керівництвом професора Ю. Т. Коморовського в клінічну практику операції гастроєюнодуоденопластики для запобігання виникненню демпінг-синдрому дозволили зменшити кількість тяжких форм цієї патології на 20 %, а також зменшити кількість випадків інвалідності.

З червня 1965 р. проф. Ю. Т. Коморовський очолив кафедру госпітальної хірургії, якою керував до 1987 р.

Продовжував займатися абдомінальною хірургією, геронтохірургією. Він є автором і співавтором понад 200 наукових робіт, в тому числі двох монографій; має 4 авторських свідоцтва на винаходи. Підготував 8 докторів і 29 кандидатів наук.

Професор Ю. Т. Коморовський тривалий час очолював наукову комісію інституту. Він був членом редакційної ради наукового журналу «Клінічна хірургія», головою обласного товариства хірургів, членом правління товариства хірургів

України. Нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України, медалями «За доблесну працю» і «Ветеран праці».

Люлька Олександр Наумович

О. Н. Люлька народився 14 лютого 1924 р. в с. Саварка Богуславського району Київської обл. у селянській сім'ї. У 1941 р. закінчив середню школу. Учасник Великої Вітчизняної війни. В 1944 р. був поранений. Після демобілізації з армії в 1946 р. вступив до Київського медінституту, який закінчив у 1952 р. та був зарахований у клінічну ординатуру на кафедрі хірургії Київського медичного стоматологічного інституту. З 1953 р. працював асистентом, спочатку за сумісництвом, а після закінчення ординатури, з 1955 до 1958 рр., – на повну ставку. В 1957 р. захистив кандидатську дисертацію «Функція кори наднирників при гіпертиреїдній формі зойної хвороби за показниками сечовино-хлорно-водного індексу». З серпня 1958 р. – асистент, з серпня 1959 р. – доцент кафедри факультетської хірургії Тернопільського медінституту.

Люлька О. Н.

У період роботи професора О. Н. Люльки на кафедрі загальної хірургії розширилися її клінічна і навчальна бази – було добудовано корпус лікарні; виділено 4 навчальні кімнати. Працівники кафедри виготовляли тематичні стенди, нові таблиці створили музей патанотомічних макропрепаратів. Приділялася велика увага оптимізації навчального процесу. Запроваджено методи програмованого контролю знань студентів, виготовлено оригінальні засоби цього контролю. На лекціях і практичних заняттях широко використовувалися проекційна апаратура, демонстрація слайдів і навчальних кінофільмів. Як організатор навчального процесу в інституті (за сумісництвом з 1958 р. – заступник декана, з 1962 р. – декан лікувального факультету, з 1969 р. – проректор з навчальної роботи), О. Н. Люлька вимагав удосконалення методичних рекомендацій для викладачів і студентів, оволодіння студентами практичними навиками; керував семінаром з підвищення педагогічної майстерності викладачів. Усі викладачі навчалися на курсах підвищення кваліфікації в провідних вузах держави.

Наукова робота О. Н. Люльки і під його керівництвом працівників клініки в основному була спрямована на вивчення патологій щитоподібної залози, зокрема функцій кори надниркових залоз у хворих на тиреотоксикоз, розробку методів передопераційної підготовки хворих, профілактику тиротоксичного кризу.

У 1967 р. О. Н. Люлька захистив докторську дисертацію «Функція кори наднирників у хворих на тиротоксикоз та тиротоксичний криз», за матеріалами якої в цьому ж році була видана монографія. В 1973 р. професор О. Н. Люлька у співавторстві з професором П. О. Огієм видав монографію «Тиротоксичний криз». Запропоновані методи ведення післяопераційного періоду з використанням кортикостероїдів отримали загальне визнання хірургів, впроваджені в усіх лікувальних закладах країни, що дозволило зменшити частоту післяопераційного

тиреотоксикозу до поодиноких випадків, знизити смертність з 1,5–2,0 % до десятих часток процента. За цей період під керівництвом професора О. Н. Люлька було виконано 6 кандидатських дисертацій, присвячених лікуванню захворювань щитоподібної залози, перитоніту, варикозного розширення вен нижніх кінцівок; опубліковано понад 100 наукових робіт.

З листопада 1972 р. до вересня 1973 р. професор О. Н. Люлька керував кафедрою факультетської хірургії, продовжував виконувати функції проректора Тернопільського медінституту з навчальної роботи. У вересні 1973 р. переїхав у Полтаву. О. Н. Люлька – автор і співавтор близько 200 наукових публікацій. Підготував 17 кандидатів і 2 докторів медичних наук. Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни, «Знак пошани», медаллю «За доблесну працю», значком «Відмінник охорони здоров'я».

Кулешов Євген Валеріанович

Кулешов Є. В.

Є. В. Кулешов народився 14.09.1929 р. в м. Глухів Сумської області; в робітничій сім'ї. В 1949 р. закінчив Луцьку фельдшерсько-акушерську школу, 1955 р. – Донецький медінститут. У 1955–1959 рр. працював хірургом медично-санітарної частини шахти, ординатором хірургічного відділення Донецької обласної лікарні. В 1959–1966 рр. був аспірантом, асистентом кафедри шпитальної хірургії Донецького медінституту. В 1964 р. захистив кандидатську дисертацію «Зактосування АКТГ і інших патогенетичних засобів для профілактики посттрансфузійних реакцій». У 1966–1984 рр. Є. В. Кулешов був доцентом кафедри

шпитальної хірургії Запорізького медінституту, докторантом кафедри факультетської хірургії І-го Московського медінституту, завідувачем кафедри хірургії Іванівського медінституту та Пензенського інституту вдосконалення лікарів. У 1973 р. захистив докторську дисертацію «Особливості регенерації ран, принципи передопераційної підготовки, проведення операцій і післяопераційного періоду у хірургічних хворих, ускладнених цукровим діабетом». У 1975 р. йому було присвоєно звання професора.

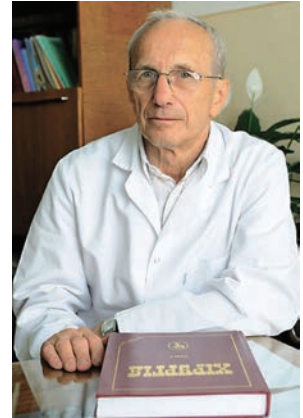
На кафедрі загальної хірургії під керівництвом професора Кулешова розроблялися проблеми лікування ран, ранової інфекції та хірургічної патології у хворих на цукровий діабет. Виконані пріоритетні розробки з обґрунтування хірургічного та багатокомпонентного комплексного лікування анаеробної неклостридіальної інфекції. За результатами досліджень виконані докторські і кандидатські дисертації; видана монографія «Хірургічні захворювання і цукровий діабет». Впровадження наукових розробок, методів лікування гнійних ускладнень цукрового діабету, зокрема діабетичної ступні, дозволили зменшити частоту високих ампутацій нижніх кінцівок на 10 % та летальність на 15 %.

За цей період працівниками кафедри розроблені і видані методичні рекомендації для самостійної роботи студентів, занять у поліклініці; доповнені і перероблені – з курації хворих.

Професор Є. В. Кулешов – автор і співавтор близько 150 наукових публікацій, 2 монографій, 2 винаходів, 5 рацпропозицій. Нагороджений медалями «За доблесну працю» і «Ветеран праці». Тепер живе в Москві, працює в госпіталі інвалідів Великої Вітчизняної війни; за сумісництвом – професор кафедри загальної хірургії Московської медичної академії ім. Сеченова.

Шідловський Віктор Олександрович

В. О. Шідловський народився 1.08.1943 р. в с. Драгалівка Талалаївського р-ну Чернігівської обл. в селянській сім'ї. Батько в 1944 р. загинув на фронті Великої Вітчизняної війни, звільняючи Тернопільщину. В 1960 р. В. О. Шідловський закінчив Блотницьку середню школу, працював на будівництві Київського метро. В 1961 р. вступив до Тернопільського медінституту; в 1962–1965 рр. перебував на службі в армії, в 1970 р. закінчив інститут. В 1970–1972 рр. працював хірургом в Білогірській райлікарні Хмельницької обл. У 1972–1975 рр. був аспірантом хірургічної клініки Київського науково-дослідного інституту гематології і переливання крові, в 1975–1979 рр. – асистентом кафедри шпитальної хірургії, в 1979–1990 рр. – асистент, доцент кафедри факультетської хірургії Тернопільського медінституту. В 1979 р. захистив кандидатську дисертацію «Функціональний стан печінки при захворюваннях позапечінкових жовчних протоків». У 1991 р. захистив докторську дисертацію «Функціональний стан стравохідно-шлункового переходу і його значення в хірургії виразкової хвороби». В 1992 одержав звання професор.

Шідловський В. О.

З ініціативи професора В. О. Шідловського в процес викладання загальної хірургії введені лекційні і практичні заняття з пропедевтики хірургічних захворювань. Під його редакцією видані посібник для студентів «Пропедевтика хірургічних захворювань», методичні рекомендації згідно з новою програмою до кожної теми занять для студентів і викладачів.

Науковий напрямок кафедри – ендокринна хірургія. З 1993 р. на базі клініки відкрито відділення ендокринної хірургії, ендокринологічний центр. Під керівництвом професора В. О. Шідловського розробляються методи діагностики і лікування тиреотоксичного ентерального синдрому, діабетичної ступні, лікування ран і профілактика ранової інфекції. Суттєво розширився діапазон операційних втручань на органах ендокринної системи. Впроваджені в практику операції з приводу пухлин надниркових залоз, апудом, гіперпаратиреозу та лікування ендокринопатій методом ксенотрансплантації тканин ендокринних органів.

Вагомий внесок колективу кафедри і клініки в лікувальну роботу, ургентні чергування по місту, консультативні виїзди в лікувальні заклади області для невідкладної допомоги, консультації хворих у поліклініці та інших лікувальних закладах.

Професор В. О. Шідловський – член редколегії науково-практичного журналу «Вісник наукових досліджень», автор і співавтор 95 наукових публікацій, 45 з яких виконані в період роботи на кафедрі загальної хірургії, а також має 3 авторські свідоцтва на винаходи. Активний учасник громадського життя. Нагороджений медаллю «Ветеран праці».

Ляпіс М. О.

Ляпіс Михайло Олександрович

М. О. Ляпіс народився 13 січня 1947 р. в м. Кишеневі у сім'ї лікарів. В 1964 р. закінчив Тернопільську середню школу № 4. В 1964–1970 рр. навчався у Тернопільському медінституті. В 1970–1971 рр. – хірург вузлової лікарні станції Верещагіно Свердловської залізниці, служба в армії. В 1971–1976 рр. Ляпіс М. О. працював хірургом Тернопільської райлікарні, в 1976–1979 рр. – хірургом-онкологом Тернопільського обласного онкодиспансеру. В 1973 р. він захистив кандидатську дисертацію «Порушення обміну тіаміну та деяких фаз пентозо-фосфатного циклу у хворих на рак шлунка».

Працюючи на кафедрі загальної хірургії М. О. Ляпіс виконав і в 1991 р. захистив докторську дисертацію «Діагностика та лікування гнійних захворювань м'яких тканин при цукровому діабеті». В 1993 р. він одержав звання професора. Був завучем кафедри, керував студентським науковим гуртком.

Займався проблемами онкохірургії, онкогенетики та онкоімунології. Розробив та впровадив у практику кардинальні принципи лікування неклостридіальної анаеробної інфекції загалом та у хворих на цукровий діабет зокрема. Вивчав різні прояви хірургічної інфекції в перебігу ранового процесу під впливом екстремальних факторів. Професор М. О. Ляпіс був членом редколегії науково-практичного журналу «Вісник наукових досліджень», автор і співавтор 113 наукових публікацій, 5 винаходів; учасник 2 наукових міжнародних конгресів у Відні та Тель-Авіві. Він брав активну участь у громадському житті, був одним з організаторів художньої самодіяльності, КВК.

Дейкало І. М.

Дейкало Ігор Миколайович

І. М. Дейкало народився 13 грудня 1952 р. в с. Чабарівка Гусятинського р-ну Тернопільської обл. У 1970 р. закінчив середню школу в с. Торське Заліщицького р-ну, в 1976 р. – Тернопільський медінститут, в 1977 р. – інтернатуру з хірургії. В 1977–1981 рр. працював завідувачем хірургічного відділення Залозецької райлікарні.

З вересня 1981 р. до лютого 1984 р. І. М. Дейкало навчався в клінічній ординатурі на кафедрі загальної хірургії Тернопільського медінституту. В 1986 р. захистив кандидатську дисертацію «Передопераційна підготовка хворих на дифузний токсичний зоб іму-

норегуляторами» а в 2003 році – докторську дисертацію за спеціальністю 14.01.03 – хірургія.

Виконав більше 7000 операційних втручань. Стажувався у провідних клініках Києва, Одеси, Запоріжжя, Харкова, Донецька, Санкт-Петербурга, Москви. В 2006 році пройшов курс навчання з ендокринної хірургії в Католицькому університеті ім. Святого Серця (Рим) у професора Рокко Белантоне, клініка ім. Августина Джемеллі.

Учасник багатьох наукових симпозіумів з актуальних питань хірургії. Автор 173 наукових праць, 8 патентів на винаходи. Співавтор підручників «Шпитальна хірургія» (1999 р.), «Факультетська хірургія» (2002 р.), «Загальна хірургія» (2010 р.) та посібників «Клінічна хірургія» (2002 р.) і «Тиреоїдна хірургія» (2008 р.).

ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 2

Хірургічне відділення

29 грудня 1974 року керівництво області відправило в Київ телеграму: «На околиці Тернополя відкрито багатопрофільну міську лікарню № 2». Ця дата є днем народження лікарні і, відповідно, хірургічного відділення на 60 ліжок. Комплектування штатами розпочалося дещо раніше, особливо поліклінічного і інфекційного відділень.

25 грудня 1974 р. на посаду заступника головного лікаря з поліклінічної роботи затверджено Польовчика В. І. Укомплектування хірургічного відділення почалося в січні 1975 р. 22 жовтня 1975 року наказом № 36 завідувачем хірургічного відділення призначений Голда Ю. М., хірург першої категорії (випускник Тернопільського медінституту 1964 року). В той же час на роботу було прийнято хірурга-ординатора Орапа О. І., чотирьох медичних сестер, сестру-господиню і буфетницю.

16 лютого 1975 року з приймального відділення привели першого пацієнта – чоловіка, жителя м. Теревовлі, з облітеруючим атеросклерозом судин обох нижніх кінцівок. Хворий сам вибрав собі ліжко в палаті № 6; лікуючим лікарем став Орап О. І., почалась лікувальна робота.

17 лютого 1975 р. з обласної лікарні було переведено торакальне відділення на 30 ліжок, майже з повним штатом: завідувач відділення Рудик О. І., лікарі-ординатори Сардак В. Г., Григоренко А. М., Кінах І. В., старша медсестра Лоза О. І., анестезіолог Горчєєв А., палатні медсестри.

У штат відділення були прийняті Гойхман В. А. – лікар-анестезіолог з величезним досвідом роботи, інтелектуал, ентузіаст своєї справи і людина колосальної працездатності, та досвідчена медсестра-анестезистка – Каплун Л. В. Згодом у відділенні почали працювати анестезисткою Бабій О. С. і лікарем-анестезіологом Крупа М. М.

Переведено також кафедру факультетської хірургії, яку очолював проф. Сардак Г. А., з повним штатом (ас. Курко В. С., Дячук І. О, Пустовойт, Кіт О. М., Саюк Ю. М.).

11 березня 1975 року на роботу було прийнято ще одного лікаря-хірурга – Гоцинського В. Б., випускника Тернопільського медінституту (сьогодні професор кафедри хірургії ФПО).

18 березня 1975 року в двох операційних були проведені перші операції. Цей день став святом хірургів 2 міської лікарні, яке ми відмічаємо щорічно.

До кінця року були прийняті на роботу лікарі-хірурги Рудик А. П., Надал В. А. Серед операційних втручань великий відсоток складали на судинні операції, ініціатором яких був проф. Сардак Г. А. В клініці виконувались ендартеріоектомії, протезування судин, лімфовенозні анастомози при цирозах.

Тому на певний період відділення збільшили до 80 ліжок, із них 20 виконували функції обласних судинних ліжок.

З часом, при відкритті судинного відділення в обласній лікарні, ці ліжка були передані туди, у відділенні залишилося 60 ліжок.

Після проф. Сардака Г. А кафедру певний час очолював проф. Полоус Ю. М. Тоді, згідно зі світовою тенденцією, почали освоювати органозберігаючі і органощадні операції, які широко виконувались у нашій клініці.

В 1995 році кафедру очолив проф. Дзюбановський І. Я., ерудований і досвідчений хірург із школи проф. Коморовського Ю. Т.

Відділення працювало з повним навантаженням, постійно виконувався план ліжко-днів. Щорічно проводили 1600–1800 операційних втручань, лікарня несла 4 ургентні чергування, обслуговуючи не тільки жителів нашої зони, а й всього міста і області (відсоток сільських жителів складав до 35 %).

Про якість надання допомоги в нашому відділенні свідчать відгуки мешканців області, які називають нашу лікарню «народною». У відділенні в той час (до сьогодні) працюють лікарі-хірурги: Пижевський О. А., Самарчук В. Й., Польовчик В. І. працював спочатку головним лікарем і районним хірургом в Хмельницькій області, закінчив клінічну ординатуру на кафедрі госпітальної хірургії. Після призначення в 1975 році заступником головного лікаря з поліклінічної роботи суміщав активну діяльність з роботою на 0,5 ставки лікаря-хірурга відділення – брав участь в операціях, курував хворих, ніс ургентні чергування.

У 1976 році головним лікарем призначений Шмайка Н. М., колишній районний хірург, який постійно поєднував роботу головного лікаря з хірургічною діяльністю.

У листопаді 2008 року завідувачем хірургічного відділення призначено Задорожного В. С., випускника Тернопільського медичного університету, молодого ініціативного хірурга. Перспективним хірургом є лікар Паничев В. В., який уже зараз зарекомендував себе як професіонал з гарною теоретичною підготовкою.

Операційний блок – це святиня хірургічного відділення, а операційні медсестри – справжні помічники хірурга під час операції. Першими на роботу були прийняті медсестри Кошалко Л. і Пастернак Я. І., потім Горошко Г. Л. і Бойко Г. І.

Кошалко Л. була призначена старшою медсестрою. З часом вони стали ветеранами операційного блоку. Пастернак Я. І. багато років успішно працювала старшою операційною медсестрою.

Введена посада завідувача операційного блоку, яку обіймає лікар-хірург Когут В. В. За цей час проведена реорганізація оперблоку, введена в дію третя планова операційна.

Невід'ємною ланкою лікарні є хірургічне відділення поліклініки.

Першим хірургом в поліклініку прийнятий канд. мед. наук Ткачук Р. І., який через деякий час перейшов на роботу в районну лікарню.

Все своє «хірургічне» життя до виходу на пенсію віддали роботі в поліклініці хірурги Кравченко В. І, Станьковський А. Ф., Шах В. Д. В 1981 році із посади лі-

каря-ендоскопіста переведений в поліклініку хірургом і завідувачем відділення Кравчук М. Є.

У 1998 році завідувачем поліклінічного хірургічного відділення був призначений П'ятночка О. З. Свою роботу він суміщав з депутатською діяльністю, захистив кандидатську дисертацію; заснував діагностичний центр «Паракліт», який користується повагою жителів області.

На особливу повагу і шану заслуговує робота середнього і молодшого медперсоналу відділення. Багато років працювали перші хірургічні медсестри Кокіс М. М., Онишко О. І., Мартиненко М. П.

Однак у перші роки плінність кадрів з різних причин була великою. За перші роки змінилися 3 старших медсестри – Чуб Н. І., Криль Д. І., Володимир Г. До 1981 року старшою медсестрою працювала Сорока М. Ю, яка була переведена в урологічне відділення.

У грудні 1981 року на посаду старшої медсестри була призначена Хрусталь М. Я., яка до сьогоднішнього дня очолює роботу середнього і молодшого медперсоналу.

Професор Сардак Г. А. (в центрі) з співробітниками кафедри і слухачами передатестаційного циклу хірургів

Кафедра хірургії навчально-наукового інституту післядипломної освіти ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України № 126 від 26 лютого 1979 року 1 травня 1979 року при Тернопільському державному медичному інституті була створена кафедра хірургії факультету удосконалення лікарів. 9 червня 1980 року кафедра хірургії отримала свою клінічну базу – 2 хірургічне відділення у міській лікарні № 1. У 1990–1995 рр. кафедра розташовувалась на базі Тернопільської міської лікарні № 3, у січні 1998 р. – отримала клінічну базу в міській комунальній лікарні № 2, якою на сьогодні керує лікар-хірург Кміта В. В.

Першим завідувачем кафедри 19 червня 1979 року було обрано професора Абдурахмана Сейфуддіновича Гаджієва, який закінчив Дагестанський медичний інститут, у 1972 захистив докторську дисертацію і в 1976 році отримав звання професора. З 1974 по 1979 рік він очолював кафедру загальної хірургії медичного інституту м. Кемерово, а з 1979 по 1980 рік працював завідувачем кафедри хірургії удосконалення лікарів Тернопільського медичного інституту. Сфера наукових інтересів – хірургічна гастроентерологія, профілактика та лікування ускладнень після операцій на органах черевної порожнини.

З 25 серпня 1980 року завідувачем кафедри став професор Володимир Григорович Микуляк, який у 1947 році закінчив навчання у Львівському медінституті. Працював головним лікарем дільничної лікарні у с. Ягольниця, потім головним лікарем Товстенської дільничної лікарні, а з 1953 року – районним хірургом у Бережанах. У 1961 році захистив кандидатську дисертацію. З 1962 по 1968 рік – асистент кафедри факультетської хірургії Тернопільського державного медичного інституту, з 1968 по 1972 рік – доцент. У 1972 році захистив докторську дисертацію, в 1983 році йому було присвоєно вчене звання професора кафедри хірургії. З 1980 по 1985 рік – завідувач кафедри хірургії факультету вдосконалення лікарів.

З 1985 по 1992 рік завідувачем кафедри працював професор Леонід Миколайович Хоромський. В 1952 році він закінчив Ярославський медичний інститут, впродовж 1952 – 1956 років працював хірургом у м. Петрозаводськ. У 1956 – 1959 рр. Хоромський Л. М. навчався в очній аспірантурі Ярославського медичного інституту, з 1959 по 1963 рік працював в Омському медичному інституті асистентом кафедри хірургії стоматологічного факультету, з 1963 по

*Головний лікар Тернопільської міської клінічної лікарні № 2
Кміта В. В.*

1967 рік – асистентом кафедри факультетської хірургії. В 1967 році отримав звання доцента. З 1971 по 1979 рік працював доцентом кафедри госпітальної хірургії. В 1979 році перейшов працювати на факультет удосконалення лікарів Тернопільського державного медичного інституту доцентом кафедри хірургії, одночасно виконував обов'язки декана цього факультету. В 1987 році захистив докторську дисертацію. З 1992 по 2006 рік працював професором кафедри хірургії факультету післядипломної освіти.

1 липня 1992 року завідувачем кафедри було призначено професора Ігора Яковича Дзюбановського. Науковий ступінь кандидата медичних наук йому

*Завідувач кафедри
ННІ ПО професор
Дзюбановський І. Я.*

було присуджено у 1984 р., доктора медичних наук – у 1992 р. Дзюбановський І. Я. – автор і співавтор 356 наукових та навчально-методичних робіт, 32 патентів на винахід, співавтор 4 підручників і 3 монографій, 2 методичних рекомендацій, затверджених МОЗ України.

У 1992 р. очолив кафедру хірургії факультету удосконалення лікарів, з 2009 року – кафедру хірургії з малоінвазивними ендоскопічними технологіями ФПО, з 2012 – кафедру хірургії № 1, а з 2014 – кафедру хірургії навчально-наукового інституту післядипломної освіти. З 1993 по 2013 рік І. Я. Дзюбановський – член спеціалізованої вченої ради з хірургії у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького; до 2013 року – заступник голови спеціалізованої вченої ради, а з 2014 року – голова спеціалізованої вченої ради ТДМУ. З 1998 року він працював відповідальним секретарем, а з 2014 року є головним редактором журналу «Шпитальна хірургія імені Л. Я. Ковальчука». І. Я. Дзюбановський – член редакційних рад «Українського журналу хірургії», «Вісника вищої медичної освіти», «Acta Medica Leopoliensia».

Нагороджений медаллю «15 років ВУЛТ», як голова УЛТ на Тернопіллі, грамотами голови облдержадміністрації (1996, 1997, 2007 рр.). Визнаний громадськістю Тернополя лауреатом конкурсу «Людина року – 2007». У 2010 році отримав подяку Міністра охорони здоров'я України «За вагомі досягнення у професійній діяльності та багаторічну сумлінну працю», заслужений діяч науки і техніки України (2012). З грудня 2015 року І. Я. Дзюбановський обраний головою Асоціації хірургів Тернопільської області.

З 1995 по 1997 рік завідувачем кафедри хірургії факультету удосконалення лікарів працював професор Олег Миколайович Кіт. Він закінчив Тернопільський державний медичний інститут у 1968 р., з 1970 по 1973 рік навчався в аспірантурі на кафедрі факультетської хірургії ТДМІ, після закінчення якої був обраний асистентом цієї ж кафедри. З 1983 по 1986 рік Олег Миколайович перебував у закордонному відрядженні. З 1986 по 1990 рік – асистент кафедри хірургії факультету підвищення кваліфікації лікарів ТДМІ, у 1990 р. – головний

хірург Тернопільської області. Доктор медичних наук з 1994 року, професор – з 1995 року. З 1995 по 1998 рік працював завідувачем кафедри хірургії факультету післядипломної освіти; з 1998 по 2002 рік – завідувачем кафедри пропедевтики, хірургії та сестринської справи ТДМА; з 2002 по 2005 рік він – професор кафедри загальної хірургії з курсом трансфузіології і нейрохірургії; з 2005 р. – професор кафедри хірургії з урологією, реаніматологією, нейрохірургією та дитячою хірургією.

З 2012 по 2014 рік завідувачем кафедри хірургії факультету післядипломної освіти працював професор Гошинський Володимир Броніславович, який закінчив Тернопільський державний медичний інститут у 1973 році. З 1973 по 1975 рік він працював хірургом у Житомирській області; з 1975 по 1986 рік – ординатором хірургічного відділення Тернопільської клінічної міської лікарні № 2, одночасно обіймаючи посаду обласного позаштатного судинного хірурга. У 1987 році Гошинський В. Б. захистив кандидатську дисертацію. З 1987 по 1992 рік він працював асистентом кафедри факультетської хірургії Тернопільського державного медичного інституту; в 1993 році йому присвоєно вчене звання доцента. В 1999 році захистив докторську дисертацію; в 2001 році отримав вчене звання професора. З 1999 по 2012 рік Гошинський В. Б. завідувач кафедри поліклінічної справи та сімейної медицини, з 2014 року по теперішній час – професор кафедри хірургії Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

Першими викладачами кафедри були доцент Л. М. Хоромський, доцент В. П. Захаров та асистент Г. Т. Пустовойт. З 1980 року до їх колективу приєдналися професор В. Г. Микуляк, асистенти кандидати медичних наук Л. Я. Ковальчук, І. Г. Климнюк, Г. Т. Пустовойт. З прибуттям на кафедру доктора медичних наук професора Григорія Антоновича Сардака (1986) вдалося розширити об'єм операцій на органах грудної клітки і судинах. Пізніше на кафедру прийшли працювати доц. І. К. Лойко (1987), асистенти В. В. Бенедикт (1989) і Н. М. Грицишин (1990), І. І. Басистюк (1992).

Колектив кафедри впродовж майже двадцятиріччя готував головних обласних спеціалістів – хірургів, до їх числа належать професор Л. Я. Ковальчук, професор О. М. Кіт, доцент І. І. Басистюк, професор В. І. Максимлюк.

У січні 1998 року до колективу кафедри увійшли доценти В. Б. Гошинський, В. І. Максимлюк, В. В. Бенедикт, Р. В. Свистун, Ю. М. Герасимець, В. І. П'ятночка, асистент О. Б. Луговий, з 2005 р. – лікарі-травматологи доценти: Ю. О. Грубар, Ю. С. Смрщок, М. Д. Процайло та лікар-хірург канд. мед. наук К. Г. Поляцко. З 1 січня 2007 року у складі кафедри організовано курс малоінвазивних ендоскопічних технологій і хірургічних дисциплін, базою якого стало відділення малоінвазивної хірургії обласної клінічної лікарні. Очолив його доцент О. Л. Ковальчук, викладачами курсу стали асистенти П. І. Шев'як, В. В. Мельничук, В. Л. Буцкін.

З 2008 року до складу кафедри увійшли професор Юрій Степанович Семенюк, асистент Іван Григорович Бобяк і кандидати медичних наук – І. Я. Зима (2013) та Л. Р. Коробко (2015), які проводять тематичні цикли вдосконалення

для лікарів-хірургів на тему «Вибрані питання хірургії». З вересня 2015 року на кафедрі працює лауреат Державної премії, заслужений діяч науки і техніки України, професор Володимир Васильович Бігуняк. У різні роки на кафедрі працювали лаборантами О. Д. Боднар, І. Б. Осаволюк, С. О. Борисюк, І. А. Бабінська, М. Ю. Крицак, Н. Б. Дацюк.

Колектив кафедри пам'ятає і шанує своїх колег, яких вже немає з нами: проф. В. Г. Микуляка, проф. Л. М. Хоромського, проф. Г. А. Сардака, проф. Ю. С. Семениука, доц. В. П. Захарова, доц. Г. Т. Пустовойта, доц. І. І. Басистюка, асистента Н. В. Грицишина, асистента І. Г. Климнюка, лаборанта І. Б. Осаволюк.

Зустріч із академіком НАН України Шалімовим О. О. (зліва направо: проф. Дзюбановський І. Я., акад. Шалімов А. А., доц. Басистюк І. І., доц. Бенедикт В. В.)

Зустріч з головним хірургом держави академіком НАМН України, проф. Фомінім П. Д.

Незабутніми залишаються зустрічі з видатними вченими, хірургами України.

Щорічно на кафедрі проходять навчання до 200 курсантів і 200 лікарів-інтернів за фахами «Хірургія», «Загальна практика-сімейна медицина», «Медицина невідкладних станів», «Стоматологія». З 1992 року на кафедрі постійно проходять інтернатуру з хірургії випускники вузів України, навчаються магістранти, клінічні ординатори, аспіранти, проводяться передатестаційні цикли, спільні засідання Асоціації хірургів Тернопільської, Рівненської та Житомирської областей. Здійснюється підготовка 1–2 аспірантів, 2 магістрантів, 2 клінічних ординаторів.

Лікувально-діагностична і консультативна робота кафедри проводиться на базі хірургічного та анестезіолого-реанімаційного відділень міської лікарні № 2 і амбулаторно-поліклінічного відділення з денним перебуванням хірургічних пацієнтів.

Щорічно співробітники кафедри виконують близько 900 операційних втручань у плановій і ургентній абдомінальній хірургії, в тому числі складні і високотехнологічні операції (III–IV рівнів складності) з використанням сучасного обладнання.

*Робота в операційній: проф. Дзюбановський І. Я.,
доц. Свистун Р. В., доц. Поляцко К. Г., аспірант
Банадига А. І.*

Колектив кафедри хірургії ННІ ПО

ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3

Згідно з рішенням Тернопільської міської ради народних депутатів від 20 вересня 1989 року на базі обласної лікарні «Ліксанупра» було створено

Закопняк Л. М.

Яцюта В. П.

Міську комунальну лікарню № 3. Першим завідувачем хірургічного відділення був Ковалевський Борис Андрійович (1990–1991 рр.), пізніше – Закопняк Людмила Михайлівна (1992–1996 рр.).

У березні 1996 року Міська комунальна лікарня № 3 була реорганізована в Міську лікарню № 1, а в 1999 р. – шляхом поділу створені Міська комунальна лікарня швидкої допомоги та Міська комунальна лікарня № 3. Головним лікарем став Яцюта Валерій Павлович, а завідувачем хірургічного відділення – Костевич Василь Васильович, який займає цю посаду по даний час.

Костевич В. В.

Атрощенко Л. О.

В різні роки у відділенні працювали хірурги Олійник Валентин Федорович, Лисенко Віталій, Собчишин Юліан Вікторович, Орищак Орест Богданович, Атрощенко Любов

Олексіївна. В Тернопільській комунальній міській лікарні № 3 у 1998 р. вперше в Тернополі з'явилася ендоскопічна стійка (за допомогою цього обладнання виконуються малотравматичні лапароскопічні операції, зокрема холецистектомії). Саме тут вперше в Тернополі почали виконувати операції з встановлення ендопротезів кульшового суглоба. Є також артроскопічна стійка, за допомогою якої проводяться операційні втручання на колінному суглобі – видалення менисків, усунення проблем при деформуючих артозах тощо.

На сьогоднішній день головним лікарем у Тернопільській комунальній міській лікарні № 3 працює Лазарчук Юрій Васильович. У відділенні відновної,

реконструктивної та малоінвазивної хірургії працюють Сотула Сергій Володимирович (старший ординатор, ортопед-травматолог вищої категорії), Жеворонко Віталій Володимирович (лікар-хірург вищої категорії, пластичний хірург, член Всеукраїнської асоціації пластичних, реконструктивних та естетичних хірургів), Закопняк Олег Васильович (лікар-уролог вищої категорії), Цісик Роман Михайлович (кандидат медичних наук, лікар-хірург вищої категорії), Білий Роман Васильович (ортопед-травматолог першої категорії). Старша медсестра відділення – Гаєвська Катерина Сергіївна, маніпуляційна медсестра – Скрипник Наталія Василівна.

*Лазарчук Ю. В.
сьогодні – головний
лікар*

Цісик Р. М.

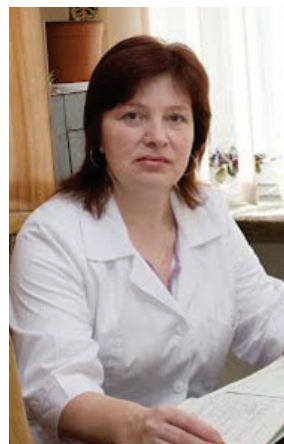
Білий Р. В.

Сотула С. В.

Скрипник Н. В.

Гаєвська К. С.

ІСТОРІЯ РАЙОННИХ ЛІКАРЕНЬ

Бережанщина

Історія охорони здоров'я Бережанщини тісно пов'язана з історією розвитку суспільства на цій території.

Бережани – стародавнє давньоруське поселення, перша згадка про нього датується 1375 роком. В книзі Стадницького Казимира «Земля Львівська за часів польського панування XIV–X століття» при згадці, що в княжих часах зі Львова до Теревовлі йшов великий шлях, Бережани і Лісники згадуються як села, які лежать біля цього великого шляху.

До 1340 року Бережани входили до Галицько-Волинського князівства в складі України – Руси. З 1340 по 1772 рік на цих землях панувала Польська держава.

У 1530 році село Бережани було переіменовано в місто королем Зігізмундом, який передав його шляхтичу Миколі Сенявському. Місту надано Магдебурзьке право. Бережани швидко розвивались і зростали, основою розвитку міста стала торгівля. Цьому сприяло вигідне географічне розташування Бережан, які лежали між Львовом і Теревовлею, що на той час були великими економічними центрами.

У 1772 році територію Галичини загарбала Австрія, але не застала на ній будь-яких організацій з керівництва з правом медобслуговування – в тодішній Польській державі таких організацій не було. В квітні 1770 року в Австрії з'явився «Головний державний статут», чинність якого в 1773 році була перенесена і на Галицьку землю. Основними завданнями його було проведення боротьби із заразними захворюваннями та забезпечення санітарного нагляду.

У 1773 році у Львові була заснована «Медична колегія», тобто школа, в якій готували хірургів, акушерок і аптекарів. Вона проіснувала 11 років. За цей час одержали освіту 60 хірургів та приблизно стільки ж акушерок і аптекарів. У 1784 році започатковано медичний факультет при Львівському університеті, який був відкритий в 1661 році, до нього і влилась «Медична колегія».

У зв'язку зі складним фінансовим станом в Австрії з 1805 по 1894 рік медичний факультет тимчасово був закритий.

На початку загарбання Західноукраїнських земель Австрією шпиталів і лікарень як таких не було, їх функції виконували благодійні притулки при костелах і монастирях. Часто це були невеличкі будинки під солом'яним дахом, поділе-

ні на дві частини: одна для жінок, друга – для чоловіків. Медичну допомогу населенню на той час надавали знахарі, різні бабки-шептухи, повитухи. Деякі священики при монастирях і церквах давали медичні поради. Потім при дворах були цирульники, котрі могли ставити банки, пускати кров при головних болях, перерізаючи венозні судини. Іноді вони «лікували інші хвороби».

Перша згадка про надання медичної допомоги на Бережанщині на професійній основі належить доктору Володимиру Бемку, який у своєму нарисі «Бережани і Бережанщина» вказує, що в 17 столітті в місті було декілька незалежних родин – лікар, цирульник, аптекар, які й надавали медичну допомогу .

Вперше в Бережанах лікарня була заснована в 1828 році, вона проіснувала до 1846 року, але хто займався лікуванням хворих і яке було приміщення – невідомо.

У 1846 році княжна Субомовська для своїх підданих побудувала лікарняний заклад, який розміщувався в передмісті «Сільце» (район вулиці Львівської, навпроти греблі ставу) в двоповерховому будинку. Лікарня була розрахована на 25 ліжок, на другому поверсі було 4 кімнати для хворих, на першому – помешкання для обслуги і кухня.

У 1847 році лікарню віддали в оренду Емануелу Ейсенбергу, він же був керівником, лікарем-хірургом. Крім нього, в різні роки працювали помічники – хірурги Кароль Шіковський, Еже Кавські, Йозеф Гайман, Вільгельм Йоркоуф, Генріх Фінкельштейн.

Актом Краєвої Ради 14.12.1857 року шпиталь був визнаний загальним, він діяв протягом 35 років. Лікування було платним, вартість одного ліжко-дня складала 18 крейцерів.

У 1869 році лікарню очолив Болеслав Сарковський – доктор медицини і хірургії. Черговим хірургом став працювати Едмунт Шенкер.

2 липня 1870 року вперше в краю в Бережанах було створено Раду шпиталю, в складі якої були лікарі, нотаріус, адвокат і члени Ради міста. Рада займалась пошуком коштів на утримання шпиталю і будівництво нового. З тих часів ставлення до лікарні і хворих змінилось на краще, кількість пролікованих пацієнтів почала зростати: у 1866 році пролікувались 500, в 1896 році – 763 хворих. Однак матеріальна база лікарні була незначною, а тому неодноразово поставало питання про виділення коштів для будівництва нової лікарні. Це питання включалось до порядку денного засідання Ради Крайової, але отримували відмови тому, що на основі закону-акту 1862 року, гміна сама має дбати «про добрий стан своїх інститутцій», до яких належить шпиталь, і рекомендували просто підшукати краще приміщення.

Остаточо питання будівництва лікарні було вирішено в 1893 році, коли граф Якуб Потоцький і його мати Марія, з князів Сапегів, графиня Потоцька погодилися спорудити лікарню своїм коштом.

У 1893 р., 12 грудня, Постановою Намісництва було виділено місце під будівництво, а Радою Крайовою поставлені такі умови: головний будинок повинен бути не ближче 20 метрів від дороги, обов'язкові водотяг із Сторожиська, каналізація, в будинку мають бути помешкання для медичних сестер і чергового лікаря.

Зверталась увага і на якість ґрунту. В цьому ж році був виготовлений проект лікарні на 60 ліжок. Будівництво розпочалося в 1894 році і було завершено 19 листопада 1896 року. Актом фундаційним у формі акту матеріального від 14.03.1897 р. Якуб гр. Потоцький і його мати Марія гр. Потоцька віддали лікарню в користування гміні м. Бережан. Пам'яткою про цей благодійний акт є фундаційна дошка з

мармуру, розміщена у вестибюлі хірургічного відділення. Цікава історія з фундаційною дошкою відбулась за часів радянської влади. У повоєнний період компартійне керівництво вимагало її знищення, однак головний лікар Ліщенко М. І. цього не зробив. Дошку закрили дзеркалом, а корону сім'ї графів Потоцьких, яка містилась над дошкою, закрили портретом Леніна. В 1982 році, під час ремонтних робіт, корону все ж зняли і передали в краєзнавчий музей, а фундаційну дошку вдало закрили панно з силуетом «вождя пролетаріату». Лише з 1991 року ця пам'ятка знову відкрита для поглядів пацієнтів і відвідувачів лікарні.

Згідно з планом було зведено двоповерховий будинок, фронтом звернений на південь, він мав по 7 палат на кожному поверсі (2 відділи – чоловічий і жіночий); у кожному відділі розміщувались туалети, мазнички, через які відбувався прийом хворих у відділі; дві кімнати на другому поверсі були відведені під операційну, кімнату для лікарів і розміщення адміністрації, три помешкання – для сестер милосердя, які були введені в лікарняний штат з 1891 року, пральня, кухня, склади, капличка. Поряд з основним корпусом зведено чотирикімнатний будинок для інфекційних хворих.

Тоді вперше було розділено соматичних та інфекційних хворих, хоч у відділах основного корпусу в палатах розміщувались одночасно хірургічні, терапевтичні, акушерсько-гінекологічні, педіатричні хворі. Таким чином була ліквідована можливість виникнення внутрішньолікарняної епідемії інфекційних захворювань; одразу ж різко впав рівень смертності.

Ця нова лікарня завоювала велику довіру хворих, швидко зростала кількість пролікованих: з 1897 по 1906 рік їх кількість збільшилася з 867 до 1594 хворих. У 1906 році графиня Марія Потоцька ще додатково закупила і подарувала Бережанській гміні ділянки землі біля лікарні для її розширення і користування.

В 1907 році Відділ Крайовий викупив цілу будівлю лікарні на власність фонду лікарняного. Лікарні надано статус повітової.

У цьому ж році за планом, виготовленим технічним відділом Відділу Крайового, розпочато реконструкцію лікарні, яку завершено в 1909 році.

У результаті цієї реконструкції вмістимість лікарні зростає до 82 ліжок. На певній відстані від основного корпусу, на пагорбі, побудували новий інфекційний відділ із чотирма кімнатами для хворих і помешканням для сестри милосердя; колишній інфекційний відділ було перебудовано для господарських потреб, операційну з другого поверху переведено в реконструйоване приміщення на першому поверсі – колишні помешкання сестер милосердя, кухня і пральня. Операційна збереглася у цьому місці й до сьогодні. Тут же було розміщено пологовий зал, стерилізаційну, підведено водотяг. Підлоги в операційній, у коридорах відділів вимощено мармуровою плиткою, встановлено порцеляново-у мивальники з кип'яченою водою. В одному з підвалів головного будинку встановлено котли для нагрівання води, потрібної для купання і для потреб стерилізаційної. Таким чином обладнана лікарня стала відповідати своєму завданню. Під час реконструкції лікарня, хоча й з труднощами, але виконувала своє завдання, лікування хворих здійснювалось постійно.

Згідно з постановою Ради Крайової від 28.07.1897 року, керівництво лікарнею здійснював лікарняний комітет, який складався з делегатів:

- президента Ради повітової;
- делегата відділу повітового;
- директора лікарні.

Поточне керівництво здійснював директор лікарні, в штаті працювали 2 лікарі, 7 сестер милосердя (монахинь), 12 нижчих осіб, швачка, слюсар з обслуговування водотягу і котлів. Недоліками, як зазначали тогочасні документи, були: відсутність лікаря, який би проживав в лікарні, часта зміна лікарів, недостача служб у відділах з догляду за хворими (при їх великій кількості).

Імена перших лікарів, які працювали в лікарні, точно встановити не вдалося, хоча деякі дані свідчать, що першим директором лікарні був Болеслав Сарковський, він же виконував обов'язки хірурга, а з початку 1915 року – Адам Ковініцький.

З початком I світової війни м. Бережани було захоплено російськими військами, але лікарня продовжувала працювати. Особливо відзначено роботу лікаря Осипа Ковшевича.

За даними канцелярії Тернопільського губернського лікарського інспектора на основі рапорту Бережанського повітового начальника, в Бережанах діяли дві лікарні: загальна повітова на 82 ліжка і воєнний госпіталь на 60 ліжок. В загальній лікарні одночасно лікувались і мирні жителі, і військові (російські та австрійські офіцери і солдати).

У цей час на території Тернопільської губернії діяли 4 крайових лікарні (м. Тернопіль, м. Заліщики, м. Підгайці, м. Станіслав), 2 повітових (м. Бережани, м. Калуш), 3 земських (м. Гусятин, м. Скалат, м. Чортків).

Воєнний госпіталь існував на засоби воєнного фонду, завідував ним повітовий лікар Затлокаль.

Повітова лікарня отримувала засоби із плати за лікування самими хворими і, частково, від Відділу Крайового в м. Львові. У 1915 році російською владою було її профінансовано з розрахунку 150 руб. на ліжку. Вартість лікування залежала від класу: вартість II класу становила 4 крейцари, або 1 руб. 20 коп., III класу – 1 крейцар 96 гелерів, або 58 копійок.

У 1916–1917 рр. розгорілись жорстокі бої по обох берегах р. Золотої Липи, на горі Лисоні, під Конюхами. Місто Бережани опинилося у фронтовій смузі, всі урядові установи та основна маса жителів були евакуйовані. Загальна лікарня отримала пошкодження внаслідок жорстоких артилерійських обстрілів і не функціонувала.

З 1917 по 1918 рік відбувся калейдоскоп подій: революція в Російській імперії, Українська Народна Республіка над Дніпром, Берестейський мирний договір, фронт пересунувся на сотні кілометрів на схід від Бережанської землі; розпад Австро-Угорщини; утворення ЗУНР.

ЗУНР проіснувала протягом семи місяців. Під ударами переважаючих польських сил фронт захитався, наша армія змушена була відступити. 30 травня 1919 року Бережанщину окупували польські війська, вороже налаштовані до всього українського народу. В червні 1919 року, після пролomu під Чортковом, ворог покинув Бережанську землю. Та це тривало недовго. В липні 1919 року УГА з Урядом перейшла річку Збруч, а на наші рідні землі на два десятки років повернувся час знущань, побоїв, вбивств, арештів – час польської окупації.

Під польською займанщиною

У 1919 році було перебудовано систему охорони здоров'я, ліквідовано Ради Крайові, в які входили відділи Крайові, в повітах – лікарняні комітети, що віддали системою охорони здоров'я. Функції відділу Крайового перебрало на себе Міністерство охорони здоров'я Польщі.

У повіті організацією охорони здоров'я відав повітовий лікар з оплатою урядника I категорії, йому підпорядковувалися створена санітарна поліція (загальна і гмінна), повітовий та окружні осередки здоров'я.

Відповідно і лікарі, які працювали надалі в повіті, залежно від посад ділилися на урядових, самоурядових – від староства міста і округів, та вільно практикуючих, або громадських лікарів.

У селах району були так звані оглядачі трупів, які констатували причину смерті (насильницька чи від хвороби), на них же покладалися функції санітарного нагляду за населеним пунктом.

З 1921 по 1925 рік було відремонтовано зруйновану під час війни загальну лікарню, збудовано морг з секційним залом, господарські будівлі для зберігання легкозаймистих речовин, вугілля, хліви, малий будинок під водонасосний мотор, піч для спалювання відходів, приміщення для дезінфектора; стару будівлю переробили під холодильник, побудували інфекційний відділ з житлом для персоналу. В 1927 році в операційну було підведено газове освітлення.

Лікарня розширилась до 116 ліжок, в тому числі 16 інфекційних. Працювали три лікарі: директор лікарні – довгий час її очолював лікар-хірург Ежи Мос-товий, а в кінці 40-х і у воєнний період – Стефан Білінський, за спеціальністю акушер-гінеколог, черговий лікар Вікторчик Олександр, лікар-інфекціоніст Та-деуш Данек; 9 медичних сестер, в тому числі 1 операційна. В 1925 році в лікарні проліковано 1039 хворих, загальне число ліжкокоднів склало 22 493; у 1930 році – 1417 хворих, 26466 ліжко-днів. У 1924–1925 рр. було проведено 510 операцій, в 1926 році – 245, в 1927 р. – 265. В лікарні проводили операції з приводу апен-дициту, гриж, травм різних локалізацій, виконували резекції шлунка і, рідко, видалення зоба. Лікування було платним, за операції, ліки, різні перев'язки і маніпуляції доводилося платити окремо: наприклад, за операцію з приводу грижі чи апендициту платили 200–300 злотих, за резекцію шлунка чи іншу складну операцію – до 1000 злотих, за одне рентгенпросвітлення – 30 злотих, за аборт – 100 злотих. Кожен прийом коштував 5 злотих, виклик додому – 10, в нічний час – 20.

В 1920 р. була організована так звана «каса хворих» – каса допомоги неза-можним хворим. Завідував касою лікар В. Морасевич.

У «касу хворих» надходили кошти від багатих людей, підприємців, власни-ків, в основному їх використовували для лікування робітників, що працювали, на боротьбу з туберкульозом, трахомою, венеричними захворюваннями, на медичну допомогу жінкам, дітям.

У 1931 році через «касу хворих» допомогу надали 3821 хворому, 3340 членом родин «каси хворих».

Розвиток хірургічної служби за радянської влади

Після приєднання в 1939 році Західної України формально до УРСР, а фак-тично – до СРСР, Березанський повіт поділили на два райони: Березанський і Козівський. «Загальна лікарня» стала районною лікарнею на 100 ліжок, в ній було організовано терапевтичний, хірургічний, акушерсько-гінекологічний та інфекційний відділи. Головним лікарем лікарні став доктор-хірург Володислав Білінський, лікарями – д-ри Володимир Лаврівський, Лонгин Мігоцький, Да-нек Т., Морасевич В., Вікторчик О., Фальк К., Померанц Ф. та інші.

При райвиконкомі районної Ради народних депутатів утворили райздо-роввідділ. Першим його завідувачем був Агафонов, потім – Дяченко, фельдшер за спеціальністю.

У роки німецької окупації (з 07.07.1941 до 22.07.1944 року) для стаціонарних хворих знову було введено платне лікування. Поліклінічний відділ був зруйно-ваний бомбою, лікарі-євреї – здебільшого розстріляні німцями, частина з них надавала медичну допомогу воїнам УПА, зокрема Грюнфельд Б.

У липні – серпні 1944 року, коли повернулася радянська влада, в районі не було жодного лікаря. Тернопільський облздороввідділ направив в район 2 лікарів – випускниць медінституту: Набокову Валентину, хірурга, яка стала головним лікарем лікарні, і Романову Лідію, яка очолила райздороввідділ.

Для надання складної хірургічної допомоги викликали хірурга з Чорткова.

У 1945 році в район направлені такі лікарі: Польгун М. М, який впродовж одного року був головним лікарем лікарні і завідувачем хірургічного відділу; Польгун О. В. – лікар акушер-гінеколог, в 1948–1949 рр. – завідувач пологового відділу; Цибулько М. Г. – завідувач терапевтичного відділу; Пустовойтенко Д. О. – завідувач поліклініки; Чепікова – завідувачка санепідвідділу.

Крім них у район прибула значна група середнього медичного персоналу, в основному із східних областей України, серед них Гец Поліна, Прокопенко С. О., Бабашова С. В.

В 1946 році прибули ще лікар-хірург Ліщенко М. І., який очолив районну лікарню, Іллінська Є. М. – завідувачка хірургічного відділу з 1946 по 1952 рр., Оленченко В. І. і група середнього медперсоналу; завідувачем райздороввідділу стала Годеева, а з 1946 по 1950 р. – лікар Оленченко В. І.

Вже у 1946 році діяла районна лікарня на 120 ліжок, райполіклініка, жіноча й дитяча консультації, санепідвідділ, дитячі ясла. В той час в районі працювало 8 лікарів і кілька десятків середніх медичних працівників. Досвідчений хірург Ліщенко М. І. почав проводити складні хірургічні операції (на органах черевної порожнини, акушерсько-гінекологічні, нейрохірургічні та отоларингологічні).

Список операцій, вибраних з операційного журналу за 1948 рік.

Отогенні абсцеси мозку – 2	Старечі гангренни нижніх кінцівок – 12
Перфоративні виразки шлунка – 6	Поранення живота з численними пошкодженнями тонкої і товстої кишок – 14
Грижі – 58	Рак матки – 2
Доброякісні пухлини молочної залози – 2	Проникаючі поранення грудної клітки – 4
Гнійний гоніт – 2	Апендицит – 36
Рак нижньої і верхньої губ – 16	Кіста яєчника – 4
Гнійний плеврит – 2	Геморой – 4
Випадання матки – 6	Гідроцеле – 4
Пухлини матки – 6	Врослі нігті – 2
Зоб – 8	Доброякісні пухлини – 6
Пролапс прямої кишки – 4	Поліпи прямої кишки – 1
Туберкульоз легень – 6	Дифтерійний круп – 2
Хронічний тонзиліт – 4	Плеврит – 2
Остеомієліт – 2	Травма ока – 2
Гіпертрофія передміхурової залози – 4	Фімоz – 2
Вогнепальне поранення кінцівок – 4	
ВСЬОГО 150	

При райлікарні в 1951 році відкрили пункт переливання крові, який у цей же рік заготовив 36 літрів донорської крові.

В районі катастрофічно не вистачало медичних працівників. Вони прибували на роботу за направленнями Міністерства охорони здоров'я із східних областей України, Росії, тому не дивно, що була велика плінність кадрів, особливо середніх медпрацівників.

Так, в 1953 році в район прибула лікар-хірург Васильєва Галина Афанасівна, яка очолювала відділ по 1958 рік, Микуляк Володимир Григорович завідував хірургічним відділом з 1959 по 1963 рік.

У 1952 році організовано єдине медичне товариство лікарів. Багато фахівців мали свої наукові роботи.

Вже в 1954 році в районі працювало 40 лікарів і понад 100 медпрацівників середньої ланки; функціонували районна лікарня, кістково-туберкульозний санаторій, 2 дільничні лікарні, 26 ФАПів, 10 колгоспних пологових будинків. Медична допомога надавалась з 7 основних спеціальностей (хірургія, терапія, педіатрія, інфекційні захворювання, ЛОР та шкірні захворювання, акушерство та гінекологія).

Час розбудови

У середині 60 років районна лікарня була добудована. Головний корпус з'єднано з господарським, де розміщувалась кухня, здійснена надбудова другого поверху над операційним блоком, споруджені приміщення клінічної біохімічної лабораторії, рентгенкабінету. На кінець 1962 року районна лікарня нараховувала 215 ліжок, функціонували основні відділи, лікарня оснащувалася новою на той час апаратурою, добре була поставлена робота лабораторії (клінічна, біохімічна, серологічна), функціонував відділ швидкої медичної допомоги, який обслуговував не тільки населення міста, а й всього району.

У 1964 році головним лікарем району був призначений Ткач В. М., який працював на цій посаді по 1985 рік (21 рік). Завідувачами хірургічного відділу працювали з 1963 по 1968 р. Леонов Михайло Максимович, з 1968 по 1969 р. – Дрипка Мирослав Петрович, з 1969 по 1985 р. – Сорокати Іван Михайлович. Збільшилась кількість виконаних операційних втручань, їх якість. Зокрема щорічно оперували по 20–25 хворих з ускладненою виразковою хворобою, виконували близько 20 резекцій шлунка, значно збільшилась кількість холецистектомій, герніопластик, апендектомій. Активно оздоровлювали хворих з варикозним розширенням вен, доброякісними хворобами прямої кишки.

З кожним наступним роком кількість медичних кадрів зростала, переважно за рахунок випускників Тернопільського медичного інституту, Бережанського медичного училища, постійно підвищувалася їх кваліфікація.

З року в рік поліпшувалися показники обслуговування населення, це можна чітко простежити за зниженням захворюваності і дитячої смертності.

Завдяки головному лікарю району Ткачу В. М. при активному сприянні керівництва Бережанського району за рахунок кооперації коштів колгоспів розпочато будівництво терапевтичного корпусу Бережанської центральної райлікарні, який

введено в дію в 1982 році. З його введенням потужність центральної райлікарні зросла до 400 ліжок, відкрито нові спеціалізовані відділи: кардіологічний, неврологічний, ортопедо-травматологічний, ЛОР, гінекологічний відділ, поліпшено умови хірургічного, терапевтичного, пологового відділів.

У 1985 році головним лікарем району став Паскар М. Г., який працював на цій посаді до 1997 року. Завідувачем хірургічного відділу з 1985 до 2006 року працював Бочкай Володимир Антонович, з 01.02.2006 року призначено районним хірургом і завідувачем відділення Катерняка Володимира Богдановича, який працює по даний час.

Головні лікарі Бережанського району		Завідувачі хірургічного відділу	
Прізвище, ім'я, по батькові	Період, роки	Прізвище, ім'я, по батькові	Період, роки
Емануел Ейсенберг	1847–1868		
Болислав Сарковський	1869–1905	Набокова Валентина	з 9.1944
Адам Ковініцький	1906–1921	Полгун Михайло Михайлович	1945–1946
Стефан Білінський	1940–1944	Ільїнська Євгенія Миколаївна	1946–1952
Валентина Набокова	1944–1945	Васильєва Галина Афанасівна	1953–1958
Полгун Михайло Михайлович	1945–1946	Микуляк Володимир Григорович	1959–1963
Ліщенко Михайло Іванович	1946–1957	Леонов Михайло Максимович	1963–1968
Комасюк Олексій Остапович	1957–1964	Дрипка Мирослав Петрович	1968–1969
Ткач Василь Михайлович	1964–1985	Сорокати Іван Михайлович	1969–1985
Паскар Михайло Григорович	1985–1997	Бочкай Володимир Антонович	1985–2006
Янюк Василь Іванович	1997–2014	Катерняк Володимир Богданович	з 2006 по даний час
Вридник Василь Романович	з 2014 по даний час		

Слід згадати хірургів, які, працюючи в лікарні, зробили значний внесок у розвиток охорони здоров'я району, брали активну участь в громадському житті, мали і мають високий авторитет серед жителів Бережанщини – Крук І. О., Дірей О. С., Павлюк А. Г., Бобенко Л. С., Єрмілов П. Г., Іщук О. М., Люлюк В. В., Гапонюк В. В., Хлопась А. А., урологи – Зінченко О. Я., Довгий В. І., Мельник І. Е., Крук І. О., Крук О. І.

Бочкай Володимир

Зінченко Олександр

Микуляк Володимир

Васильєва Галина

Сорокатиї Іван

Гуменюк Іван

У 1989 р. було введено в дію поліклініку на 475 відвідувань за зміну. В поліклініці створили хірургічний блок, який складався з хірургічного кабінету з перв'язочною, травматологічного кабінету, кабінетів уролога, онколога, ЛОР, ендоскопічного та ультразвукового обстеження і операційного блоку. Це дало змогу значно покращити надання хірургічної допомоги амбулаторним хворим, збільшити кількість і об'єм операційних втручань; було введено загальне знеболювання в амбулаторних умовах.

У хірургічних і травматологічних відділах Бережанської центральної районної лікарні виконуються операції різноманітного профілю на органах черевної порожнини (в тому числі резекція шлунка, холецистектомії), операції при захворюваннях судин кінцівок, аноректальної зони, надається кваліфікована допомога при різних травмах.

Починаючи з 1994 року в зв'язку з економічним станом у нашій державі і значним погіршенням фінансування закладів охорони здоров'я тривають пошуки нових форм їх роботи. Готується ґрунт для переходу від державного фінансування на одне стаціонарне ліжко до фінансування на одного жителя, а

також на страхову медицину. В результаті відбулося скорочення стаціонарних ліжок, закриття неефективних лікувальних закладів, скорочення лікарських кадрів тощо.

Станом на 01.09.1996 року спроможність центральної райлікарні була знижена до 310 ліжок, а на даний час (2017 рік) – до 195 ліжок. Одночасно скорочено хірургічні ліжка. Зокрема травматологічний і ЛОР-відділи об'єднано в єдиний багатопрофільний хірургічний відділ на 45 ліжок. При цьому скорочено 25 хірургічних, 15 ЛОР, 10 травматологічних і 5 урологічних ліжок.

Конференція 2002 р.

Ряд лікарів-хірургів одночасно з практичною роботою займалися і науковою діяльністю, захистили дисертації, отримали наукові звання і працювали в вищих медичних навчальних закладах. Це лікар-хірург Микуляк В. Г., який очолював кафедру хірургії в Тернопільському медінституті, професор;

Колектив хірургічного відділу

Медовщикова К. І., кандидат медичних наук Тушин О. В., патологоанатом Донська Е. Л., кандидат медичних наук Хлопась А. А.

За бойові і трудові успіхи ряд медичних працівників нагороджені орденами: районний хірург Сорокати І. М. – орденом «Знак Пошани», травматолог Борисюк В. К. – орденом «Вітчизняної війни».

Борщівщина

Протягом багатьох століть люди краю за медичною допомогою звертались до травників, знахарів, ворожок. У 1867 р. Борщів став центром повіту. Тут розмістилися повітова рада, суд, податкове відомство. Борщів був віддалений від промислових і культурних центрів монархії, тому за розвиток медицини на цих теренах уряд не дбав. У 1880 р. у місті було 3626 мешканців. До Першої світової війни охорона здоров'я Борщівщини була вкрай занедбана. На цілий повіт діяло ледве кілька лікарів, хоча за територією це був один з найбільших повітів у Галичині. Лікарі були лише в місті і містечках; у Борщеві – один урядовий при старостві (доктор Бартель), другий приватний (Кіммель).

У Скалі працювали два лікарі і одна акушерка (1886 р.), в Озерянах – доктор Маргулес, в Усті – старенький лікар, ім'я якого не збереглося (помер на початку 50-х р. XIX ст.). На його місце призначили на кілька років доктора Розена, відтак в Усті більше лікарів не було. Примітно, що до Першої світової війни лікарями на Борщівщині були майже виключно євреї. На початку XIX ст. у селах не було дипломованих акушерок, лише баби-повитухи. Після пологів траплялися смертельні випадки породіль і дітей.

До Першої світової війни не було села, в якому не проживали б знахар або знахарка. По містечках практикували цирульники. У випадку захворювання багато селян зверталися по допомогу не до далеких лікарів, послуги яких коштували дорого, а до знахарів і цирульників. Знахарі лікували зіллям і примовляннями, завжди мали численних пацієнтів. Знаною знахаркою в селі Горошова була селянка Чаплячка, а в Усті проживало три родини цирульників Роффе. Цирульники і стригли, і лікували п'явками, і ставили банки, і пускали кров, а деякі виконували аборти. Траплялися навіть смертельні випадки.

У першому десятиріччі XIX ст. австрійська влада влаштувала в Чорткові і Заліщиках, де вже були загальні шпиталі, кількамісячні курси для підготовки фахових акушерок. Кошти виділяв Повітовий Виділ. Кожна громада зобов'язана була надіслати щонайменше одну грамотну жінку чи дівчину на навчання. Після цього кількість смертельних випадків суттєво зменшилася.

Аптек було п'ять: в Борщеві, Королівці, Мельниці, Скалі та Озерянах. Борщівська аптека належала полякові Немчевському, решта – євреям. У Борщеві на той час практикував один повітовий лікар – Владислав Прушинський. Лікування в шпиталях було платним. Лікування «по другому класу» коштувало 1 руб. 20 коп., третім класом – 58 коп. Заробітна плата доктора-директора Тернопільського шпиталю складала 762 руб. в рік, сестри милосердя – 420 руб. в рік.

Між двома війнами число лікарів збільшилося, в основному за рахунок вихідців з українців і євреїв. Поляків-лікарів на Борщівщині не було. Лікарі-українці: доктор Решетило – Борщів (уродженець села Нівра), доктор Г. Кривецький – Скала-над-Збручем, доктор А. Аксентіїв – Гермаківка, доктор К. Боярський – Королівка, доктор Матияшак – Мельниця.

У 1928 р. у Борщеві було 12 лікарів, в тому числі один повітовий, два міських, три окружних, один санітарний наглядач, два зубних техніки. Повітовим лікарем був Юзеф Бартель, який закінчив Віденський університет. За відсутності шпиталів створювалися осередки здоров'я (Борщів, Озеряни, Скала, Мельниця), діяла каса хворих, як експозитура з Чорткова. Це була каса допомоги, куди надходили кошти від маєтних людей, власників, багатих підприємців-жертводавців, які використовувались для лікування працюючих робітників, на боротьбу з інфекційними хворобами, туберкульозом, венеричними захворюваннями тощо.

Населення повіту в 1928 р. складало 92 904 чол. На охорону здоров'я уряд виділяв 44 600 злотих. На цілу округу на той час був лише один хірург у Заліщиках – Мар'ян Доліньскі. З'їзди повітових лікарів, які проводились майже щорічно (наприклад 26–27 вересня 1934 року в Заліщиках), свідчать, що тогочасних медиків турбували питання гігієни, санітарії, боротьби з туберкульозом, венеричними хворобами тощо.

У 1938 у Борщівському повіті практикували лікарі Ю. Бартель, Ейснер, Ч. Електорович, Ф. Клар, С. Розенблат, В. Стелла, Я. Шалаута (Борщів), К. Боярський, Л. Тейбельс (Королівка), І. Гершенблют, Ю. Розеншток (Озеряни), Г. Кривецькі, Зоммерман (Скала-над-Збручем), Песа Шульбаум (Кривче), Н. Гіндас, С. Зільбербуш (Мельниця).

Після приєднання в 1939 році Західної України до СРСР ситуація з медобслуговуванням населення змінилася. На початку 1940 р., в зв'язку з новим адміністративно-територіальним поділом, у Тернопільській області замість 13 повітів було створено 38 районів. З Борщівського повіту утворено три райони: Борщівський, Скала-Подільський і Мельнице-Подільський. У 1939 р. в Скалі-над-Збручем, у мальовничому великому парку, вперше відкрито лікарню. В колишньому графському будинку було обладнано поліклініку і хірургічний відділ. Конюшня графа Голуховського стала терапевтичним і інфекційним відділами, в с. Іванків було створено один фельдшерсько-акушерський пункт (ФАП). У самому Борщеві було відкрито поліклініку, пологовий будинок, в районі створено три ФАПи. З 1940 року в місті Борщеві почала функціонувати невеличка лікарня, де працювало 9 лікарів, 6 акушерок, 12 медсестер, санітарки.

У роки німецької окупації (07.07.1941 р. – 06.04.1944 р.) тривалий час лікарня була закрита, в її приміщенні німецька влада організувала «біржу праці», звідки набирали людей на примусові роботи до Німеччини. Тільки в 1943 р. за ініціативи громади була відкрита лікарня на 50 ліжок, яка утримувалась на добровільні пожертви, а керував нею хірург Б. Рабінович, за національністю єврей, який прийняв християнство.

З поверненням радянської влади в Борщеві почала діяти районна лікарня на 75 ліжок. Головним її лікарем і завідуючим райздороввідділом (наказ від 12.04.1944 р.) став хірург Рабінович Б. В., з 1946 року в лікарні працювали ще два хірурги – Гетьман У. і Саламаха О. Я. Останнього наказом від 16.08.1946 р. було призначено першим завідувачем хірургічного відділення.

У Скалі-Подільській були утворені райлікарня, дитяча і жіноча консультації, пологовий будинок, швидка допомога. 15 квітня 1944 р. завідувачем райздороввідділу у Скалі призначено Шварцбаха Лейбу Срулевича, головним лікарем лікарні став Вейнлес Яків Ілліч, завідувачем ФАПУ с. Іванків призначено Чубатого Зенона Титовича, який чудово справлявся з лікуванням хворих на терапевтичні, інфекційні, шкірні захворювання і робив нескладні хірургічні втручання під гіпнозом, котрим володів досконало, хоча лікарської освіти і не мав.

У 1949 р. в Скала-Подільській лікарні працювало вже 6 лікарів. Лікарня налічувала 40 ліжок. Головним лікарем і одночасно завідувачем хірургічного відділу працював хірург Гладкий, ординатором – хірург Коваленко Г. С., акушером гінекологом – Залипко М. М., була й операційна сестра. Хірургічне відділення мало 12 ліжок. Операції почали проводити з вересня 1949 р. Зберігся операційний журнал, згідно з яким того року було проведено 82 операції.

У Борщеві в 1949 р. лікарня налічувала 75 ліжок, було 14 лікарів, 83 середніх медпрацівники, 66 чоловік обслуговуючого персоналу, функціонував хірургічний відділ на 10 ліжок, працювали два хірурги. Хірургічна активність тоді становила 10,1 %, хірургічна летальність (смертність) – 1,5 %.

У 1954 р. у Борщівській райлікарні вперше з'явився рентгенівський апарат. З його появою значно поліпшилось обстеження і лікування хірургічних хворих. У 1959 р., у зв'язку з укрупненням районів, Борщівська райлікарня стала центральною районною, решта – номерними. У Борщівській ЦРЛ при хірургічному відділенні в 1966 р. почав діяти пункт переливання крові з окремим штатом медсестер. Кров заготовляли в операційній, за потреби навіть між операціями.

На початку 60-х рр. в Борщеві розпочалося будівництво нової лікарні на околиці міста, а вже в 1967 р. колектив справив новосілля. До новобудови багато зусиль доклав головний лікар і хірург Михайло Дмитрович Брездень. До нього в райлікарні працювала плеяда хірургів, які залишили світлі спогади про себе серед старожилів району. Це лікарі-хірурги Горошко, Петрушевський, Стукалюж, Титар. Потужність нової лікарні зросла, виникла потреба у вузькоспеціалізованих фахівцях. У 1969 р. в хірургічному відділі було впроваджено ендотрахеальний наркоз. Працівники відділення: Брездень М. Д. – хірург, I категорія (головний лікар); Боднар М. І. – завідувач хірургічного відділення; Кочмар П. І. – дитячий хірург; Кравчик С. О. – хірург, Крамар Я. І. – хірург, Венгер І. К., Стецько І. П., Герасимюк О. П. Пакуляк Я. І., Гречка В. І. – травматолог. Засновником урологічної служби в районі був Кубей В. І., розвивали урологічну службу лікарі Дацишин Р. М., Гура І. С., Домчук П. А. На сьогодні урологічну службу очолює лікар-уролог Бобелюк Р. Є.

Також у районі працювали Пастухов (завідувач хірургічного відділення), Костюж В. І. (хірург), Лук'яник І. І. (хірург) – у Мельнице-Подільській лікарні; Николайчук Л. С. (завідувач хірургічного відділення), Циганкова (хірург), Гончарик (хірург) – в Скала-Подільській лікарні; Вершигора В. Г. (хірург) – у Більче-Золотецькій лікарні; Борденюк – (хірург) – в Окопівській дільничній лікарні.

Щороку кількість медичних кадрів у районі зростала. На 1 січня 1970 р. Борщівська райлікарня налічувала 500 ліжок, працювало 11 лікарів-хірургів, було розгорнуто 87 ліжок хірургічного профілю. В районі у той рік оперовано 787 хворих, з них в Борщеві – 391, в Мельниці-Подільській – 238, в Скала-Подільській – 77, в Більче-Золотецькій лікарні – 56, в Окопівській лікарні – 25. Загальна хірургічна летальність по району склала 0,38 %. Використовували знеболювання, в тому числі ендотрахеальне, місцеву анестезію, масковий ефірно-кисневий наркоз.

У 1974 р. було відкрите нове чотириповерхове приміщення поліклініки з додатковим стаціонаром на 180 ліжок. У поліклініці функціонував хірургічний блок, що складався з хірургічного та травматологічного кабінетів з перев'язочними, операційного залу для амбулаторних операцій, гіпсовочної для репонування і фіксації переломів, кабінету уролога, кабінетів ЛОР і окуліста. Зросла кількість амбулаторних операцій, налагоджено диспансерний нагляд за певними категоріями хворих району. Осібно виокремлена стоматологічна служба, де працював хірург-стоматолог.

У 1977 р. відкрито новий травматологічний відділ, покращено умови хірургічного відділу. У 1983 р. завідувачем хірургічного відділу призначили Я. В. Костіва, котрий працює і досі. Кількість хірургічних ліжок доведена до 60. У 1989 р. відкрито відділення реанімації та інтенсивної терапії. Першим його завідувачем став лікар-анестезіолог А. М. Панасюк. У відділі розгорнуто 6 ліжок, цілодобовий лікарсько-сестринський пост. На сьогодні анестезіологічно-реанімаційна служба налічує 8 лікарів (зав. В. М. Гладкий). Хірурги Борщівського району (серед яких двоє кандидатів медичних наук, 5 лікарів-хірургів вищої категорії) урологи, травматологи виконують найрізноманітніші операції з приводу захворювань черевної порожнини (операції на шлунку, жовчному міхурі, жовчних шляхах, кишечнику, підшлунковій залозі), грудей, сечостатевої системи, аноректальної зони, судин нижніх кінцівок, кісток. Категорія складності більшості операцій – друга і третя, що свідчить про високий рівень професійної майстерності лікарів-хірургів. У 2016 р. в районі проведено 6 190 операції, з них другої категорії складності – 678, третьої – 310, четвертої – 4. У районі зареєстровано 11,5 хірургічних ставок, на яких працює 13 фахівців. У самому хірургічному відділі зараз основну роботу забезпечують хірурги Ярослав Костів (завідувач), Олег Прокопович, Володимир Напастюк, Іван Чепесюк, Володимир Федорчук, Олег Мариновський, Анатолій Стодола, Ігор Мамчур, Микола Семчишин, Сергій Шпіляк – лікар-ендоскопіст.

З 1992 по 1995 рік головним лікарем Борщівської райлікарні був лікар-хірург Бойко В. П.

З 1995 по 2012 рік головним лікарем працював Невістюк І. В., лікар-хірург.

З 2012 по даний час посаду головного лікаря обіймає Прокопович О. Р., лікар-хірург.

Справжнє відродження хірургії відбулося в 2002–2010 роках, коли владу в районі очолив лікар-хірург Чепесяк І. О.

За його сприяння було проведено капітальний ремонт і реконструкцію операційного

блоку. Саме в цей час хірурги відділення почали активно переймати досвід у побратимів із Польщі та запроваджувати нові методи лікування. У 2003 році за сприяння мецената п. Лукаша Горовського із Польщі була підписана угода про співпрацю між Борщівською громадою і громадою Новотоминського повіту Великопольського воєводства. Завдяки цій угоді хірурги Борщівської райлікарні виїздили на стажування в лікарню Новотомського повіту. Кожна поїздка супроводжувалася, як правило, відвідинами відомої на весь світ фірми «Браун», яка виробляє хірургічний інструментарій. Завдяки цим контактам і сприянню президента фірми Рішальда Навачкевича борщівська хірургія отримала солідну гуманітарну допомогу.

Впродовж 2016 року за сприяння народного депутата України Олега Барни хірургічне відділення отримало безтіньову лампу, електрозварювальний апарат Патона.

Упродовж останнього часу в хірургії впроваджуються нові методи діагностики і лікування. Хірургічна служба є візитною карткою Борщівської ЦРКЛ.

У 1996 р. кількість ліжок в ЦРЛ була зменшена до 410, а зараз нараховує 240. Хірургічне відділення на даний час має 40 ліжок, травматологія – 20, ЛОР відділення ліквідовано. Фінансування медицини щоразу зменшується, виходять з ладу медична апаратура, інструментарій. Дорожчають медикаменти, які, незважаючи на рекламу, є не завжди якісними і ефективними. Якість підготовки молодих кадрів стає дедалі нижчою, оскільки навчальні заклади поступово переходять на комерційну основу, зростає байдужість професіоналів, втрачається престижність професії медика як такої через неповагу населення тощо. Падає рівень якості життя і медика, і хворого, особливо хворого, адже коли людина після лікування повертається в соціум, перед нею постають проблеми якості життя, вартості ліків і можливості їх постійного прийому, частоти повторних госпіталізацій, ставлення самого хворого до свого здоров'я. Таким чином, проблема якості життя зараз є наріжним каменем системи охорони здоров'я України. Через це багато лікарів та медичних сестер з лікувальних закладів

Головний лікар Борщівської ЦРЛ Прокопович О. Р.

Завідувач хірургічного відділення Костів Я. В.

Борщівського району, як і сотні тисяч їхніх співвітчизників, виїхали на роботу за кордон. Ті ж медичні працівники, які залишилися, переживають за майбутнє медицини. Від того, як швидко і ефективно вдасться вирішити проблеми організації медобслуговування населення, зберегти професійні кадри, оновити матеріально-технічну базу віддаленої від центру області хірургічної служби, підняти рівень життя у таких глибинках як Борщівщина, й буде залежати здоров'я української нації.

Колектив хірургічного відділу Борщівської ЦРЛ

Бучаччина

Бучач розташований за 72 км на Південний Захід від обласного центру, на обох берегах Стрипи. Бучаччина, як і вся територія України, століттями була ареною політичних амбіцій сусідніх держав, через які насамперед винищувались молоді паростки української інтелігенції. В той час у Бучацькому повіті було дуже мало медичних працівників. Люди хворіли на різні інфекційні захворювання, в краю лютували чума, холера й інші хвороби. Серед хворих на ці інфекції була висока смертність, особливо серед дітей. Епідемія холери в 1831 р. забрала 770 бучаччан. У 1865 р. трапилась велика пожежа, під час якої згоріло 220 будівель, у тому числі ратуша, монастир, церква, костел, синагога.

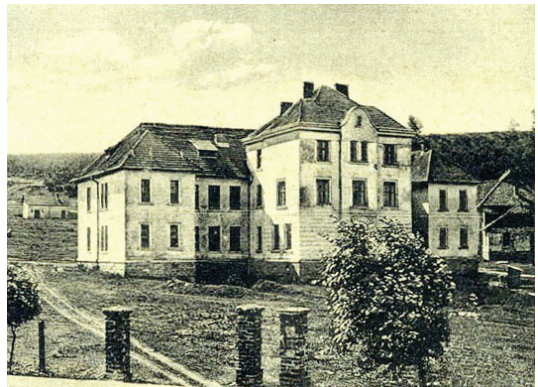
На початок ХХ ст. у Галичині та на Буковині було близько півтораєста лікарів українського походження. Польський уряд переслідував лікарів-українців. У Бучацькому повіті було 6 єврейських, 3 польських та 2 українських лікарі.

Знаним на весь Бучацький повіт і шанованим лікарем за Польщі був Володимир Гамерський. Він закінчив Медичні студії у Відні. Під час першої світової війни доктор Гамерський служив старшиною-медиком. Після розпаду Австрії був в рядах УГА. Після війни мешкав у Бучачі, де мав приватну практику, приймав хворих і виконував обов'язки повітового лікаря.

Вважають, що Бучацька центральна районна лікарня заснована в 1913 році. Крім лікаря В. Гамерського головним лікарем лікарні був лікар

Доктор Мечислав Гіршлер (третій зліва) перед єдиним в Бучачі «польським» лікувальним кабінетом

Бучацька лікарня (1913 р.)

Ротальський, який жив по вулиці бічній Лесі Українки. До 1939 року в Бучачі було до 8–10 лікарів, лікарня мала 35 ліжок.

Лікування було платним, а тому біднякам не під силу було оплатити за послугу лікаря – вдень 3 злотих, а вночі – від 5 до 20 злотих. Прийом пологів коштував 20 злотих, рентген грудної клітки – 24, а шлунка – 35 злотих. Фактично за прийом у лікаря потрібно було заплатити 10 злотих, тоді як центнер жита коштував 12 злотих.

З перших днів встановлення радянської влади одним з пріоритетних завдань стала організація охорони здоров'я.

У місті Бучач в жовтні 1939 р. було відкрито поліклініку на 6 кабінетів, де працювали 8 лікарів. Була відкрита лікарня на 95 ліжок, лікування у якій було безкоштовним. На кінець 1940 р. райлікарня розширилась до 115 ліжок, функ-

ціонували поліклініка і жіночо-дитяча консультація, де працювало 7 лікарів і 17 середніх медичних працівників. Половина лікарів, які працювали в районі, прибула із Східних областей України.

З початком Другої Світової війни німецькі війська 7 липня 1941 р. увійшли в Бучач.

Медичну допомогу людям надавали лікарі-українці в приватному порядку. Після звільнення району від німецьких військ відновлювалась радянська влада. Протягом 1944–1945 рр. тривала робота з відновлення лікарні, амбулаторії, поліклініки. Ця робота проходила у складних умовах, адже міста і села району було зруйновано, панували холод, голод, чума, інфекційні захворювання. Не було села, де б не хворіли на висипний тиф. Від цих хвороб вмирали люди, які хворіли вдома. Тоді вийшов наказ «Відкрити Бучацьку районну лікарню». Це була зима 1944–1945 рр. За рік наполегливої праці поширенню інфекцій було покладено край.

На початку 50 років розвивали вузькі спеціальності – урологія, травматологія, отоларингологія, неврологія, онкологія. Хірургічний відділ в цей час очолював Войтович Г. О.

Станом на червень 1978 р. Бучацька районна лікарня мала в своєму складі 325 ліжок. Введено в дію корпус № 2 ЦКРЛ, що збільшило кількість ліжок на 125.

31 грудня 1990 р. у ЦКРЛ було відкрито реанімаційний відділ на 6 ліжок.

Завідувач хірургічного відділу Морозович І.

Морозович І. з колективом хірургічного відділу

Гусятинщина

Станом на 1 січня 1947 р. Гусятинська району лікарня мала 50 ліжок. Наприкінці січня було організоване хірургічне відділення, яке очолив талановитий хірург Шкробот В. Т., 26 березня він же став головним лікарем. У 1958 р. Шкробот В. Т. вперше здійснив вдалу операцію – резекцію шлунка за методом Білрота І. У 1956 р. вперше в Гусятинському районі виконано операцію з приводу зоба. 6 листопада 1959 р. головного лікаря В. Т. Шкробота перевели в Тернопіль на посаду головного лікаря міської лікарні. 21 листопада цього ж року завідувачем хірургічного відділу призначили Винярського Йосипа Йосиповича. У січні 1960 р. він переїхав у Тернопіль, а Павлов Антон Прокопович очолив хірургічний відділ.

У 1961 р. хірург А. П. Павлов запропонував обколювати місце майбутнього операційного розрізу розчином антибіотиків і виступив з цією пропозицією на засіданні хірургічного товариства в Тернополі.

Проскурівський Петро Антонович

16 грудня 1964 завідувачем хірургічного відділу призначено П. А. Проскурівського. У вересні 1974 р. вперше в Гусятині зроблено операцію виведення яєчка з черевної порожнини при крипторхізмі. Цю операцію проводив хірург М. О. Козакевич. У листопаді цього ж року вперше було накладено апарат лізарова для стабільного лікування перелому середньої третини гомілки,

цю операцію виконав хірург С. Ф. Жмурка. У 1982 р. вперше в Гусятинській лікарні для забезпечення гемостазу почали застосовувати електрокоагуляцію.

1985 р. став переломним у хірургії Гусятинського району. 12 липня завідувачем хірургічного відділу призначено Кравчика Степана Омеляновича, який підняв хірургію в Гусятині до рівня Чорткова, Бережан, Кременця. В 1987 р. в ЦРЛ лікар Півторак В. В. виконав фіброгастроскопію. У 1994 р. завідувачем хірургічного відділу став В. В. Гладкий, у 2000 р. – Ю. М. Ковальчук, який у

2002 р. захистив кандидатську дисертацію з хірургії.

У вересні 2004 р. в Гусятині перед медпрацівниками лікарні виступав головний хірург України академік О. О. Шалімов.

27 травня 2008 р. в Гусятинській лікарні проведено операцію при ножовому пораненні лівого шлуночка серця, гемоперикардіумі та лівосторонньому гемотораксі. Оперував Ю. М. Ковальчук, асистував В. В. Півторак, анестезіологом був В. С. Ольшевський.

Кривчик Степан Омелянович (1984–2000 рр.)

Ковальчук Юрій Михайлович (з 2000 р.)

Заліщичина

«Пам'ятаю свої враження від першого відвідування хірургічного відділення ЗЦКРЛ. Це було у 1996 р. коли, я був студентом ТДМА і проходив практику. Зайшовши у перев'язочну, де проводив перев'язку хворому на той час завідувач хірургічного відділу, заслужений лікар України Осадчук Р. В., я звернув увагу на старий багатофункціональний операційний стіл на якому було написано «Zakłady wirobow metalowych KONRAD. JARNUSZKIEWICZIS – Warszawa, ul. Grzybowska № 25. 1926 р.», причому всі механізми у стола функціонували справно!» – згадує В. І. Белак. Такою старовинною і цікавою, як цей стіл, є й історія хірургічного відділу.

Панорама Заліщик

Перша згадка про Заліщики зустрічається в документах за 1340 рік. З першої половини X і до середини XIV століття ці землі були частиною Київського, Галицького та Галицько-Волинського князівств. У середині XIV ст. Заліщики опинилися під владою Великого князівства Литовського, потім – королівської Польщі. У 1772 р. Австрія зайняла всю Галичину, але поляки зберегли значний вплив на ці землі.

Стара поштівка з видом міської ратуші (XVIII ст.)

Заліщики – місто районного підпорядкування, центр району, розташоване на лівому терасовому березі Дністра, за 125 км від обласного центру. Через місто пролягає стратегічна магістраль Брест–Одеса, залізницею йдуть поїзди на Тернопіль, Чернівці, Івано-Франківськ, Київ, Одесу, Москву, Софію. Населення – близько 10 тис. чоловік. Назва міста походить від найменування місця проживання перших поселенців – «за лісом».

У 1766 році Заліщикам надано Магдебурзьке право. Місто славилось на все Поділля чудовими народними майстрами: килимарами,

гончарами, різьбярми по дереву. Теплий, близький до середземноморського клімат сприяв вирощуванню у цьому краї ранніх овочів та теплолюбних фруктів і ягід: абрикосів, персиків, винограду, черешень тощо.

У Польщі на той час не було фактично ніякої організації з управління охороною здоров'я. Не поспішала з організацією служби збереження народного здоров'я і Австрія.

Австрійське керівництво не виділяло асигнувань на медицину, були відсутні лікарські кадри. Так, з 1776 до 1783 р. на всі санітарні і лікувальні заходи для всієї Галичини виділялось близько 25 тисяч гульденів щорічно. Організовувалися прийоми для хворих і насамперед для бездомних при монастирях. Лікарів із місцевого українського населення не було.

У Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника знайдено першу згадку про Заліщицький шпиталь. У щотижневому додатку до «Gazety Lwowskiej» № 45 від 7 листопада 1857 року в кількох газетних рядках повідомлено, що Заліщицький народний шпиталь збудовано в 1838 році за рахунок грошових внесків, зібраних із жителів Заліщанщини. Шпиталь був розрахований на 30 ліжок.

Одним із перших керівників Заліщицького шпиталю був лікар Jan Solowski. Він помер у 1919 р. і похований на старому цвинтарі у Заліщиках, про що свідчить надпис на надгробній плиті «Tu spoczywa S.P. D-r Jan Solowski dyrektor szpitala. Zmarł 15\08.1919. Przeżywszy lat 65».

У щотижневому додатку цієї ж газети за № 49 від 6 грудня 1856 року вказано, що станом на 1856 рік у Чортківській окрузі, куди входила і наша сучасна Заліщанщина, було три шпиталі, 5 аптек, 8 лікарів, 5 хірургів, 4 акушерки, 2 будинки для бідних, 1 лікар для щеплення від віспи.

Відсутність фінансів не давала можливості утримувати лікарню. Мав місце високий відсоток лікарняної летальності.

Якість лікування і догляду за хворими були на низькому рівні. Лікування було платним, вартість одного дня перебування в лікарні, залежно від класу, становила: I клас – 6–8 крон, II клас – 4–5 крон, III клас – 1–2 крони. Крім лікарні на території Заліщик була організована єврейська община на 20 ліжок, де щорічно лікувався 41 хворий. Керівництво в основному здійснювали монахині, вони й проводили “лікування”.

Кількість лікарняних ліжок в Заліщицькому повіті поступово збільшувалась. Так, у 1909 р. уже було 60 ліжок, у 1913 р. – 74 ліжка. Лікування проводилось за всіма спеціальностями, за гроші лікували будь-якого хворого. В Заліщицько-

Колишній панський маєток, а пізніше – терапевтичний корпус лікарні

му повіті в 1899 р. на державній службі працював 1 лікар, а в 1909 р. було вже 8 лікарів.

Працювали і виконували функції середнього медперсоналу сестри милосердя. Це були в основному монахині, які проходили підготовку для проведення медичних маніпуляцій в різних релігійних організаціях.

Під час панування Польщі медичне обслуговування населення, порівняно з австрійським пануванням, майже не змінилось. Держава не виділяла коштів на утримання медичних закладів. Таких медичних закладів як поліклініки, диспансери, дитячі і жіночі консультації взагалі не було. У Заліщицькому повіті були організовані «осередки здоров'я», де надавалась амбулаторна допомога.

У 1912 році лікаря Маріяна Долинського було призначено на посаду директора Загальної Лічниці, яка обслуговувала Заліщицький та Борщівський повіти. Долинський був єдиним хірургом на цілу округу. Він був досвідченим фахівцем, великим гуманістом і патріотом. Своїм обов'язком, крім лікарської практики, лікар вважав активну громадсько-політичну діяльність, вів здоровий спосіб життя, був спортсменом. М. Долинський чимало часу віддавав зубожілим українським селянам, намагався допомогти їм чим міг, зокрема у медично-лікувальних справах, дуже часто не вимагаючи плати.

Така діяльність лікаря-хірурга М. Долинського не подобалась польській владі. Його не хотіли бачити на державній роботі у лікарні і відправили на пенсію у розквіті фізичних та інтелектуальних можливостей. І тоді М. Долинський відкрив у Заліщиках свою приватну лікарську практику.

Меморіальна дошка М. Долинському на будівлі хірургічного корпусу лікарні

В цілому повіті не було мабуть людини, яка б не знала, бодай з вигляду, доктора Долинського. А запам'ятати його було дуже легко, адже нагадував він здорового козарлюгу: був вище середнього зросту, славної спортивної будови, носив довгі козацькі вуса. І навіть у найбільші зимові морози ходив з непокритою головою, навіть тоді, коли вибирався до хворого за кільканадцять кілометрів.

У 1939 р. радянська влада заарештувала М. Долинського, його дружину і двох синів. Усі вони були знищені у тюрмах і на засланні.

За Польщі за утримання хворого в лікарні потрібно було платити від 4 до 12 злотих, а за операцію, навіть нескладну, – 300–400 злотих, тоді як середньомісячний заробіток становив 35 злотих. Заліщицька лікарня обслуговувала переважно урядовців та офіцерів польської армії, що приїздили сюди на відпочинок, а лікування для бідних було недоступним. У лікарні працювала каса хворих. Кожний член каси хворих повинен був сплачувати 2 % своєї заробітної

плати щомісячно. У випадку хвороби вони отримували медичну допомогу безкоштовно. Сестрами в лікарні працювали польські монахині.

У 1934 році лікар К. Лазарович (K. Lazagowicz) в 7 номері журналу «Zdrowie Publiczne», не приховуючи правди, писав: «...Якщо хворий неспроможний запластити за лікування готівкою, то краще перехворіти вдома, навіть в найгірших умовах, а може й вмерти, ніж йти в лікарню, з наступним ризиком втратити своє майно, щоб сплатити лікарні борги».

За Радянської влади на території Західних областей України розширювалася мережа лікувально-профілактичних закладів. Вони фінансувались за рахунок державних коштів, медична допомога надавалась безкоштовно, як у стаціонарах, так і в амбулаторних умовах. Медичні заклади були забезпечені твердим і м'яким інвентарем, а також відповідним устаткуванням і медикаментами. У 1940 році з районного бюджету, який перевищував 3 млн. крб, на охорону здоров'я населення виділено 100 тис. крб. Працювали лікарня, поліклініка.

Після 1945 року в Заліщиках функціонувала лікарня на 75 ліжок, були відкриті: хірургічний відділ на 15 ліжок, терапевтичний, дитячий, пологовий відділи.

Головним лікарем був призначений лікар-хірург Рибаченко Є. А. В той час у лікарні працювали хірург Юнда, який пізніше став доктором медичних наук, республіканським сексопатологом, терапевт Магда М. П., педіатр Бойко З. І., акушер-гінеколог Новак Г. О., стоматолог Новак М. П.

З 1945 року швидкими темпами розвивалася мережа лікувально-профілактичних установ, значно покращилася спеціалізована медична допомога населенню. Були відкриті районна санепідемстанція, жіноча та дитяча консультації, розпочала роботу клінічна лабораторія.

З метою підвищення кваліфікації середнього медичного персоналу в 1945 році в Заліщиках були відкриті 1,5-річні курси медсестер. Велику роль в справі підвищення кваліфікації лікарів відіграло проведення атестації хірургів та акушерів-гінекологів.

З 1946 року в районі почав діяти госпіталь інвалідів Великої Вітчизняної війни. Разом з пересувним військовим госпіталем, який з того часу осів стаціонарно у мальовничих Заліщиках, приїхали досвідчені хірурги Меркулов В. І., Поляківський В. В., які привезли з собою велику школу польової хірургії. За десятки років ці хірурги зробили тут тисячі операцій як колишнім фронтовикам, так і іншим хворим, які зверталися за допомогою. У той повоєнний час у цьому медзакладі рівень хірургічної допомоги був доволі високим. Імена цих хірургів, які відійшли у вічність, і понині згадують добрим словом.

У післявоєнний період теплі Заліщики стали місцем розташування обласних дитячого протитуберкульозного санаторію, будинку дитини, який тривалий час очолювали Арзон О. М., Балицька С. П. Згодом дитячий санаторій перепрофілювали на ревматологічний. Він працює і понині, має сучасну оновлену матеріальну базу.

Працював також протитуберкульозний диспансер, головним лікарем якого був Квасницький І. В. Головним лікарем районної лікарні працював Божко І. С.,

завідувачами відділів – хірургічного – Кутасевич Я. В., пологового – Романовська П. А., дитячого – Балицька С. П., терапевтичного – Вікторенкова З. С.

За успіхи, досягнуті в галузі охорони здоров'я населення, орденом Трудового Червоного Прапора нагороджено завідувачку пологово-гінекологічного відділення районної лікарні П. А. Романовську.

Кількість лікарів у Заліщиках на кінець 1951 року досягла 22. У райполіклініці працювали: хірургічний, терапевтичний, неврологічний, очний, ЛОР, шкірно-венерологічний, рентгенологічний, фізіотерапевтичний кабінети. Працювали клініко-діагностична та біохімічна лабораторії, а також комісії ЛКК, ЛТЕК.

На сесії районної Ради депутатів трудящих 31 травня 1965 р., при обговорюванні питання про стан медичного обслуговування населення, головний лікар райлікарні хірург Кришишин говорив: «За останній час дещо покращилося медичне обслуговування, набагато зменшилась смертність, ведеться пропаганда медичних знань серед населення з метою запобігання захворювань». На території району працюють центральна районна лікарня в м. Заліщики, лікарня у селищі Товстому та дві дільничних лікарні у селах Зозулинці і Устечко. Заслуженою повагою серед населення користуються лікарі Рибченко, Гандельман, Перецька, Джевага, Кутасевич, Трилінська та багато інших.

У вересні 2012 р., завдяки сприянню та фінансовій підтримці мецената Дмитра Фірташа, після проведення реконструкції та переоснащення відкрили

Оновлений корпус районної лікарні

сучасну лікарню європейського рівня. В усіх без винятку корпусах і кабінетах встановлені нові меблі і нове найсучасніше медичне обладнання. Було закуплено новітню систему для ультразвукової діагностики, відеоендоскопічну систему, апаратуру для трьох спеціалізованих рентгенкабінетів, інкубатори для новонароджених, нове лабораторне обладнання. Лікарня отримала нові реанімобілі. Відтепер Заліщицька районна

комунальна лікарня – одна з найсучасніших лікарень серед районних закладів охорони здоров'я у Тернопільській, Чернівецькій та Івано-Франківській областях. Послугами лікарні можуть скористатися мешканці трьох областей – Тернопільської, Чернівецької та Івано-Франківської, оскільки лікарня знаходиться на межі цих регіонів.

Лікарі-хірурги на чолі зі завідувачем Решетилом І. М.

Сьогодні хірургічна допомога населенню району надається у Товстому і Заліщиках, амбулаторна і стаціонарна – у хірургічному відділі м. Заліщики. У районі розгорнуто 35 хірургічних ліжок з цілодобовим постом.

Працюють 10 хірургів, з них вищу категорію мають Решетило І. М., Глібов П. О., Симолюк А. М., Белак В. І., Українець В. І., Дорош С. Б., першу категорію – Марко В. Я., Хомишин І. Т., Прокопів В. П., другу – Драчук В. М. З року в рік зростає їх професійна майстерність.

У лікарні лікарем-хірургом працював Синоверський Л. В. – кандидат медичних наук, заслужений лікар України (2004 р.), магістр державного управління, в минулому – головний лікар Заліщицької ЦКРЛ. В даний час він працює головним лікарем Більче-Золотецької обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації, має 24 наукових статті та 2 патенти на винахід, депутат декількох скликань Тернопільської обласної ради.

Хірургічне відділення центральної районної лікарні розташоване на другому поверсі основного корпусу лікарні і складається з 11 палат. Відділення поділене на чисте та гнійне. Як у чистій половині відділення, так і в гнійній функціонують палати

Хірургічний корпус

інтенсивної терапії. Відкрито три операційних: дві планові на 3 столи, ургентна на 1 стіл, всі вони оснащені необхідною апаратурою та інструментарієм. Забезпеченість хірургічними ліжками становить 7,6 на 10 тис. населення. Для надання невідкладної та ургентної допомоги у хірургічному відділенні ведеться цілодобове чергування хірургів.

У відділенні працюють лікарі з високим професійним рівнем, які беруть на себе відповідальність за хворих, виконують складні операційні втручання. Хірурги постійно підвищують свій професійний рівень, проводять експрес-інформації на лікарських п'ятихвилинках. У липні 2001 р. відбулася наукова конференція на базі ЗЦКРЛ на тему: «Защемлені грижі» з використанням відеоматеріалів, таблиць і слайдів.

У 1976 р. лікар Глібов П. О. вперше у районі виконав пластику задньої стінки при грижах. Сьогодні найчастіше використовують пластику задньої стінки за Кукуджановим, Бассіні, Постемським.

З 1985 р. виконується селективна проксимальна ваготомія при операціях на шлунку.

Лапароскопічна операція

З 1998 р. у лікарні проводять холецистектомії з мінідоступу. Використовується при цьому в основному вертикальний розріз завдовжки 3–4 см. Також підбрано спеціальні інструменти, якими добре маніпулювати у черевній порожнині. З цього розрізу проводиться зовнішнє дренивання загальної жовчної протоки при її розширенні. Такі хворі після операції встають на другу добу, перистальтика кишечника відновлюється до доби. На

сьогодні виконуємо холецистектомію лапароскопічно. У відділі є дві лапароскопічні стійки.

З 1999 р. хірурги проводять пластику гризових воріт власною шкірою. За допомогою трансплантата зміцнюється широка площа черевної стінки зсередини між очеревиною і м'язами. Вже 16 років хірурги виконують пластику гризових воріт поліпропіленовою сіткою.

З 2003 р. виконується реваскуляризаційна декомпресійна остеоперфорація великогомілкової кістки при критичній ішемії стоп і початковій гангрені пальців, після чого вже на другу добу проходить біль у кінцівці і зменшується набряк стопи.

З 2004 р. у практику впровадили апендектомію без занурення кукси кисетним і Z-подібними швами.

При лікуванні розлитого перитоніту в токсичній фазі хірурги використовують метод А. В. Шотта, також при перитоніті вводять антибіотики і суміші у корінь брижі тонкого кишечника. Дослідження показали, що антибіотики, введені та-

ким способом, вже через 15–20 хв виявляються у грудній лімфатичній протоці у високих концентраціях. Підключичні катетери фіксуються до брижі тонкого кишечника. В післяопераційному періоді у катетер вводять суміш для лікування парезу кишечника і антибіотики.

Усі операційні втручання дітям виконуються з мінідоступу з використанням атравматичного шовного матеріалу (Vicril, Dexon, Maxon, PDS № 3, 4, 5). Післяопераційні рани зашиваються внутрішньошкірно, що дозволяє ранню виписку хворих на 2–3 добу після операції. Виконуються герніотомії з пластикою за Дюамелем 1, та Дюамелем 2, за методом Іванисевича.

Хірурги нашого відділення використовують сучасні підходи до оздоровлення пацієнтів із хірургічними захворюваннями.

У 1976 р. на базі ЗЦРЛ було відкрито травматологічний відділ на 20 ліжок, але в зв'язку з реформою в галузі ОЗ їх залишилось 10 при хірургічному відділенні. На даний час працюють 4 травматологи – лікарі вищої категорії Іванський М. Г., Піхлик Р. М., лікар першої категорії Сандецький О. В., лікар другої категорії Кухарчук О. І.

Тривалий час хірургічним відділенням керували досвідчені хірурги Кутасевич Я. В., заслужений лікар України Осадчук Р. В.

З 1998 р. їх справу продовжує авторитетний професіонал хірург Решетило І. М. Завдяки їхнім зусиллям хірургічна школа Заліщицької райлікарні тривалий час залишається кращою в області. На адресу хірургічного відділення теплі слова вдячності лунають досить-таки часто.

*Кутасевич Я. В.
районний хірург
(1965–1984 рр.)*

*Осадчук Р. В.
районний хірург
(1984–1998 рр.)*

Важливе значення для успішної роботи хірургів району має постійне підвищення їх фахового рівня, не тільки в Україні (Тернопіль, Львів, Чернівці, Одеса, Київ, Запоріжжя), а за її межами – у Німеччині, Польщі, Росії. На стажування до Польщі (Варшава, Вроцлав, Єлена Гура, Познань) виїжджали хірург Белак В. І., отоларинголог Белак С. В., до Німеччини (Берлін, Гйорліц) – Дрозд О. В.

Багато нового у хірургічну школу вніс молодий хірург вищої категорії, член асоціації флебологів Польщі та Росії Дрозд О. В. Випускник Московського медуніверситету, клінічну ординатуру пройшов на кафедрі відомого хірурга Росії академіка В. Савельєва. Під керівництвом члена-кореспондента АМН України Л. Я. Ковальчука він у 30 років захистив кандидатську дисертацію з судинної хірургії, під його ж керівництвом працював над докторською дисертацією на тему «Синдром венозного перепоповнення малого таза». Він впровадив у практику кращі досягнення з цього профілю в Німеччині, Польщі, Росії.

У Заліщиках використовують європейські стандарти лікування венозної патології, а ургентні операції на судинах проводять самостійно, без виклику обласних спеціалістів (тромбектомії з периферійних артерій, відновлення прохідності артерій при травмах тощо). Дрозд О. В. автор 4 винаходів, 1 рацпропозиції та понад 40 наукових статей у різних фахових виданнях України та за кордоном. В даний час Дрозд О. В. працює хірургом у м. Варшаві.

З 2016 р. впроваджено ендovasкулярну лазерну коагуляцію вен нижніх кінцівок і лазерну абляцію гемороїдальних вузлів лазерним універсальним коагулятором «Ліка-хірург». Ця методика дозволяє успішно позбутися хвороби не виключаючи хворого з життя і роботи. Після таких маніпуляцій людина вже за кілька годин може покинути лікарню.

У Заліщиках гармонійно, з користю для справи, поєднана хірургічна школа багатьох медичних закладів: Московського медуніверситу (Дрозд О. В.), Дніпропетровської медакадемії (Решетило І. М.), Тернопільського медуніверситету (Глібов П. О., Белак В. І. та ін.), Буковинського медуніверситету (Українець В. І., Симотюк А. М., Хомишин І. Т.), Івано-Франківського медуніверситету (Синоверський Л. В.).

Все це дозволяє хірургам, і пацієнтам долати недуги, з якими ще донедавна не могли впоратися не тільки в районних лікарнях, але й в обласних чи республіканських.

За результатами діяльності закладів охорони здоров'я області медицина району посідає високі рейтингові місця і має вищу кваліфікаційну категорію МОЗ України.

Збаражчина

Збаражчина – мальовничий куточок української землі між Поділлям і Волинню, обрамлений річками Горинню на півночі, Серетом на заході, Збручем на сході, а на півдні пасмом зелених Медоборів, що заступили місту тепло, тому Збараж є найхолоднішим містом Поділля і Волині. Перша письмова історична згадка про Збараж датована 1211 роком. Збаразька земля – земля українських національних героїв – Байди Вишневецького і Нестора Морозенка. Героїчна, цікава й багата історія цього краю.

У 1944 році Збараж став фронтовим містом з головним фронтовим шпиталем. Йшли бої за Тернопіль. Поранених щоденно привозили у Збараж. Добру славу залишив єдиний у місті на той час хірург Василь Іванович Загоранський (1907–1972 рр.). Військових лікарів не вистачало, і лікар Загоранський разом з лікарем Софією Гладис вдень і вночі надавали допомогу пораненим солдатам, як кажуть, не відходячи від операційного столу. Майже три тижні лікар Загоранський не виходив з хірургії. Про його патріотичний подвиг писали багато фронтових і невійськових газет. Він надавав допомогу і воїнам УПА, добре розуміючи, що йому і його сім'ї загрожують концтабори. Будучи головним хірургом району з 1947 року він своїм коштом обладнав хірургічний відділ у Збаразькій лікарні.

Загоранський В. І.

В повоєнні роки лікарня міста Збараж розміщувалась у монастирському будинку отців Бернардинів і на початок 1950 року нараховувала 75 ліжко-місць. Вишневецька лікарня на той час мала 50 ліжок. На Вишнівеччині тоді працювало 9 лікарів, а на Збаражчині – 12. Це були лікарні загального профілю. Одне відділення об'єднувало терапевтичні, дитячі, гінекологічні,

хірургічні та офтальмологічні ліжка, окремо були розміщені інфекційні та пологові. Згодом поступово відбувалось удосконалення медичної служби. В 1969 році закінчилося будівництво головного корпусу лікарні, в 1984 році здали в експлуатацію поліклініку, в 1992 році збудовано терапевтичний корпус. В 1979 році запрацював типовий стаціонарний корпус Вишнівецької лікарні. Після завершення будництва та реконструкцій у лікарнях району створено повноцінні спеціалізовані відділення, серед яких були хірургічні відділення Збараської та Вишнівецької лікарень.

Після Загорянського в Збаражі хірургічну службу очолив Шерешик Н. Е. На жаль, відомостей про цього хірурга знайти не вдалось.

В подальшому хірургічну службу очолив Ясинецький Франц Матвійович (1916–1982 рр.). Народився він на Житомирщині, у заможній селянській багато-

Ясинецький Ф. М.

дітній сім'ї. У часи радянської колективізації його вважали «неблагонадійним елементом», дитиною куркулів. Тому Ясинецький Р. М. підробив документи і вступив до медичного технікуму, після закінчення якого вступив до Вінницького медичного інституту. В 1937 році його викрили і вигнали з інституту. Франц Матвійович переїхав у Житомир. Потім були чотири роки війни. Всього йому довелося зазнати, був санітаром, фельдшером, працював у воєнних шпиталях і на передовій, став лікарем-хірургом. Фронтове життя його загартувало, Франц Матвійович завжди асистував на операціях, а потім і сам почав оперувати, став лікарем-практиком.

Після війни вдалося відновити навчання в інституті. В червні 1949 року він розпочав працювати хірургом у Збаражі, де пропрацював 35 років. Був головним лікарем (1949–1957 рр.), а згодом завідував хірургічним відділенням Збараської центральної районної лікарні.

Наступним очільником хірургії Збаражчини став Гладіш Юрій Васильович (1941–1984 рр.). Народився він у Львові, згодом переїхав у Збараж. У 1963 році

Гладіш Ю. В.

закінчив Тернопільський медичний інститут. З 1965 р. працював лікарем хірургом-ординатором у Збараській центральній лікарні, з 1975 року Юрій Гладіш був районним хірургом, завідував хірургічним відділенням Збараської центральної лікарні. Молодий, веселий, працьовитий, він був шанованою людиною і авторитетом для молоді й старшого покоління. Любив спорт і вболівав за його розвиток. Та недовго судила доля приносити радість й щастя людям, – помер у розквіті сил, на 43 році життя, від інфаркту міокарда. Похорон його перетворився на велику похоронну процесію, розтягнувся на кілька кілометрів, попрощатися з хірургом прийшли всі збаражани.

Наступним районним хірургом був Ломага Євген Юрійович, який пройшов складний шлях справжнього лікаря. Свою медичну діяльність розпочав у Сибіру, де в 1967 році закінчив Кемеровський медичний університет. Тривалий час очолював хірургічне відділення Кемеровської обласної лікарні. В 1976 році повернувся в Україну, працював хірургом у Кременецькій райлікарні та викладачем хірургії в медичному училищі. В 1984 році переведений у Збаразьку центральну районну лікарню, де очолив хірургічне відділення та став районним хірургом. Євген Ломага запровадив нові технології втручання на шлунку, жовчних шляхах. За завідування Євгена Юрійовича в 1987 році були поділені на окремі відділення хірургічна, травматологічна та гінекологічна служби. Було сформоване сучасне хірургічне відділення з просторими палатами на 30 ліжок, дві операційних на 3 операційні столи. В 2002 році на базі хірургічного відділення відбулась всеукраїнська нарада обласних хірургів під головуванням академіка АМН України професора Шалімова О. О., що стало знаковою подією для району та області. Добросовісна робота Євгена Ломаги впродовж багатьох років відзначалась повагою місцевих і державних органів влади, численними нагородами. Нагороджений відзнакою «Відмінник охорони здоров'я», в 1997 році – почесною грамотою Міністерства охорони здоров'я України, в 1998 році указом Президента України йому присвоєно почесне звання «Заслужений лікар України». Очолював хірургічну службу району до 2014 року, згодом працював ургентним хірургом та хірургом поліклініки Збаразької лікарні. Зараз перебуває на пенсійному відпочинку.

Ломага Є. Ю.

Після Євгена Ломаги хірургічну службу району очолив Гонтарук Анатолій Іванович. Анатолій Гонтарук закінчив у 1976 році Тернопільський медичний інститут і розпочав свою трудову діяльність у хірургічному відділенні Збаразької центральної лікарні, де працює і до сьогодні. На особливу увагу заслуговує хірургічна майстерність Анатолія Гонтарука. Він зробив безліч операцій різної складності, провадив операції на шлунку, жовчних шляхах, при грижах різної локалізації тощо. Він постійно був і є позаштатним проктологом Збаразького району. В доробку Анатолія Гонтарука є монографія про медикаментозне лікування хворих після операцій на шлунку. У 2014 році він очолив хірургічну службу району, ставши завідувачем хірургічного відділення. За його керування започатковано проведення лапароскопічних операцій, впроваджено операції при грижах з використанням сітчастих трансплантатів. Завідував відділенням недовго, що було пов'язано із сімейними обставинами. Хист і майстерність

Гонтарук А. І.

Анатолія Гонтарука зберігаються і по даний час. До нього постійно звертаються хірурги у складних ситуаціях, коли потрібна порада, допомога в проведенні операційного втручання. Зараз Анатолій Гонтарук працює хірургом-ординатором відділення та хірургом поліклініки Збараської лікарні.

Наступним очільником хірургічної служби в районі став Гнойовий Василь Іванович, який по даний час є районним хірургом. Закінчив Тернопільську державну медичну академію у 2000 році. Свою трудову діяльність розпочав хірургом поліклініки та хірургічного відділення у Вишнівецькій районній лікарні.

Гнойовий В. І., завідувач хірургічного відділу

Там познайомився з відомим на Вишнівеччині та Збаражчині хірургом Буковським Пилипом Івановичем та хірургом Плевачуком Анатолієм Євдокимовичем, які стали першими порадиниками молодого хірурга. З 2006 року займав адміністративні посади, працював у відділі охорони здоров'я Збараської районної державної адміністрації, який очолив у 2011 році, продовжував працювати лікарем-хірургом Збараської лікарні за сумісництвом. В 2014 році залишив керівну посаду та перейшов працювати у хірургічне відділення Збараської лікарні, яке очолив у 2015 році. За керівництвом Василя Гнойового продовжилося впровадження лапароскопічної хірургії, новітніх методів лікування гриж різної локалізації.

Кулаківський О. Ф.

Усі здобутки хірургічної служби району досягнуті завдяки наполегливій праці усіх лікарів-хірургів, які створили єдину команду в боротьбі з хірургічними захворюваннями. На сьогодні в районі працюють 11 хірургів: з вищою кваліфікаційною категорією 5 лікарів, з першою – 5, без категорії – 1.

Кулаківський Олег Федорович – хірург вищої кваліфікаційної категорії, доброзичливий, надійний, готовий завжди прийти на допомогу. Закінчив Тернопільський державний медичний інститут у 1982 році. З 1993 року працював хірургом Збараської центральної лікарні, зараз – хірургом поліклініки, до того був, в тому числі, й ургентним хірургом. Виконує обов'язки позаштатного судинного хірурга, запровадив в районі міні-флебектомії при варикозній хворобі нижніх кінцівок. Користується повагою у лікарів та пацієнтів.

Качанівський В. М.

Качанівський Василь Мирославович – провідний хірург Збаражчини. Закінчив Івано-Франківський медичний інститут в 1982 році. Розпочав роботу хірургом у Новоград-Волинській лікарні Житомирської області.

З 1985 року працює ургентним хірургом Збараської лікарні та виконує обов'язки позаштатного торакального хірурга. Хірург вищої кваліфікації. У його здобутках тисячі проведених ургентних та планових операцій.

Трохимчук Анатолій Григорович – хірург першої категорії, працює на посаді ургентного хірурга Збараської лікарні. Закінчив Тернопільський медичний інститут у 1975 році, в подальшому працював хірургом у Збараській лікарні. Анатолій Трохимчук – це фахівець, який більшу частину життя провів у лікарні, допомагаючи хворим. Доброзичливий, професійний лікар з чуйним ставленням до пацієнтів, пройшов клінічну ординатуру з травматології і незамінний в ургентних випадках.

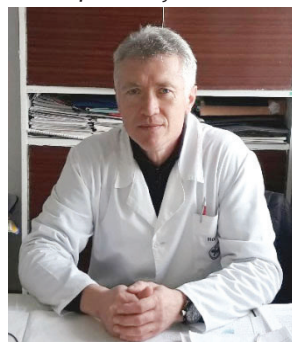
Олійник Дмитро Васильович – хірург вищої кваліфікації, працює дитячим хірургом поліклініки та ургентним хірургом стаціонару. Закінчив Тернопільський державний медичний інститут у 1988 році. Свій трудовий шлях розпочав у м. Андрушівка Житомирської області на посаді загального хірурга. В Збараській лікарні працює з 1999 року. Здобув славу провідного дитячого хірурга Збаражчини. Наполегливий, добросовісний хірург та порадник. Забезпечує оздоровлення дітей від хірургічних захворювань та надання ургентної хірургічної допомоги.

Матвійко Ольга Ігорівна – жінка-хірург, закінчила в 2005 році Буковинський державний медичний університет. Перше місце роботи – хірург Вишнівецької лікарні. З 2009 року працює в Збараській центральній районній лікарні на посаді хірурга ординатора хірургічного відділення та ургентним хірургом. Використовує в практиці новітні методики та технології. Виконує лапароскопічні операції, проводить сучасне лікування проктологічних захворювань, сучасне лікування гриз різної локалізації тощо.

Махніцький Андрій Вікторович працює за сумісництвом хірургом Збараської лікарні на посаді ургентного хірурга. Кандидат медичних наук, основне місце роботи – Тернопільська лікарня швидкої допомоги. Впровадив лапароскопічні методики лікування при захворюваннях органів черевної порожнини, при грижах, впровадив сучасне лікування геморою, сучасні методики герніопластики. Хірург нової генерації, з невичерпним ентузіазмом та працездатністю.

Трохимчук А. Г.

Олійник Д. В.

Матвійко О. І.

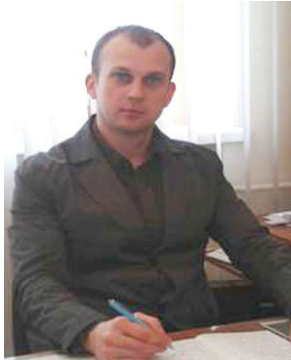

Махніцький А. В.

Богайчук В. Г.

Богайчук Володимир Григорович – працює за сумісництвом ургентним хірургом Збараської лікарні. Основне місце роботи та посада – начальник головного управління охорони здоров'я Тернопільської обласної державної адміністрації. Як очільник медичної служби області Богайчук В. Г. допомагає покращити матеріально-технічну базу хірургічного відділення Збараської районної лікарні. За його сприяння відділення отримало благодійну допомогу, сучасні функціональні ліжка, хірургічні інструменти, пов'язки для сучасного лікування ран.

Щуцький О. С.

Щуцький Олег Станіславович – працює за сумісництвом хірургом Збараської лікарні. Основне місце роботи та посада – начальник відділу охорони здоров'я Збараської районної державної адміністрації. Закінчив Львівський національний медичний університет у 2007 році. Після навчання в інтернатурі працює у відділі охорони здоров'я Збараської районної державної адміністрації. За його допомоги виділені кошти для закупівлі лапароскопічного обладнання у хірургічне відділення Збараської лікарні.

Хірурги в операційній. Операє Анатолій Гонтарук, асистують хірурги Володимир Богайчук та Олег Кулаківський

Хірурги Збараської лікарні, зліва направо – Олег Кулаківський, Анатолій Трохимчук, Володимир Богайчук, Анатолій Гонтарук

Зборівщина

Перша згадка про Зборів датується 1642 роком. В 1689 році король Ян Собеський надав місту Магдебурзьке право. Хоча містечко Зборів широко відоме в Україні з пам'ятної битви козацько-татарських військ під проводом гетьмана Б. Хмельницького проти армії польського короля Яна Казимира в 1649 році, та Зборівщина як окрема адміністративна одиниця заіснувала з 1905 року, коли її було виділено з тогочасного великого Золочівського повіту. На початку ХХ століття, а саме станом на 1910 р., на території Зборівського району проживало 82 230 чоловік, в 1921 р. – 69 813, в 1931 р. – 81 251, в 1934 р. – 84 788; у Зборові: в 1910 р. – 5751, в 1921 р. – 3761, в 1931 р. – 5182.

Дані про кількість населення виявляють помітне його зменшення в період з 1910 р. по 1921 р. через зменшення числа народжувань і збільшення смертності внаслідок воєнних дій, епідемій, інфекційних захворювань.

1919 рік. Зборівщина в складі Західно-Української народної республіки. Всюди розруха і голод як наслідок жахливої Першої світової війни, панують епідемії різних хвороб.

У 1919 році із Зборова до Станіслава була вислана делегація із «Зверненням населення Зборівщини до Державного Секретаріату ЗУНР», в якому, серед інших пунктів, було: «побудувати в Олієв, як в осередку Зборівського повіту, епідемічний шпиталь і прислати бодай двох лікарів для поборювання пошестей». Ця вимога виконана не була. Із лікарів, які після Першої світової війни проводили титанічну роботу серед вогнищ епідемій, згадуються доктор Микола Козицький, доктор Михайло Бойко і доктор Володимир Лазарко.

В с. Озерна, за згадкою, датованою 1910 р., працювали лікар-українець доктор Спрус та ще два лікарі-євреї. В основному це були приватні лікарі. Доктор М. Козицький був людиною з широкими зацікавленнями, особливо в галузях психології і філософії. Після кількарічного перебування в Зборові він переселився в іншу місцевість, де під час німецької окупації був розстріляний гестапо.

Лікар М. Бойко, який проживав у Зборові в довоєнні роки, був дуже практичним і чуйним до пацієнтів. У 1941 році в Зборові перебувала велика кількість радянських полонених, серед яких була епідемія тифу. Надаючи їм допомогу лікар Бойко заразився і помер.

У 1941 році на хвилі антисемітизму в числі багатьох євреїв в с. Озерна було вбито лікаря Хуні Літваня і аптекаря Людвіка Мінца. Серед інших слід також згадати і Василя Дячка, лікаря і культурно-громадського діяча в містечку По-

моряни, яке на той час належало до Зборівського повіту. Лікар В. Дячок був арештований і замордований НКВД у 1941 р. у Золочівській тюрмі.

Серед емігрантів слід згадати професора, доктора медицини Ярослава Барвінського, родом із села Тустоголови, громадянина Канади з 1954 року. Доктор Я. Барвінський, головний хірург серцевих недуг, директор провінційної програми серцевої хірургії, – це єдиний досі українець, що має таке високе й відповідальне становище в медичному світі.

Лікувальних установ на території Зборівщини до Другої світової війни не було, хворих госпіталізували в шпиталь міста Золочів.

22 липня 1944 року Зборів був звільнений від німецьких військ, а вже 29.08.1944 року в місті заснували лікарню на 25 ліжок в пристосованому приміщенні, для хворих різного профілю. Головним лікарем першої Зборівської лікарні був призначений Костен Леон Мойсейович, він же став завідувачем райздороввідділу. У зв'язку з призовом Костена Л. М. в армію 16.12.1944 р. його місце зайняв Сорока А. В., а згодом, в 1945 р. – Болженко Н. І.

У 1944 р., крім Зборова, були відкриті лікарні в с. Озерна на 25 ліжок і в с. Оліїв на 15 ліжок. В 1947 р. відбулося об'єднання районної лікарні з поліклінікою, кількість ліжок в лікарні збільшилася до 35, а в 1950 році кількість ліжок вже становила 50. У 1947 році головним лікарем Зборівської лікарні став Ткачук Ф. М., завідувачем райздороввідділу – Шаргородський Н. П.

В 1948 році в Зборівській лікарні працювали терапевти Ліберман К. А., Шаргородський Н. П., акушер-гінеколог Кравцова М. І., зубний лікар Максименко М. М., венеролог Патроніцький Л. П., хірург Ткачук Ф.

У 1953 році Зборівська лікарня перейшла у нове пристосоване приміщення – колишню тюрму, в якому і знаходиться по сьогоднішній день.

У 1957 році головним лікарем Зборівської райлікарні став Гетьман І. І., майбутній ректор Тернопільського медичного інституту, в 1960 р. – Главацький, в 1961 р. С. Сташевський, якого в 1967 році замінив О. Мудрієвський. З 1975 року лікарню очолював Джердж Ф. В., під його керівництвом у 1980 році було завершено будівництво терапевтичного відділу.

З 1983 р. головним лікарем Зборівської ЦРЛ став Шевчук Є. М., який очолював колектив більше 30 років. За роки його керівництва зроблено чимало: збудовано модульну котельню і переведено всі корпуси лікарні на індивідуальне газове опалення, оновлено водопровід, забезпечено відділи гарячою водою, налагоджено безперебійне енергопостачання за допомогою дизель-генератора. Дитяче відділення переведене в одне із кращих приміщень міста – будівлю колишнього райкому партії.

На початку 90-х років у районній лікарні відкрили реанімаційне відділення на 6 ліжок. З 2000 року функціонує лабораторно-діагностичне відділення, яке впродовж свого існування поступово оснащувалось відповідно до сучасних вимог, що покращує діагностику захворювань. У 2014 році на посаду головного лікаря призначений Зембра Б. Й., який, незважаючи на складний час в державі, дбає про поліпшення матеріального становища та підвищення авторитету лікарні.

Хірургічну допомогу населенню в Зборівському районі почали надавати з часу відкриття лікарні в м. Зборів в 1944 році. Першим лікарем-хірургом, який працював у лікарні, був Ткачук Ф. М., згодом він став головним лікарем (з 1947 року). У різні роки в лікарні працювали хірургами Главацький П. Ю., Гетьман І. І., Намака Р. В., Мудрієвський О. І., Лещинин Є. В. (завідувач відділення), Курко В. С., Яцюта В. П., Заодович Ю. С., Джердж Ф. В. (головний лікар Зборівської ЦРЛ з 1975 року), Гриценко Й. М., Орап О. І., Залозний М. О., Захарко І. Я. та багато інших.

З 1969 року в лікарні розгорнуте хірургічне відділення на 21 ліжко – для хірургічних, травматологічних, урологічних і онкологічних хворих. До 1979 року хірургічне відділення збільшене до 30 ліжок – крім хірургічних додалося ще 10 травматологічних. З 1979 року в ЦРЛ відкрито травматологічне відділення. Станом на 2017 рік у Зборівській ЦРЛ функціонує хірургічне відділення на 25 ліжок.

З 1969 по 2012 рік хірургічне відділення очолював Рабченюк В. Ф. – людина із непростю долею. Зростає він напівсиротою – батько був репресованим, тому в дитинстві пізнав всі особливості життя «сім'ї ворога народу», терпів виселення, голод. Проте в цей період стався цікавий випадок, який, напевне, вирішив його подальшу долю. Щоб хоча б якось допомогти матері хлопчина доглядав за лаврським садом (Почаївська Лавра), прислуговував монахам, серед яких був монах Амфілохій (Яків Варнавович Головатюк), згодом канонізований і долучений до лику святих. Преподобний Амфілохій прославився як цілитель – знався на багатьох хворобах, надавав допомогу при травмах. Одного разу малий Віталій спостерігав за преподобним, який вправляв пошкоджену кінцівку, і несподівано святий отець запитав: «Ким хочеш бути?». Малий відповів: «Хочу лікувати людей», на що преподобний Амфілохій сказав – «Благословляю тебе бути лікарем». Після закінчення Станіславського медичного інституту в 1962 році Рабченюк В. Ф. працював лікарем-хірургом, а згодом – завідувачем хірургічного відділення в Лановецькій ЦРЛ, викладачем хірургії в Підгаєцькому медичному училищі. Прийнявши посаду завідувача хірургічного відділення Зборівської ЦРЛ впровадив використання захисних рукавиць у щоденній праці медичного персоналу, в тому числі під час операційних втручань, впровадив внутрішньовенні інфузії (до того здійснювалися підшкірні інфузії у внутрішню поверхню стегна); запровадив надання хірургічної допомоги хворим із торакальною травмою,

Головний лікар Зборівської ЦРЛ Зембра Б. Й.

Завідувач хірургічного відділення 1969–2012 рр. Рабченюк В. Ф.

Завідувач хірургічного відділення Зборівської ЦРЛ Палка С.В.

зокрема дронування плевральної порожнини; спільно із обласним хірургом, а згодом професором Ковальчуком Л. Я. здійснював відбір хворих і брав участь в розробці операцій на шлунку при виразковій хворобі – прицільна резекція ішемічного сегмента шлунка (ПРІС) і багато іншого. До здобутків його щоденної відданої праці протягом 43 років можна сміливо віднести тисячі врятованих життів і незліченну кількість випадків видужання пацієнтів. На даний час працює на посаді лікаря-ординатора хірургічного відділення Зборівської лікарні, користується повагою серед колег і авторитетом у жителів району.

У 2012 році посаду завідувача хірургічного відділення обійняв Палка С. В., який навчався і набирився досвіду під керівництвом свого попередника Рабченюка В. Ф. Перед ним стоїть завдання зберегти авторитет відділення, здобутки попередників, а також розвивати хірургію згідно з сучасними досягненнями науки і техніки, впровадити сучасні технології в хірургії, зокрема малоінвазивні лапароскопічні методи.

Козівщина

До 1939 року медичне обслуговування населення Козівського району, у тому числі хірургічна допомога, здійснювалася приватними лікарями у домашніх умовах. В районі працювало троє приватно-практикуючих лікарів, які проводили амбулаторні хірургічні втручання у власних приймальнях та вдома у пацієнтів. Жодного лікувального закладу на території району не було і за необхідності операційні втручання більшого об'єму проводилися у лікарнях сусідніх міст.

Перший лікувальний заклад було відкрито у 1939 році. У лікарні на 25 ліжок почали працювати двоє лікарів, які надавали у тому числі й хірургічну допомогу населенню. Проіснувала лікарня до 1941 року. У 1944 році на Козівщині лікарню було відновлено. Першим лікарем-хірургом у районі стала Олександра Петрівна Велика, яка почала проводити хірургічні втручання переважно при ургентних захворюваннях. На жаль, її фотографії не збереглося.

Від 1949 року у Козівській районній лікарні працювали вже двоє лікарів-хірургів – прийшов молодий лікар Ярослав Дмитрович Кунанець, що дало змогу розширити спектр операційних втручань. Забігаючи наперед слід сказати, що Я. Д. Кунанець пропрацював у Козівській лікарні аж до пенсійного віку.

Кунанець Я. Д.

Хірургічна операція у «старому» корпусі Козівської районної лікарні, 1958 рік

Я. Д. Кунанець під час виїзду в ФАП с. В. Плавуча

У 1957 році хірургічний колектив лікарні збільшився до трьох чоловік – у районі почав працювати хірург Ілля Мойсейович Яблуновський. Це дало можливість у 1959 році створити у лікарні хірургічне відділення на 25 ліжок. У районі виконувалися планові та ургентні операційні втручання з цілодобовим забезпеченням населення хірургічною допомогою. З приходом у 1962 році Нестора Миколайовича Шмайки почалася нова епоха розвитку хірургії Козівщини. Будучи непересічною особистістю, талановитим керівником, Н. М. Шмайка, у подальшому – головний лікар Козівської районної лікарні, надавав пріоритет розвитку хірургічної служби.

Шмайка Н. М.

Вже у 1964 році хірургічну допомогу населенню почали надавати за трьома напрямками – хірургія, травматологія, урологія; проводили складні операційні втручання – резекції шлунка, кишечника. Згодом Н. М. Шмайка працював головним лікарем Тернопільської міської клінічної лікарні № 2, а потім, вже у пенсійному віці, – хірургом Тернопільської обласної клінічної лікарні.

З 1968 року у Козівській районній лікарні почав працювати Петро Андрійович Мазур, у подальшому – кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії № 1 Тернопільського державного медичного інституту.

1979 рік став знаменним для розвитку хірургії Козівського району – введено в експлуатацію новий сучасний комплекс центральної районної лікарні, що складається з семи корпусів. Хірургічне відділення займало третій поверх центрального корпусу.

Потужність нового хірургічного відділення – 60 ліжок, у його склад входили й травматологічні ліжка. Кількість хірургів нової лікарні збільшилася до семи. Головним лікарем нового закладу став Михайло Антонович Мишаківський, травматолог за фахом.

Щойно введені в експлуатацію нові корпуси Козівської ЦРЛ, 1979 р.

Мишаківський М. А., 1982 рік

Цей період пов'язується з приходом до Козівської ЦРЛ Петра Семеновича Марценюка, який у 1979 році очолив хірургічну службу нової лікарні.

У новоствореному відділенні під загальним знеболюванням виконували увесь спектр планових операційних втручань загальної хірургії, травматологічні та урологічні операції.

В цей період у відділенні працювали лікарі Борис Володимирович Волинець – уролог, Ігор Володимирович Костецький – хірург, Ярослав Дудка – травматолог, Ярослав Іванович Горохівський – хірург, Олексій Михайлович Волков – хірург. У той час у Козівській ЦРЛ ще не було відкрито відділення анестезіології, тому палати інтенсивної терапії знаходилися у складі хірургічного відділення, у штаті якого працювали лікарі-анестезіологи Володимир Вячеславович Гуменюк та Іван Володимирович Дідич.

Марценюк П. С.

Волинець Б. В. – уролог

Козяр М. І. – хірург

*Беднарський Р. І. –
травматолог*

Балянт В. О. – хірург

Адамів М. І. – травматолог

*Гуменюк В. В. –
анестезіолог*

У 1992 році в Козівській ЦРЛ було відкрито відділення АІТ, завідувачем якого став І. В. Дідич.

Нове відділення розташоване на одному поверсі з хірургічним, утворюючи потужну структуру для проведення складних операційних втручань, підготовки та ведення хворих у післяопераційному періоді.

У 1996 році хірургічна служба району зазнала тяжкої втрати – раптово помер завідувач відділення, районний хірург П. С. Марценюк. Далеко не єдиний приклад, коли хірург, віддаючи усього себе роботі та пацієнтам, розплачується власним життям...

Службу очолив Я. І. Горохівський, у відділенні й надалі зберігалися кращі традиції, розвинуті П. С. Марценюком.

У 1998 році, з приходом Б. Г. Маркевича, розпочалася нова віха розвитку хірургії у Козівському районі.

Дідич І. В.

Горохівський Я. І.

Маркевич Б. Г.

Богдан Григорович Маркевич, висококваліфікований хірург з досвідом керівництва хірургічною службою району у Херсонській області, започаткував принципово нові методи роботи, впроваджував у практику прогресивні методики операційних втручань при різних патологіях. За керівництва Б. Г. Маркевича у відділенні почали широко проводити реконструктивні операції на ШКТ, безнатягові методики операцій при грижах з імплантацією синтетичних матеріалів, абдоменопластику, операції на жовчних шляхах з міні-доступу. Було розширено спектр операційних втручань, зростає категорія їхньої складності. У 2010 році виключно завдяки ентузіазму Б. Г. Маркевича у відділенні була створена малоінвазивна операційна і почали виконувати лапароскопічні операції. У хірургічному відділенні Козівської ЦРКЛ уперше в Тернопільській області були успішно проведені малоінвазивні втручання з приводу гострого апендициту та лівобічного варикоцеле.

Відділення стало базою для підготовки лікарів-інтернів, частина яких поповнила кадровий склад шпиталю. В 2001 році у Козівській ЦРКЛ почав свою трудову діяльність Ігор Васильович Кривак, уролог, який не лише виконує широкий спектр операційних втручань при захворюваннях сечостатевої системи, а й досконало володіє ультразвуковими методиками обстеження органів черевної порожнини, нирок та судин.

У 2002 році в лікарні почав працювати ще один молодий спеціаліст – Ігор Ярославович Любовицький, який за кілька років став досвідченим хірургом та онкологом.

2001 року склад відділення поповнив талановитий травматолог. Олег Михайлович Николишин, учень та аспірант відомого травматолога Г. А. Ілізарова (м. Курган), автор п'яти власних запатентованих методик. Він почав виконувати операційні втручання травматологічним та ортопедичним хворим із застосуванням компресійно-дистракційних апаратів, що, одночасно з ефективністю, істотно зменшило собівартість лікування для пацієнта у складних економічних умовах.

Кривак І. В.

Любовицький І. Я.

Николишин О. М.

Наведені здобутки колективу хірургів сприяють утворенню значного потоку пацієнтів з-за меж Козівського району. Щороку збільшується питома вага хірургічних, травматологічних та урологічних хворих, які звертаються з інших районів для проведення операційних втручань та лікування у хірургічному відділенні Козівської ЦРКЛ.

У 2014 році Колектив Козівської ЦРКЛ висунув Б. Г. Маркевича на посаду головного лікаря, цього ж року він очолив лікувальний заклад. З 2015 року під його керівництвом розпочалося масштабне переобладнання шпиталю, зокрема й хірургічного відділення, де здійснено капітальний ремонт та замінено устаткування.

З 2014 року завідувачем хірургічного відділення став Олексій Михайлович Волков, відомий також як популярний український письменник, член Національної спілки письменників та журналістів України.

Олексій Волков – автор ряду художніх романів та телесеріалу про життя й роботу медпрацівників в Україні. Відомі його романи «Лікарня на відлюдді», «Подорож у безвихідь», «Мертві квіти», «Таємниці старого шпиталю» реалістично розповідають про будні хірургів у нашій країні.

*Завідувач відділення
Волков О. М. (з 2014 р.)*

На сьогодні колектив хірургів Козівщини, як і колеги з інших районних лікарень України, бореться за виживання в умовах медичної реформи, докладуючи зусиль для поліпшення здоров'я громадян.

Кременеччина

Перші згадки про Кременецьку хірургію беруть свій початок з записів про лікаря-хірурга Виноградова В. С., хірургів Кмоєва О. В., Гайзенберга, Короваєва. В 1938 р. директором повітового шпиталю був польський хірург Ян Раціоборський.

У 1941 році хірургічний відділ Кременецької лікарні був розташований по вул. Миру, розрахований на 45 ліжок, за профілем поділявся на хірургічний (27 ліжок), травматологічний (5 ліжок), офтальмологічний (5 ліжок), отоларингологічний (5 ліжок) та урологічний (3 ліжка). Очолював відділення в той час Борейко Борис Степанович (хірург вищої категорії), разом з ним працювали травматолог Ломеєр Юрій Арнольдович, офтальмолог Орленко Савелій Микитович, уролог Коваленко Георгій Степанович. До кінця 50-х років хірургічний штат було розширено. В наказах про прийняття на роботу згадуються лікарі-хірурги Топулов П. П., Горбач А. М.

Хірургічне відділення Почаївської РКЛ було відкрито в 1950 році і складало 40 ліжок. З 1950 по 1960 рік його очолював хірург Сорокатиий І. М., у 1960–1961 рр. – Горошко П. І., у 1961–1965 рр. – Косідло Т. В., у 1965–1970 рр. – Намака Р. В., у 1970–1995 рр. – Стадницький З. С. З 1995 року по даний час відділення очолює Черепенко В. М. Впродовж функціонування Почаївської РКЛ у хірургічному відділенні працювали лікарі Ясинський С. А., Герасимюк А. В., Саженин В. П., Равчук С. В., Ясько Н. С., Свириденко А. П., Цихоцький О. М., Косідло Т. В., Мацало І. В., Черепенко І. В., Кучер Б. Є. З 1 грудня 1997 по 31 грудня 2016 року хірургічне відділення складалося з 15 ліжок.

У 1956 році Кременецька районна лікарня була переведена у приміщення Богоявленського монастиря. Під хірургічний відділ відвели окремий корпус.

З 1964 р. по 1984 р. завідувачем відділення хірургії працював Горбач А. М. У 1965 році хірургію було розгорнуто на 45 ліжок (з них 20 ліжок хірургічних, 5 ліжок дитячої хірургії, 5 ліжок для хворих на кістковий туберкульоз, 10 ліжок травматологічних, 5 ліжок урологічних).

У 1960 – 1970 роках штат хірургічного відділення поповнили хірурги Барицький Д. О., Лушак Н. М., Плетюк Я. Ф., Кравець І. М., Пушкар А. Ф., Кудінов В., Шведов О. М., Сергеев В. М., Войтенко Р. В., Оболончик Г. В.

У 1984 році хірургічне відділення очолив Кравець І. М.

У 2003 році хірургічне відділення знову змінило свою адресу. Завдяки головному лікарю Козакову Г. К. було добудовано сучасний хірургічний корпус з окремим хірургічним відділенням на 51 ліжок, який знаходиться за адресою вул. Горбача 1 (названої на честь лікаря-хірурга Кременецької лікарні – Горбача А. М.).

На цей час у хірургічному відділенні працювали хірурги Пушкар А. Ф., Єпішов О. Г., Оболончик Г. В., Зінько О. В., Іванюшко Р. В., Джоджик І. О., Папінко О. С.

У цьому ж році завідувачу хірургічного відділення Кравцю І. М. було присвоєно звання заслуженого лікаря України. На цей час у відділенні освоєні органозберігаючі операції на шлунку.

Колектив хірургічного відділення, 2004 рік

З 2009 по 2011 рік хірургічне відділення очолював Зінько О. В.

З 2011 року хірургію Кременеччини очолив районний хірург Джоджик І. О., який впровадив у роботу відділення лапароскопічні операції на органах черевної порожнини та органах малого таза. Завідувач хірургічного відділення успішно впроваджує новітні технології у його роботу.

На базі відділення хірургії Кременецької лікарні проходять практику студенти вищих навчальних медичних закладів України, студенти Кременецького медичного училища імені Арсена Річинського. У відділенні працює та розробляє нові наукові впровадження канд. мед.

Лапароскопічна операційна Кременецької РКЛ

наук Кисіль П. В. Станом на 2016 рік у відділенні виконувався весь спектр невідкладних операційних втручань, а також лапароскопічні операції на позапечінкових жовчних шляхах, лапароскопічна герніопластика та апендектомія. Окрім цього, хірурги відділення активно працюють у галузі судинної хірургії (мініфлебектомія за Вараді, судинні реконструктивні втручання), проктології (вакуумне лігування гемороїдальних вузлів), торакальної хірургії та лікування хронічних ран і виразок (VAC-терапія).

Відділення хірургії забезпечує невідкладне і планове хірургічне лікування та надає цілодобову ургентну допомогу. Станом на 2017 рік у хірургічному відділенні Кременецької РКЛ працюють лікарі-хірурги Джоджик І. О., Кравець І. М, канд. мед. наук Кисіль П. В., Папінко О. С., Зінько О. В., Оболончик Г. В., Іваноюшко Р. В., Козаков К. Г., Пуківська І. В.

Усього в Кременецькому районі розгорнуто 45 хірургічних ліжок, з них 35 в Кременецькій РКЛ та 10 – в Почаївській РКЛ. На базі хірургічного відділення Почаївської РКЛ надається планова хірургічна допомога.

Колектив хірургічного відділення, в центрі – завідувач відділення Джоджик І. О., 2012 р.

Лановеччина

Територія, на якій розташоване місто Ланівці, була заселена здавна. В історичних документах Ланівці, як одне з великих поселень Волині, вперше згадується з 1444 року, а в описі Кременецького замку за 1545 рік вказане як приватне містечко.

Людська пам'ять та архіви не зберегли даних про роботу на теренах Лановеччини до кінця ХІХ століття дипломованих лікарів. Ланівці в той час належали до Кременецького повіту і за медичною допомогою мешканці звертались туди. Доступна вона, через дорожнечу, була небагатьом, то ж основна маса людей користувалась засобами народної медицини. На старому кладовищі селища збереглася могила лікаря М. Задольського, який помер 3 червня 1928 р.

За даними на 1931 р. у Ланівцях проживало 2 667 жителів, було 270 будинків, 325 господарств. У містечку діяли цегельня, 2 млини, чесальня вовни. Медичну допомогу ланівчанам у той час за плату надавали двоє лікарів, один з них – Лютвак. Тут була лікарня на 13 ліжок, де надавалась терапевтична допомога, діяло 3 аптеки (Беймблат, Вайс, Куперштейн). Частина мешканців району отримувала медичну допомогу у Вишнівці та Кременці. У с. Вишгородок прийом хворих вів фельдшер. У 1940 р. в Ланівцях уже працювало 5 лікарів, в тому числі хірург, 2 терапевти та зубний лікар. Функціонували лікарня на 50 ліжок (К. Поліщук) із пологовим та інфекційним відділами, а також райамбулаторія (Д. Божко). У березні та у вересні того ж року відкриті лікарські амбулаторії в селах Білозірка (з лютого 1945 р. В. Багнюк) та Вишгородок.

У травні 1947 р. в районі почала створюватись хірургічна служба (А. Жухіна), з липня самостійний прийом розпочав лікар-стоматолог (М. Цокалі), а з жовтня – акушер-гінеколог (З. Гайдукова). В 1947 р. закінчилося будівництво нового приміщення санстанції, почалось укомплектовування її лікарськими кадрами (епідеміолог В. Середа).

У березні 1948 р. загальний відділ районної лікарні поділено на хірургічний (А. Фальченко) та терапевтичний (П. Ковальський). До 1950 р. кількість ліжок в лікарні збільшилась до 70, у чотирьох її відділах працювало 10 лікарів.

У 1952 р. лікар З. Ковалевська, яка в той час завідувала хірургічним відділом на 8 ліжок, розпочала спеціалізований прийом з отоларингології, а з 1956 р. в райамбулаторії почала працювати отоларинголог В. Серенкова.

На початку 1960 р. в районі працювало 14 лікарів. У районній лікарні, кількість ліжок в якій зросла до 100, функціонувало 7 відділів, хірургічний – на 25 ліжок (10 з них для гінекологічних хворих). В районі працювало 40 лікарів.

З 1964 по 1966 рік хірургічним відділом завідував В. Рабченюк. У 1966 році в районній поліклініці самостійний прийом почав вести лікар-уролог Ф. Джердж.

Мостовик Н. Т.

З 1968 року завідувачем хірургічного відділу призначено Н. Т. Мостовика, який працював на посаді до 1983 року. З 1969 року в районі почала створюватися анестезіологічна служба, яку очолив В. Максимчук. У 1983–1985 рр. хірургічний відділ очолював М. С. Черноокій, згодом, з 1992 до 1994 р., він працював заступником представника Президента України в Лановецькому районі.

У 1974 р. в ЦРЛ відкрили очний відділ на 15 ліжок, який очолював до 1978 р. П. Джердж, потім – К. Гірняк. На сьогодні лікарем-офтальмологом працює Л. П. Ноженко.

З 1985 по 2001 рік завідувачем хірургічного відділу був В. І. Захаревич. З 2001 року завідувачем хірургічного відділу став С. К. Ковальчук, хірургами-ординаторами хірургічного відділу були канд. мед. наук М. В. Прокопчук, В. М. Привроцький, О. В. Богатюк, М. Б. Сташук. З 2010 року лікарем-онкологом працює К. В. Засядько.

Огляд хворої в перев'язочній, 2005 р.

Колектив відділення

З 1983 року самостійний прийом в поліклініці почав лікар-уролог О. Д. Стухляк, який працює і по даний час.

З 1978 по 2016 рік у хірургічному відділенні виконано близько 23 000 операційних втручань різної складності. За вагомих особистий внесок у розвиток

охорони здоров'я та високий професіоналізм завідуючого хірургічним відділом у 2005 та 2006 роках нагороджено почесними грамотами МОЗ України.

До 70-х років окремого травматологічного амбулаторного прийому не було, хворих травматологічного профілю приймали лікарі-хірурги, вони лікувались стаціонарно в травматологічному відділенні.

На початку 70 років хірургічний стаціонар був збільшений до 60 ліжок: 35 хірургічних, 15 травматологічних, 10 гінекологічних.

У 1974 році в поліклініці відкрито травматологічний амбулаторний прийом на 1 ставку, на 0,5 ставки лікаря травматолога стаціонару призначено М. Я. Гірняка.

В 1978 році лікарем-травматологом призначено О. М. Гулька. Після стажування в Київському інституті удосконалення лікарів в 1982 році він розширив діапазон операційних втручань при травмах опорно-рухового апарату. В 1984 році О. М. Гулько проходив стажування з опікової хвороби, у лікарню був придбаний дисковий дерматом, що дало змогу ввести в практику аутодермопластику клаптем при опіках та дефектах шкіри. В 1986 році О. М. Гулько проходив стажування в Дніпропетровському інституті удосконалення лікарів, де навчався компресійно-дистракційному остеосинтезу переломів, після чого було закуплено апарат Ілізарова і впроваджено дану методику в практичну роботу.

У 1989 році на посаду лікаря травматолога прийнятий Дерев'яний А. В.

В 1995 році відкрито відділ травматології на 30 ліжок, завідувачем відділу був призначений О. М. Гулько, а в серпні він став головним лікарем Лановецької КЦРЛ, Завідувачем відділу – А. В. Дерев'яний.

У 1995 році на посаду лікаря-травматолога прийнятий В. О. Гулько.

У 2002 році в результаті ДТП трагічно загинув Дерев'яний А. В., посаду завідувача травматологічного відділу обійняв В. О. Гулько.

За 1995 рік було придбано переносний рентгенапарат, набір стержневих апаратів, набір пластин АО, набір К'юнчера для інтрамедулярного остеосинтезу; придбано приставку до операційного стола для проведення витягання на операційному столі при переломах проксимального відділу стегна, що дало змогу запровадити операційні втручання на вказаній ділянці з застосуванням Г-подібних пластин.

На сьогодні травматологічний відділ нараховує 15 ліжок, надається допомога при торакальних, нейрохірургічних, опікових травмах. Проводяться операційні втручання на верхніх та нижніх кінцівках

Після обходу хворих у травматологічному відділенні, 2000 р.

з використанням пластин АО, LSP, інтрамедулярний остеосинтез стержнями К'юнчера, компресійно-дистракційний остеосинтез апаратом Ілізарова та стержневими апаратами, апаратом Гофмана, аутодермопластика при опіках та дефектах шкіри, операційні втручання при пошкодженнях сухожилків, операційні втручання при Halux Valgus, молоткоподібних пальців, внутрішньосуглобове введення препаратів гіалуронової кислоти, PRP терапія плазмою, збагаченою тромбоцитами, при деформуючих артрозах суглобів, лікування неускладнених переломів кісток за Scotch cast та Soft cast.

У 2001 році О. М. Гулько був нагороджений грамотою МОЗ України.

Колектив травматологічного відділення

На даний час в Лановецькій КЦРЛ працюють завідувач відділення В. О. Гулько та лікар травматолог О. М. Гулько.

У 1992 р. в районній поліклініці самостійний прийом розпочав лікар-ендоскопіст (В. Кришук), з 1995 р. – лікар ультразвукової діагностики (А. Жаловська). В 1991 р. у районній лікарні відкрито реанімаційний відділ (Л. Шевчук) на 6 ліжок. У відділі працювали анестезіологами Б. Дубчак, О. Мамчур, В. Іванюк, М. Ткачук. На даний час у відділі працюють Л. Шевчук, І. Казмірчук, Є. Мостовик.

Лановеччина з любов'ю і повагою згадує імена медичних сестер хірургічного відділу: Меньок К. М., Смоляник Л. А., Михайлова Н. Н., Кравчук Г. Є., Ярмолюк Г. Ф., Супрун М. О., Костецька Г. С. та операційних медичних сестер: Дорановська Т. П., Копійковська К. Д., Дацюк Н. Т., Бережна Н. О., Коваль І. М. Багато років працюють на теренах Лановеччини медичні сестри Герштун Л. П., Войцішук О. А., Рикун Л. В., Барчук Т. І., Ковальчук Л. В. і операційні сестри Лучка Т. І. та Медвецька Л. О.

Монастирищина

Біля витоків хірургії в Монастирському районі з вересня 1946 року стояв фронтний хірург Стороженко Андрій Андрійович. Це була людина високої культури, моральності, відповідальності, професіоналізму, Андрій Андрійович мав високий авторитет серед медпрацівників та населення району і плідно працював до 1974 року.

У 1959 році на посаду хірурга Устя-Зеленської лікарні прийнятий Бербенчук В. Т., Коропецької лікарні (в 1960 році) – Лисик Іван Павлович, який в 1970 році був переведений хірургом в Монастирську районну лікарню. В 1959 році на посади хірургів в районну лікарню були переведені з села Товстобаби Гнатів В. І., а з Коропецької лікарні – Аніловський Й. П.

У 1961 році завідувачем хірургічного відділу призначений Гнатів В. І., який на цій посаді пропрацював до 1988 року.

У 1964 році урологом і хірургом за сумісництвом прийнятий Урсуляк М. С., який започаткував оперативну урологію в районі; з 1976 року він працював хірургом, з 1988 до 2004 року – завідувачем хірургічного відділення.

З 1974 року на посаду хірурга з Устя-Зеленської лікарні був переведений Воробець Я. В.

На його місці з 22 липня 1974 року по 10 грудня 1975 року працював лікарем-хірургом майбутній завідувач кафедри госпітальної хірургії, професор, ректор Тернопільського медичного університету Ковальчук Л. Я.

З 1976 року урологом і хірургом за сумісництвом прийнятий на роботу Левкун А. Б., а в 1979 – травматологом Кузюк Г. М.

У 1984 році почав працювати Ференц В. В., який з 2004 року по даний час є завідувачем хірургічного відділення.

В 1989 році прийняті на роботу хірурги Ціхонь О. В. і Липка І. В., в 2002 році – Росипко М. С., в 2004 р – Дудяк А. Р.

Гнатів В. І.

Ковальчук Л. Я.

Початок розвитку хірургії Монастирищини припадає на кінець 60-х років, коли було відновлено Монастириський район, до складу якого входив колишній

Левкун А. Б.

Коропецький район. У той час хірургами працювали Гнатів В. І., Урсуляк М. С., Аніловський Й. П., а вже в 70–80-х роках хірургічна допомога почала надаватись на значно вищому рівні. Хірурги Урсуляк М. С, Гнатів В. І., Аніловський Й. П., Лисик І. П. атестовані на першу кваліфікаційну категорію, підвищився рівень складності операційних втручань. Урсуляк М. С. вперше в районі виконав двоментну аденомектомію, орхопексію при крипторхізмі, сафенектомію, селективну проксимальну ваготомію в комбінації з пілоропластиком.

Починаючи з 90-х років хірургічна допомога у районі сягнула сучасного рівня, покращився рівень діагностики, впроваджені ендоскопічне і УЗД-обстеження. Урсуляк М. С., будучи завідувачем хірургічного відділу, першим в районі атестований на вищу кваліфікаційну категорію з хірургії, в 1990 році, другим, – Ференц В. В., в 2001 році, третім, – Левкун А. Б., в 2002 році.

Оперує завідувач відділу Ференц В. В.

Ференц В. В. вперше в районі виконав операції резекції печінки з приводу пухлини, ушивання пошкодження серцевого м'яза, геміколектомії, Левкун А. Б. – одноментну аденомектомію, пієлолітотомію, уретеролітоекстракцію.

На сьогоднішній день хірургічна допомога надається згідно з сучасними вимогами. Колектив хірургів представляють Ференц В. В. – завідувач відділення, Левкун А. Б., Росипко М. С., Липка І. В., Дудяк А. Р. Впродовж останніх 5 років значно покращилася матеріально-технічна база хірургічного відділення, функціонують дві належно оснащені операційні з налагодженим аварійним освітленням та технічним забезпеченням, а також відповідним інструментарієм.

Підволочищина

Підволочиська комунальна центральна районна лікарня відкрита у 1968 році, розташована за адресою смт. Підволочиськ, вул. Патріарха Мстислава, 102. На сьогодні в лікарні функціонують хірургічний, терапевтичний, неврологічний, травматологічний, дитячий, пологовий, гінекологічний, інфекційний, поліклінічний відділи, відділення швидкої та невідкладної медичної допомоги і відділення анестезіології та інтенсивної терапії. Лікарня розрахована на 160 ліжок, тут працюють 74 лікарі і 183 середніх медичних працівники. Зроблено капітальні ремонти операційних блоків, хірургічного відділення.

До 1939 року в Підволочиську не було жодного медичного закладу. На той час приватною практикою займалися 6 лікарів та 6 акушерок. У 1939 році в Підволочиську відкрито першу поліклініку, а в 1940 році – лікарню на 30 ліжок і дитячу консультацію. Під час окупації території Підволочиська та району (з липня 1941 по березень 1944 року) лікувальні заклади згорнули свою роботу. Після звільнення району від німецько-фашистських загарбників відкрито лікарню на 25 ліжок, поліклініку, дитячу та жіночу консультації, організовано санітарно-епідеміологічну станцію та районний відділ охорони здоров'я.

З часу заснування лікарні в різні роки хірургічну службу району очолювали:

Цебровський Іван Миколайович – перший хірург, 1946–1953 рр.;

Драгосевич Михайло Савич, 1953–1960 рр.;

Безкоровайний Михайло Євстахович, 1960–1976 рр.

Гринчишин Ігор Степанович, 1976–1986 рр.

Тофан Петро Іванович, з 1986 – по даний час. У 1997 році він захистив кандидатську дисертацію на тему: «Результати повторних операцій при рецидиве дисфагії у больных с нейромышечными заболеваниями пищевода». Працювали Дроздовський В. С., Гуліватий А. С., Худий Б. Я., Хома Б. А., Гринчишин І. С.

За цей час проведена значна робота з розбудови

Безкоровайний М. Є.

Гринчишин І. С.

медицини нашого краю, зміцнення матеріально-технічної бази та покращення медичного обслуговування населення.

У 1948 році відкриті Токівська дільнична лікарня на 25 ліжок та Качанівська дільнична лікарня на 25 ліжок. У 1950 році районна лікарня збільшена до 35 ліжок. В 1964 році було відкрито районний туберкульозний диспансер на 50 ліжок в урочищі «Малинник» поблизу міста Скалат.

В 1968 році в Підволочиську побудоване типове приміщення на 200 ліжок, а в 1984 році – адміністративне приміщення та станція швидкої та невідкладної медичної допомоги. У 1987 році зведені типова поліклініка на 365 відвідувань за зміну та терапевтичний корпус на 80 ліжок.

Впродовж післявоєнних років декілька разів відбувалася реорганізація нашого району. В березні 1959 року Підволочиський район було об'єднано з Новосільським. У Новому Селі на початок 1940 року була лікарня на 25 ліжок, а в рік приєднання потужність лікарні досягла 75 ліжок. У Скалаті до 1939 року функціонувала лікарня на 40 ліжок, де практикували 4 лікарі і 4 акушерки. До 1962 року це містечко було центром Скалатського району.

Підгаєччина

Історія розвитку хірургії як галузі охорони здоров'я Підгаєччини тісно пов'язана з історією розвитку суспільства на даній території.

У доступних джерелах є згадки про існування поселень Підгаєцької землі вже наприкінці XIV століття.

Перша згадка про Підгайці датується 13.01.1444 року, друга – 25.11.1444 року. Від цих дат документальний матеріал про Підгайці збільшувався з кожним десятиліттям.

З початку XVI століття Підгайці зросли до важливого стратегічного міста і стали торговельним осередком. У 1539 році король Жигмунт надав місту Магдебурзьке право; відтоді Підгайці зачислялись до більших міст Руси (Руського воєводства).

Місто Підгайці, за описом Даларека, з 1678 року належало до найгарніших руських міст. Тут були муровані будівлі, бруковані вулиці, п'ять церков, оборонні вали, старий замок з сильним муром, оборонними вежами та валами. Міське населення складалося із русинів, волохів, вірмен, євреїв і поляків. Крім християнських церков у місті була єврейська синагога. Ця велика, понура, дуже сильної конструкції будівля була колись вірменською церквою, ровесниця Успенської церкви (збудована у XVII столітті).

У 1630 році Підгайці перейшли у власність Потоцьких. Коронний гетьман Станіслав відновив костел, забезпечив його потрібними доходами і в ньому велів себе поховати.

Від початку Першої світової війни (2 серпня 1914 року) саме місто і його життя дуже змінилися. На початку осені 1914 року Підгайці окупувала російська армія і утримувала його до кінця червня 1915 року.

На початку вересня 1915 року в місто увійшли Українські Січові Стрільці, виходячи на позиції біля Стрипи. Згодом місто перебувало під окупацією частин мадярської армії.

За австрійських часів лікарями, правниками, суддями майже поголовно були євреї та поляки. До першої світової війни начальним лікарем міської лікарні був доктор Станіслав Хорубський (поляк), а лікарями – євреї: доктори Сальпетер, Ляндав, Фальбер, та поляк Каспишек.

Наприкінці XIX століття в Підгайцях центральною установою був повітовий шпиталь, який в 1894 році мав 60 ліжок, а лікувались в ньому 137 осіб – 69 чоловіків та 68 жінок. Цікаво, що найбільше було пацієнтів з очними хворобами, а друге місце за частотою займали внутрішні недуги.

Звичайно, в той час медичне обслуговування не охоплювало всіх сіл, тому час від часу з'явилися епідемії, були поширені різні заразні хвороби, які приносили страшне спустошення між населення. В 1915 році у місті була епідемія холери, в 1916–1917 роках – епідемія тифу, в 1916 – іспанка. Ці епідемії звели в могили понад 10 % населення повіту.

На початок I світової війни на території Тернопільської губернії діяли 4 крайових лікарні (м. Тернопіль, м. Заліщики, м. Підгайці, м. Станіслав), 2 повітових (м. Бережани, м. Калуш), 3 – земських (м. Гусятин, м. Скалат, м. Чортків).

Коли восени 1915 року фронт стабілізувався вздовж Стрипи, м. Підгайці стало найближчим центром для німецьких або поранених вояків. На площі «Сокола» містилася станція «водіїв Червоного Хреста». Кожного дня валка водіїв виїжджала на фронт і привозила німецьких або поранених вояків до міста. Потужностей лікарні не вистачало для надання усім необхідної медичної допомоги, тому невеличкі мобільні госпіталі було відкрито в окремих приватних будинках, зокрема в будинку С. Кона по вул. Замковій та в будинку «Сокола». Також функціонував окремий шпиталь для інфекційних хворих, який знаходився за межами міста. В «Судовім будинку» по вул. Широкій була лікарня для Січових стрільців на 30 ліжок. Для покращення надання допомоги пораненим при лікарні діяв жіночий комітет, члени якого забезпечували збір полотна, харчів, коштів для хворих, а також працювали на кухні, в пральні, прибирали приміщення.

У Підгайцях за часів панської Польщі працювала лікарня, у якій було розгорнуто хірургічне, терапевтичне, акушерсько-гінекологічне відділення. Всього лікарня на той час нараховувала 50 ліжок, хірургом працював лікар Ференц – поляк за національністю. Операція апендектомії тоді коштувала 20 злотих, а вартість кожної доби перебування в лікарні – 5 злотих (це була вартість одного центнера пшениці). Прийом лікарем 1 хворого коштував 10 злотих. У час польського панування українцям заборонялось працювати в державних закладах та установах, тому лікарі-українці Григорій Явний та доктор Шуляр працювали виключно в приватних кабінетах.

У 1940 році до Підгайців приїхали 4 фельдшери та 4 медсестри, котрі надавали допомогу переважно простому населенню. В тому ж році лікарню було розширено на 75 ліжок. Збільшився обсяг хірургічної допомоги, надавалися травматологічні та ортопедичні послуги. Працювала цілодобова поліклініка, при ній здоровпункт і пункт швидкої допомоги. Було придбано і запущено в експлуатацію рентгенкабінет.

Під час німецької окупації у лікарні із старого складу працівників залишилися лише хірург Ференц та доктор Явний. Лікарі-євреї потрапили в гетто і там загинули. Відступаючи в 1944 році німці дощенту зруйнували лікарню, а її майно і обладнання вивезли.

Після приходу радянської влади у 1945 році було відбудовано зруйноване приміщення лікарні та завезено нове обладнання. На роботу у лікарню приїхали лікарі, серед яких хірурги Осипов І. М., Очкуренко М. А.

У районі не вистачало медичних працівників. Вони прибували на роботу за направленнями Міністерства охорони здоров'я із Східних областей України, Росії, тому не дивно, що була велика плінність кадрів, як лікарів, так і середніх медичних працівників.

Підгаєцька ЦРКЛ на 125 ліжок функціонувала до 1963 року, а потім була реорганізована в номерну лікарню в складі Бережанської ЦРЛ.

З 1992 року, в зв'язку із відновленням Підгаєцького району, Підгаєцька номерна лікарня була перейменована в центральну районну лікарню.

З 1941 по 1951 рік хірургічне відділення очолював Литський Зигмунт Йосифович, хірургами в цей період працювали Кац Бертольд Самусаєвич, Волощук Богдан Михайлович, Кушнір Любов Лук'янівна, Штермер Ядвіга Петрівна.

З 1951 по 1991 рік завідувачами відділень працювали Микуляк Володимир Григорович, Мацьків Антон Степанович, Гладкий Іван Андрійович, Фрондзей Ігор Володимирович. У 1961 році хірургічне відділення очолив Баран Михайло Іванович, який на цій посаді працював до аж до 1991 року.

Баран Михайло Іванович

Хірургічний корпус Підгаєцької ЦРКЛ

Збільшилась кількість виконаних операційних втручань, підвищилася їх якість. Щорічно оперували по 12–15 хворих з ускладненою виразковою хворобою, яким виконували в середньому 15 резекцій шлунка, значно збільшилась кількість виконаних холецистектомій, герніопластик, апендектомій. Активно оздоровлювались хворі з варикозним розширенням вен, новоутворами щито-подібної залози, доброякісними хворобами прямої кишки.

Завідувачами хірургічного відділення в Підгаєцькій районній лікарні працювали: з 1991 по 1997 рік – канд. мед. наук Хлопась Андрій Андрійович, з 1998 по 2000 рік лікар-хірург Цимбалюк Орест Павлович; з квітня 2000 року районним хірургом, завідувачем відділення призначено Джиджору Ігора Мироновича, який працює по даний час.

Хірурги, які, працюють у лікарні, зробили значний внесок у розвиток охорони здоров'я району, беруть активну участь в громадському житті,

мають високий авторитет серед жителів Підгаєцького району – Метик Б. М., Дзюбан І. Г., Волощук Г. Г., Оршак В. О, Турчин І. П., Соліляк І. Д., Чміль С. О., уролог – Кук Р. В.

У хірургічному відділі Підгаєцької центральної районної лікарні виконуються операції різноманітного профілю на органах черевної порожнини, операції при захворюваннях судин кінцівок, аноректальної зони, надається допомога при різних травмах.

Перший ряд, зліва направо: хірург Паламарчук Анатолій Іванович, головний лікар Цимбалюк Іван Леонтійович, невропатолог Гладкий Григорій Якимович, хірург Волощук Григорій Григорович; перший зліва в другому ряду – Баран Михайло Іванович

Джиджора І. М.

Чміль С. О.

Волощук Г. Г.

Оршак В. О.

Соліляк І. Д.

Кук Р. В.

В Підгаєцькому районі, як і у всій Україні, зараз здійснюється реформування закладів охорони здоров'я. Готується ґрунт для переходу від державного фінансування на одного жителя до страхової медицини. За минулі роки впроваджено такі стаціонарозамінні форми як денний та домашній стаціонари, які широко використовуються для лікування, в тому числі хворих хірургічного профілю. Станом на січень 2016 року спроможність центральної районної комунальної лікарні знижена до 110 ліжок. Одночасно поетапно проведено об'єднання та скорочення хірургічних ліжок. Спочатку об'єднано травматологічний, гінекологічний та хірургічний відділи в єдиний хірургічний відділ (на 35 ліжок). Пізніше скорочено 5 гінекологічних та перепрофільовано в неврологічні 5 травматологічних ліжок. На сьогодні в Підгаєцькій районній лікарні функціонує хірургічне відділення на 25 ліжок, у складі якого 20 хірургічних та 5 гінекологічних ліжок.

Оперує завідувач відділу Джиджора І. М.

Теребовлянщина

Хірургічна служба Теребовлянського повіту нерозривно пов'язана із заснуванням на початку 1939 року лікарем Томою Воробцем у м. Теребовля повітового шпиталю на 150 ліжок, який розміщувався по вулиці Плянти, 4.

Як згадують старожили, освячування першого лікувального корпусу шпиталю, яке Т. Воробець викупив в Зигмунта Грицишина, відбулося на Йорданське Водохреща. В ньому розміщувалися відділи загальних недуг, хірургічний, пологничий з модерними лабораторіями та устаткуванням.

Крім директора, в лікарні працювали хірург, два гінекологи і два лікарі внутрішніх недуг. Медичний персонал шпиталю складався з представників трьох націй, але українці були у більшості. Не дивлячись на те, що засновником шпиталю був Т. Воробець, назвати його своїм іменем він відмовився. Шпиталь мав статус «повсехнего», тобто простолюдинського, лікування в ньому було платне. Міністерством скарбів Польщі було затверджено вартість медичних послуг (порада в офісі або при обслуговуванні вдома, в нічний час у та святкові дні, вартість різноманітних маніпуляцій тощо). Лікарська порада в офісі коштувала 75 грошів, вдома – 1 злотий 50 грошів, внутрішньовенне вливання – 5 злотих, рентгенівське дослідження – 30 злотих, хірургічна операція з приводу грижі або апендициту, залежно від тяжкості, 200–300 злотих. У лікуванні бідних громадян іноді допомагали релігійні та громадські організації, але більшість із них питання свого здоров'я вирішували самі. А тому і не дивно, що у графі «Причина смерті» в церковних книгах, в якій священники вписували, від чого помирав громадянин, стоять записи не із свідоцтва про смерть, виданого лікарем, а тільки та причина, яку родичі покійного повідомляли священнику. Звучать вони приблизно так: скрут кишок, кровотеча з тилу, кровотеча з плюц, зажажене крові. Лікування працюючих осіб, які сплачували внески до «Каси хворих», оплачувала ця каса. Директором її у м. Теребовля був лікар акушер-гінеколог З. Полещук. Серед лікарів, які працювали в той час в Теребовлянському шпиталі, були Тома Воробець – лікар внутрішніх недуг, директор шпиталю, Олег Дейнецький – заступник директора шпиталю, лікар-хірург, Зигмунд Полещук – акушер-гінеколог, Ш. Хумен – лікар-хірург. У Теребовлянському повітовому шпиталі проводилися хірургічні операції, які були доступні на той час у шпиталях його рівня.

З самого початку існування лікарні виникла потреба в ізоляції заразних хворих, які поступали до шпиталю, тому невдовзі Т. Воробець орендував у Зигмунта Грицишина другий корпус приміщення, побудованого в 1935 році, який він раніше здавав під житло офіцерам 9 уланського полку, що базувався в

Теребовлі. Таким чином було сформовано ще один відділ лікарні «заказний» – інфекційний. Теребовлянський повітовий шпиталь проіснував до кінця вересня 1939 року.

З моменту встановлення радянської влади в Теребовлянському районі шпиталь був націоналізований, а його «заказний» відділ закритий.

Майно шпиталю, включаючи і рентгенівський апарат, були передані Чортківській районній лікарні. Приміщення, в якому раніше лікувалися інфекційні хворі, радянська влада передала під житло льотному складу 86 авіаційно-бомбардувального полку.

У цей період рішенням Теребовлянського райвиконкому на базі існуючої лікарні була сформована районна лікарня на 50 ліжок, в склад якої входило 10 хірургічних ліжок. Основна частина медичного персоналу колишнього шпиталю, за винятком репресованих осіб, пропрацювали в лікарні до приходу німецьких окупаційних військ.

З моменту німецької окупації директор шпиталю Т. Воробець вибув у Львів, де очолив лікарню для лікування туберкульозних хворих та працював в організації Українського Червоного Хреста. Його заслуги в наданні медичної допомоги хворим та військовополоненим були високого оцінені 18 травня 1942 року митрополитом А. Шептицьким: «Даєте нашим молодим медикам гарний приклад жертвовної праці і посвяти лікаря, – не оглядаєтесь на похвали, але тим більше на них заслуговуєте».

Після відбуття Т. Воробця у Львів директором шпиталю став лікар-хірург Дейнецький Олег. На його долю випала тяжка ноша з надання медичної допомоги хворим та пораненим під час Другої світової війни.

Згідно з розпорядженням коменданта німецької жандармерії, всі медичні працівники єврейської національності були звільнені із шпиталю та поміщені в гетто, яке розміщувалося по вулиці Яна Собеського (теперішня вулиця Сичових Стрільців), що простягалося від площі Ю. Пілсудського (теперішня площа Т. Г. Шевченка) до приміщень військових казарм. В період з 5.11.1942 р. по 14.04.1943 р. усі вони були розстріляні. Загалом за цей період у Теребовлі було знищено понад 5 тисяч євреїв. Велику роль у порятунку осіб єврейської національності зіграв директор шпиталю, лікар-хірург Дейнецький О., який отримав наказ від Т. Воробця зберегти сім'ю євреїв лікарів-бактеріологів: Вайсельберг Наталії, її чоловіка Якова та маленької дочки, зумів ще врятувати чеських євреїв Стремса та Намліша. Для цих потреб на другому поверсі лікарні було споруджено спеціальний схрон, де вони переховувалися від німецьких облав до вступу радянських військ в м. Теребовлю. Лікар-хірург Дейнецький О. добре знав, що його чекає, якщо в гестапо стане відомо, що він переховує євреїв, але здатність до самопожертвування заради спасіння інших, великий гуманізм та вірність клятві Гіппократа були непохитні. Хірург Теребовлянського шпиталю Ш. Хумен з моменту вступу в Теребовлю німецьких військ та утворення ними міського гетто спочатку переховувався у знайомих, а потім брав участь в організації підпільного госпіталю УПА в с. Ласківці, що розміщувався по вулиці

Венгерщина, де до приходу в 1944 році радянських військ оперував та лікував поранених воїнів, рятуючи їм життя. Разом з тим він був ще й викладачем двотижневих курсів з надання медичної допомоги по лінії Українського Червоного Хреста, що працювали при цьому шпиталі. В післявоєнний період він виїхав на проживання до Польщі.

23.03.1944 р. радянські війська визволили Тереховлянський район.

Після вступу радянських військ у місті та районі розпочалася епідемія висипного тифу. Масштаби епідемії в самому місті були вражаючі, смертність від цієї недуги була надто високою. Крім цього, епідемія висипного тифу спалахнула і серед військовополонених німецьких солдатів, концентраційний табір яких знаходився на території теперішньої військової частини. Цей факт змусив радянську військово-цивільну адміністрацію виділити для потреб лікування тифозних хворих приміщення, яке сьогодні використовується під пологове відділення. Після закінчення епідемії вказане приміщення залишилося в складі центральної районної лікарні.

З 01.07.1944 року лікарня на 50 ліжок відновила свою роботу. В її структурі було 10 хірургічних ліжок, продовжив її очолювати лікар-хірург Дейнецький О. Серед лікарів-хірургів, які працювали в той час, був хірург Жигліцький С. Й., якого разом із акушером-гінекологом лікарні Полещуком З. 14.10.1944 р. призвали в радянську армію. Впродовж 1945–1946 років відбувався масовий виїзд польського населення в Польщу, виїхав на постійне проживання в Польщу і лікар Дейнецький О.

З 28.08.1945 року на роботу в район прибув хірург Кисленко В. А.

З 01.10.1945 року головним лікарем районної лікарні стала лікар-хірург Нефьодова О. О., яка, разом з хірургом Дишкантом О. Л., заново організувала роботу хірургічної служби та комплектувала лікарню трофейним обладнанням, яке надходило з Німеччини.

З 27.04. по 27.09.1946 р. хірург Дишкант О. Л. виконував обов'язки головного лікаря районної лікарні.

З 27.09.1946 року головним лікарем районної лікарні став лікар-хірург Сусол С. П., його дружина Сусол А. Г. завідувала акушерсько-гінекологічним відділенням.

07.11.1947 року Тереховлянська районна лікарня отримала статус міжрайонної. В зону її медичного обслуговування входило 6 районів, серед яких Микулинецький, Золотниківський, Буданівський, Струсівський та Козлівський; на госпіталізацію в лікарню із закріплених районів поступали тяжкі хворі. Також до районних спеціалістів лікарні на консультацію поступали пацієнти з важкими та нез'ясованими діагнозами.

Хірурга лікарні Дишканта О. Л. на початку 1950 року було переведено в м. Тернопіль на посаду обласного уролога.

01.01.1950 року в центральній районній лікарні започатковано проведення гігієнічних змивів з рук хірургів, акушерів-гінекологів та операційного медперсоналу на стерильність.

Вже на початку 50-х років у районі працювали висококваліфіковані лікарі-хірурги.

03.08.1950 року на роботу в район направлено хірурга-ординатора Кулікова В. В.

07.01.1952 року лікарем хірургом-ординатором хірургічного відділення стала колишній хірург польового медико-санітарного батальйону Новікова В. П., яка зробила дуже вагомий внесок у розвиток хірургічної служби та забезпечила практичну підготовку великої кількості хірургів району.

Дружина головного лікаря Сусола С. П., – Сусол А. Г. з 16.08.1952 року стала районним хірургом та завідувачкою хірургічного відділення.

З 09.09.1952 року, згідно з розпорядженням обласного хірурга професора Голяницького, було заборонено приймати на роботу в хірургічні відділення лікарень лікарів, не атестованих з хірургії.

З 19.08.1953 року на роботу в район прибув головний лікар, лікар-хірург Долгучиц М. Ф., який виконував обов'язки завідувача хірургічного відділу. Ця мужня людина з честю перенесла всі муки, страждання і поневіряння, які може принести війна: фронт, тиф, голод, полон, концентраційні табори, диверсійно-підривні загоны... До направлення в район він працював головним лікарем та завідувачем хірургічного відділення Велико-Бірківської районної лікарні. За його ініціативи в центральній районній лікарні з 1954 по 1963 рік було організовано віраріум. Кожен хворий, який підлягав складній операції, приводив до віраріуму собаку; хірурги спочатку оперували собаку, а потім, у випадку, коли операція завершувалася успішно і собака виживала, головний лікар дозволяв оперувати хворого. В той час на базі лікарні, яка мала статус міжрайонної, хірургів готували обласний хірург професор Голяницький та професор Коморовський Ю. Т.

У той період у лікарні проводили хірургічні операції різноманітної складності, включаючи операції на щитоподібній залозі. Після роботи в районі до самого виходу на пенсію хірург Долгучиц М. Ф. очолював хірургічну службу Тернопільської залізничної лікарні.

З 01.09.1953 року лікарем-хірургом хірургічного відділення призначено Брезденя М. Д., який, крім своєї основної роботи з хірургії, вів курси з надання невідкладної допомоги серед сестер відділень швидкої медичної допомоги. Після роботи в районі він очолював Буданівську дільничну лікарню, а ставши головним лікарем Борщівської центральної районної лікарні побудував у районі багатопрофільну типову лікарню. Завершив свій професійний шлях хірург Брездень М. Д. на посаді головного лікаря Рава-Руської центральної районної лікарні.

10.01.1963 року головним лікарем району призначили хірурга Гудзя М. Ф., який багато уваги приділяв зміцненню матеріально-технічної бази хірургічного відділу. Після роботи в районі він тривалий час обіймав посаду заступника головного лікаря Львівської клінічної залізничної лікарні.

25.01.1971 року на роботу в район прибув головний лікар, лікар-хірург Яковенко В. О., який багато уваги в своїй роботі приділив зміцненню матеріально-технічної бази лікарні, реконструював приміщення центральної районної

поліклініки, провів капітальний ремонт хірургічного корпусу, створив у ньому операційний блок та забезпечив його необхідним обладнанням.

З 01.01.1976 року ліжковий фонд лікувально-профілактичних закладів району становив 750 ліжок. Згідно з планом профілювання ліжок, затвердженим завідувачем Тернопільського обласного відділу охорони здоров'я Титаром В. Є., на хірургічну службу району припало 75 ліжок, 35 з яких розміщувалося в Тербовлянській ЦРЛ, 20 – в Микулинецькій РЛ та 20 – в Золотниківській РЛ. Завідувачем хірургічного відділення центральної районної лікарні та районним хірургом у той час був Дем'янчук А. В., лікарем-хірургом – ординатором відділення Собчишин Ю. В., хірургами невідкладної допомоги Боднар М. І., Байрак Й. А. та Дутка Є. М.

На початку 90-х років хірургічну службу району, після закінчення клінічної ординатури інституту ім. академіка Шалімова О. О., очолив хірург Запорожець В. В., який зарекомендував себе як висококваліфікований спеціаліст та чудовий організатор. За час роботи в районі цей фахівець заслужив собі добру славу та людське визнання.

У 2001 році Запорожець В. В. наказом облздороввідділу був переведений на посаду заступника головного лікаря з хірургічної роботи КУ ТОР «Тернопільська університетська лікарня».

Хірургами невідкладної допомоги на той час працювали Фабінський А. З. та Кіт В. І.

Тривалий час обов'язки районного хірурга виконував висококваліфікований хірург, хірург-ординатор хірургічного відділення Боднар М. І.

З 09.07.2003 року на посаду завідувача хірургічного відділу центральної районної лікарні був прийнятий Захаревич В. І. Він проявив себе як висококваліфікований хірург, успішно провів цілий ряд дуже складних хірургічних операцій, серед яких операція при ножовому пораненні серця, за що заслужив велику повагу серед населення району.

Тривалий час на посаді завідувача хірургічного відділу працював хірург Байрак Й. А.

Після його смерті завідувачем хірургічного відділу та районним хірургом став хірург Гладкий В. В., який дуже ретельно ставився до питання диспансеризації та планового оздоровлення хірургічних хворих.

Після його від'їзду на роботу за кордон хірургічну службу району з липня 2014 року очолює завідувач хірургічного відділу хірург Левченко Р. Г.

За надання хірургічної допомоги хворим в амбулаторних умовах у різні періоди відповідали хірурги Байрак Й. А., Карел Г. М., Хаварівська Л. М.

В даний час при центральній районній лікарні функціонує 50 загальнохірургічних ліжок. Адміністрація КУ ТОР «Тербовлянська ЦРЛ» приділяє надзвичайно велику увагу створенню умов для роботи хірургічної служби району. З цією метою проведено капітальний ремонт хірургічно-травматологічного відділення, придбано комп'ютерний томограф, лапароскопічну стійку, апарат для ендovasкулярної коагуляції судин, апарат Патона для зварювання тканин, імунофермент-

Голова РДА Юрій Ништа спільно з головою райради Ігорем Смільським зустрілися з персоналом хірургічного відділення Тербовлянської центральної районної лікарні й обговорили потреби закладу охорони здоров'я та вручили новий медичний апарат за 95 тисяч гривень для зварювання м'яких тканин

ний і гематологічний аналізатори, а також новий автоклав. На черзі – проведення капітального ремонту приміщень під сучасний операційно-перев'язувальний блок.

Статистика свідчить, що за 2016 рік в районі проведено 1195 хірургічних операцій проти 1108 в 2015 році; хірургічна активність становить 48,5 проти 42,6 в 2015 році; післяопераційна летальність у 2016 р. – 0; у 2015 р. – 0,3.

Збільшилась кількість операційних втручань порівняно з аналогічним періодом 2015 року:

	2016 рік	2015 рік
Холецистектомія	48	21
Операції на судинах	63	65
Грижі	118	95
Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки	15	4
Гострий апендицит	77	82

У центральній районній лікарні запроваджено метод малоінвазивної хірургії, з початку року проведено 50 лапароскопічних операцій, за 2015 рік – 30 операцій.

Було б несправедливо не згадати роботи тих хірургів, які своєю працею забезпечували надання медичної допомоги населенню дільниць, що входили в зону медичного обслуговування Тербовлянського району

Микулинська районна лікарня

З вересня 1939 року хірургічну допомогу населенню дільниці надавав головний лікар лікарні Зляткіс А. В.

З 1946 р. по 1948 рік обслуговування населення м. Микулинці та закріплених сіл проводив лікар-хірург Скрипін В. Г.

З 1948 по 1975 рік хірургічну допомогу населенню дільниці надавали головний лікар лікарні Мажара І. Г. та завідувач районного травматологічного відділення на 20 ліжок Хлопецький М. М. Травматологічний відділ на базі

Микулинецької районної лікарні проіснував з 1975 по 1992 рік, після чого його перевели в Тереховлянську ЦРЛ.

Згодом хірургічну допомогу населенню Микулинецької дільниці надавали лікарі-хірурги Шуманський Р. С. та Кундрат С. С., який зараз займає посаду головного лікаря КУ ТРР «Тереховлянський РЦ ПМСД».

Золотниківська районна лікарня

Більшість приміщень адміністративних установ Золотниківського району під час Другої світової війни були знищені, оскільки по цій місцевості проходила лінія фронту. Золотниківські районні установи були розміщені переважно в с. Вишнівчик. Районна лікарня в той час була розташована в с. Зарваниця.

З 1944 по 02.01.1952 року хірургічну допомогу населенню Золотниківської дільниці надавав головний лікар Зарваницької лікарні хірург Оленський В. В.

02.01.1952 року було відкрито приміщення новозбудованої Золотниківської районної лікарні, яку, кожен у свій час, очолювали головні лікарі Ріберт О. С., Марусенко І. І. та Бунік В. В, які були хірургами і в час своєї каденції надавали хірургічну допомогу населенню.

З 26.01.1957 по 11.01.1963 року стаціонарну та амбулаторну хірургічну допомогу населенню дільниці надавав головний лікар лікарні хірург Гудзь М. В.

З 26.01.1963 по 16.07.1981 року стаціонарну та амбулаторну хірургічну допомогу надавав головний лікар лікарні хірург Мазурок М. П.

З 17.01.1981 по листопад 2014 року хірургічну допомогу населенню дільниці надавав головний лікар Золотниківської районної лікарні хірург Шевчук В. І.

Буданівська дільнична лікарня

З 05.08.1944 року хірургічну допомогу населенню Буданівської дільниці надавав головний лікар хірург Зільберман Ю. А.

З 1949 по 1957 рік на цій посаді працював головний лікар хірург Алхімов М. А., дуже розумний і висококваліфікований спеціаліст, який заслужив велику повагу та визнання серед населення. З 1960 по 1974 рік Алхімов М. А. був головним лікарем Тернопільського обласного клінічного онкологічного диспансеру.

З 01.08.1957 по 01.08.1960 року хірургічну допомогу населенню надавав головний лікар хірург Брездень М. Д.

З 01.08.1960 року хірургічну допомогу населенню надавали головний лікар хірург Яковенко В. О. та завідувач хірургічного відділення Фльорків Б. В., якого 29.02.1961 року облздороввідділ направив в Золотопотоцьку районну лікарню для надання практичної допомоги з хірургії.

З 25.02.1972 року по серпень 2008 року обов'язки хірурга дільниці виконував головний лікар Буданівської дільничної лікарні хірург Мойсей Я. А.

Струсівська дільнична лікарня

У 1950 році ліжковий фонд лікарні становив 75 ліжок, в тому числі 10 хірургічних. Хірургічну службу дільниці очолював фронтний хірург Подольський К. М., а Струсівським районним відділом охорони здоров'я керував Столяров, який з 1957 року став обласним торакальним хірургом. З 22.07.1963 року за роботу хірургічної служби дільниці відповідав хірург Петрик С. П., після нього посаду лікаря-хірурга дільничної лікарні обійняв хірург Андрійчук П. Р.

Тернопільський район

Система охорони здоров'я району має свою багату і самобутню історію. Медичну допомогу перед Другою світовою війною надавали лікарі міста Тернополя (Гішберг, Карачок, Свистун, Надлер, Мазур). У післявоєнний період медичне обслуговування забезпечували лікарі районних лікарень Великого Глибочка та Великих Бірок.

Великоглибочецька районна лікарня була розміщена в пристосованих приміщеннях с. В. Глибочок та с. Плотича. В 1963 районну лікарню на 100 ліжок переведено у с. В. Глибочок, у новозбудований хірургічний корпус та в приміщення колишнього райкому.

Наприкінці 1966 року внаслідок останнього адміністративного поділу було утворено Тернопільський район.

У грудні 1988 року відкрили новозбудований хірургічний корпус ЦРЛ у с. В. Бірки, куди і перевели хірургічний відділ на 30 ліжок. У 1998 році був зданий в експлуатацію новий поліклінічний корпус ЦРЛ у м. Тернопіль, на базі якого було відкрито відділення лапароскопічної хірургії та інших малоінвазивних втручань.

17 грудня 2009 року хірургічний відділ переведено в новозбудований корпус ТРТМО в м. Тернопіль. Відділ на 40 ліжок був розташований на п'ятому та четвертому поверхах.

Завідувачами хірургічного відділу працювали:

Мішньов Олексій Павлович – 1956 р.;

Винярський Йосип Йосипович – 1957–1959 рр.;

Горошко Валентин Петрович – 1960–1961 рр.;

Леонов Михайло Максимович – 1961–1962 рр.;

Бобелюк Андрій Петрович – 1963–1985 рр.;

Пастернак Теодор Павлович – 1986–1993 рр.;

Нищота Ростислав Євгенович – 1993–2005 рр.;

Качан Петро Володимирович – 2006–2007 рр.;

Савчак Ярослав Володимирович – 2007 р.

Лісовський Володимир Романович – з 13.06.2007

– по даний час.

На сьогодні відділ оснащений сучасною операційною апаратурою, яка дає змогу виконувати як рутинні операційні втручання, так і операції із застосуванням малоінвазивних лапароскопічних технологій. За рік у відділенні виконується більше тисячі операцій

Пастернак Т. П.

різного ступеня тяжкості. Це операції на шкірі, з приводу гриж, варикозної хвороби, проктологічні та урологічні операції. В абдомінальній хірургії широко використовуються малоінвазивні лапароскопічні технології (холецистектомія, апендектомії, кістектомії). Новим напрямком діяльності відділу є впровадження малоінвазивних технологій у лікуванні травм та захворювань суглобів. Щороку зростає кількість операцій, виконаних при переломах кісток. Відділення надає цілодобову планову та невідкладну хірургічну допомогу. Пацієнти мають можливість пройти повне обстеження та передопераційну підготовку. Цілодобово можна пройти рентгенологічне, лабораторне, УЗД обстеження. Для швидшого одужання та реабілітації пацієнтів використовуються новітні фізіотерапевтичні методи лікування. Основна гордість відділення – це його колектив, діяльність якого направлена на створення умов для швидкого одужання наших пацієнтів.

Новозбудований хірургічний корпус, м.Тернопіль, 2009 рік

Працівники хірургічного відділення поліклініки, 2006 рік

Проф. Кіт О. М., завідувач хірургічного відділу Лісовський В. Р., 2009 рік

Працівники хірургічного відділу, 2013 рік

Чортківщина

Хірургічна служба Чортківського району досягла розквіту з приходом у жовтні 1945 р. Довгалоюка З. І.

У хірургічному стаціонарі та поліклінічному відділі з 1945 по 1960 рік працювали Дискант А. Л., Смеренникова А. О., Пацер Г. С., Столяренко Д. А., Сезанкова А. Г., Сідлецька С. А., Збруцький М. Ф., Тараненко Є. Р., Марусенко А. І., Рябушенко І. А., Шашкевич В. О., Денисенко В. С., Говдак М. С., Пастух П. С., Пономаренко П. С., Клонус Ю. С., Басюк Й. М., Костюк І. В.

Чортківська лікарня стала базою підготовки та вдосконалення хірургів. У 1947 році було організовано курси для хірургів області. У хірургічну практику почали впроваджувати порожнинні операції, в тому числі під загальним знеболюванням. У 1950 році відкрився онкологічний відділ (завідувач Брудський М. Ф.). На його базі засновано рентгенотерапевтичний відділ, який надавав допомогу мешканцям південних районів області. Лікарі-хірурги проводили складні операції на шлунково-кишковому тракті, при мастектомії.

На початку 60 років у хірургію прийшли молоді лікарі: Борик С. П., Грицьків С. П., Тустановський А. Є., Дячун Б. Й., Фльорків Б. В., Ганчарик С. Д., Гуменюк З. А. У 1962 році районну лікарню було переведено в новий корпус, де і зараз розміщений хірургічний відділ. Завідувачем відділу став відомий хірург Пономаренко П. С. У 1961 році в лікарні вперше проведено загальний наркоз інтубаційним методом із застосуванням міорелаксантів, його започаткував хірург

Дячун Б. І. У 1965 році в хірургічному відділі проводилось лікування глибоких опіків, пластичні операції виконував лікар-хірург Фльорков Б. В.

З 1973 по 1974 рік завідувачем відділу хірургії був Борик С. П., а з 1975 по 1989 рік – хірург Гуменюк З. А. Число ліжок збільшилося до 60. В той час працювали хірурги Шах В. Д.,

Гуменюк З. А. (завідувач хірургічного відділу 1975–1989 рр.)

Шумка Я. П. (завідувач хірургічного відділу 1989–2014 рр.)

Ганчарик С. Д., Борик С. П., Фльорків Б. В., Гурський І. П., Семків М. П. З грудня 1989 по 2014 рік завідувачем хірургічного відділу працював Шумка Я. П. Під його керівництвом проходили підготовку молоді хірурги Чайчук В. І, Рутковський Є. М., Лапчук А. П., Гончар В. В., Лещишин О. П., Кушнір М. В., Коцюк О. Р., які на сьогодні працюють у хірургічному відділенні.

В 2011 році хірургічний відділ об'єднали з урологічним відділенням, на даний момент він нараховує 50 ліжок.

З 2014 року по сьогодні завідувачем відділу працює Лещишин О. П., під його керівництвом працювали хірурги Копистенський М. Я., Чайчук В. І., Шевців Б. Б., Ференц С. І., Юрків М. Р., Коцюк О. Р., Заболотний О. О. В 2006 році було придбано лапароскопічну установку для хірургічних та гінекологічних операцій. На сьогодні проведено більше 800 малоінвазивних операцій, виконуються втручання на шлунково-кишковому тракті, судинах.

Колектив хірургічного відділу

У хірургічному відділі проводиться близько 1400 операцій за рік; відділ тісно співпрацює з обласними клініками та Чортківським коледжем.

Хірургічний відділ Чортківської ЦКРЛ є базою проходження інтернатури з хірургії для студентів медичних університетів, також тут проходять практику студенти медичного коледжу.

Колектив хірургів, в центрі завідувач – Лещишин О. П. (з 2014 і до сьогодні)

Шумщина

Перша звітка про Шумщину знайдена в Київському літописі 1149 року. Шумськ згаданий там як центр волості – значного адміністративно-територіального об'єднання. Відповідно, місто можна вважати осередком двірської та військової медицини. Постійні культурні контакти із Візантією привели до запозичення і творчого переосмислення багатої медичної культури античності, а торговельні взаємини та мілітарні союзи з країнами Заходу дозволили оперативно запозичувати технічні новації.

У XII столітті звичною практикою на княжих і боярських дворах стала посада «лічця». Крім того «лічці дружинні» неодмінною входили до складу військових частин. Літописи повідомляють нам про гарнізони в Шумську, Стіжку, Данилові. У Данилові гарнізонний лічець вилікував відварами з трав небезпечну застуду папського посла Платона Карпіні, котрий добрався через Волинь до двору хана Батия. Відомості про своє перебування на Шумщині і лікування в Данилові Карпіні залишив у подорожніх записках.

Традиційно центрами медицини були і монастирі. На Шумщині знаємо про монастирі в Шумську (1233), Обичі (1368), Валеві (бл. 1400). У кожному селі та в кожному міському кварталі практикували і баби-повитухи.

Після переходу Шумщини до складу Великого князівства Литовського (1366) та Речі Посполитої (1569) її землі поступово переходили з монаршого у приватне володіння. Утворилися крупні маєтності шляхтичів Боговитинів (Шумська, Шумбарська), Денисковичів (Матвіївська), князів Четвертинських (Стожецька), Вишневецьких (Рохманівська) та Острозьких (Суразька). Суразька маєтність відіграла значну роль у становленні вітчизняної гуманітарної сфери загалом та медицини зокрема. 1583 року князь Костянтин Острозький передав всі прибутки від неї «на шпиталь з академією». Не відставали від Острозьких й інші «некороновані королі Русі». Модю того часу була присутність в кожному маєтку лікаря з європейською університетською освітою. Крім лікування самого магната та його родини «доктор медицини» мусів опікуватися здоров'ям надвірного війська та челяді. Втім, європейські університети того часу плодили куди більше лікарів, аніж їх потребували королівські та княжі двори Європи. Відтак поширилася приватна лікарська практика в містах. На Шумщині статус міста довгий час мали Роханів, Шумбар (певний час мав Магдебурзьке право), Стіжок, Сураж, Шумськ. Частим явищем були і мандруючі лікарі, які пропонували свої вміння там, де за них платили. Втім, після окупації Волині Росією (1795 рік) перебування на її теренах іноземних громадян досить скоро стало неможли-

вим. Припинився і доступ до європейської вищої освіти. Саме тому шляхетство краю відгукнулося на заклик Тадеуша Чацького та Гуго Коллонтая (уродженець Великих Дедеркал) допомогти зі створенням у Кременці Волинської гімназії. Допомогали не тільки матеріально. За ініціативи Чацького при кожній парафіяльній школі Шумщини були створені розсадники лікарських рослин, що мали не тільки дидактичне, а й практичне аптечне значення. Розумів усю важливість аптечної справи і директор ботанічного саду при Волинській гімназії Віллібальд Бессер, адже за університетським дипломом був саме доктором медицини. Його син, народжений у Кременці, продовжив лікарську кар'єру батька. Він перейняв батькову лікарську жилку і в історію увійшов як «ординарний професор медико-хірургічної академії». Народився за часів розквіту Кременецького ботанічного саду, 24 березня 1825 року, в Кременці Волинської губернії, помер 15 квітня 1890 р. у Петербурзі. Закінчивши курс у першій класичній гімназії в Києві вступив на 1-е відділення філософського факультету Київського університету, який закінчив 1845 р. зі ступенем кандидата і званням домашнього наставника. Через рік він скористався стипендією баронета Вілліе і вступив на медичний факультет Московського університету. У 1854 р., успішно закінчивши його, поїхав за кордон на стажування на три роки. Тут він працював у Вірхова і Рокітанського, ретельно вивчав закордонні мінеральні води і, повернувшись до Росії, отримав ступінь доктора медицини, захистивши в Москві дисертацію: «De therapeutica aquarum mineralium actione». Був наставником молодих лікарів 1 сухопутного госпіталю, а незадовго почав читати лекції у воєнному госпіталі студентам 5 курсу медико-хірургічної академії. У 1860 р. В. Бессера одноголосно обрали професором кафедри загальної патології, діагностики і терапії з клінікою цієї академії. За його ініціативи при кафедрі було створено лабораторію, в якій студенти і лікарі знайомилися з найновішими способами досліджень хвороб. У 1879 р., коли виповнилось 25 років навчальної діяльності Бессера, його призначили дорадчим членом воєнно-медичного комітету. Свою любов до молоді та науки Бессер проявив, пожертвувавши більше 100 000 руб. на заснування стипендій при університетах і гімназіях, насамперед при Київському університеті імені святого Володимира. Крім того, Бессер входив до редакції Воєнно-Медичного журналу. Віктор Бессер відзначився в життєписі Федора Михайловича Достоевського: лікував Достоевського і його братів. 12 квітня 1863 р. написав Ф. Достоевському таке медичне заключення: «Свидетельство это дано отставному подпоручику Федору Михайловичу Достоевскому в том, что он страдает падучею болезнью <...> и что полезно будет для излечения этой болезни употребление морских купаний».

Правда, класик літератури бував до кременецького лікаря вельми несправедливим. 8 (20) вересня 1863 р він написав братові Михайлу.: «Бессеру я ни в чем не верю. Это не доктор, а шарлатан; так по-моему...» Досвідчений лікар допоміг подолати алкоголізм брату письменника Н. М. Достоевському, який прожив ще 20 років (помер 1883 р.), а в 1864 р. правильно визначив хворобу М. М. Достоевського і точно вказав її терміни. Син Бессера, Людвіг Вікторович, народився 1859 р. у Дрездені, був доктором медицини Дерптського

університету, завідувачем гігієнічної лабораторії в Миколаївському воєнному госпіталі в Петербурзі. На 10-му міжнародному з'їзді лікарів у Берліні (1890) виголосив доповідь про смертність у Росії за 12 років. А онук Бессера, Віктор Людвігович, був хірургом у петербурзьких та лєнінградських госпіталях, під час Другої світової війни – персональним лікарем генерала Костянтина Рокосовського.

Сам Віллібальд Бессер, після того, як отримав професорську пенсію, теж повернувся до лікарської практики у Кременці. Вона й була основною формою медичної допомоги на тогочасній Волині. Певна річ, про стаціонарне лікування тоді не йшлося. Лікарі надавали невідкладну допомогу в екстрених випадках для всіх прошарків населення і патронатну допомогу для багатших мешканців Шумщини. Надавали лікарську допомогу населенню і полкові лікарі військових частин, яких чимало стаціонувало біля російсько-австрійського кордону.

У такому стані медицина на Шумщині проіснувала півстоліття. Радикальні зміни в галузі настали тільки після утворення в Російській імперії органів територіального самоуправління – земств, яким з кінця 1870 року була доручена опіка над місцевою освітою та охороною здоров'я. Вже в 1871 році в Шумську діяла земська лікарня на 5 ліжок, в якій працювали один лікар та акушерка.

Цікаво, що медпрацівників волості залучали до заходів з пропаганди «пітейної реформи». Саме лікарі мали читати лекції про здоровий спосіб життя та шкоду пияцтва у читальнях, створених при народних чайних.

У 1886 році було засноване товариство лікарів Волинської губернії. Його першим президентом став доктор медицини Г. Ф. Брунс. Стан медицини у Волинській губернії на початку 1887 року був таким: у 12 повітових і 60 волосних центрах було побудовано 24 лікарні на 10 ліжок кожна, та 48 сільських приймальних відділень (по 2 лікарні та 4 приймальні відділення на кожен повіт).

У 1912 році лікувальні заклади Волинської губернії були представлені таким чином:

– у м. Житомирі діяли губернська земська лікарня (нині центральна міська лікарня № 1), єврейська лікарня, лікарня Червоного Хреста, лікарня доктора Бихова, лікарня доктора Розенблата, водолікарня Ейффермана;

– у 12 повітах Волинської губернії було 70 земських лікарень, 30 амбулаторій, 58 приватних лікарень. Крім того, діяло 107 фельдшерських та 3 акушерські пункти.

В грудні 1912 року вийшов закон про лікування психічно хворих за рахунок державної казни, а через рік – про безкоштовне лікування хронічно хворих і малозабезпечених. У тому ж році земські збори Волинської губернії прийняли рішення про скасування платні за лікування заразних хвороб.

У «Пам'ятних книгах Волинської губернії» згадуються лікарі Шумської дільниці Давид Германович Якобсон (1911), Хайкель Давидович Якобсон (1912–1915).

Згідно із адресною книгою Польщі за 1928 рік, лікарями в Шумську були Герман Якобсон та Олександр Тумінський, стоматологом – Ц. Фішман, акушеркою – М. Добровольська, акушеркою в Матвіївцях працювала М. Дунаєвська.

У 1939 році було відкрито лікарню на 20 ліжок, у якій працювали лікар, стоматолог і 5 медичних сестер. У роки німецької окупації медичне обслуговування жителів Шумського і навколишніх сіл здійснювали два лікарі, які займалися приватною практикою. Прикметно, що кілька лікарів-євреїв були врятовані з шумського гетто українським збройним підпіллям, вони довгий час працювали в шпиталі Воєнної округи УПА «Волинь-Південь», викладали на курсах медичних сестер. Як згадує А. Мазурчук: «Жіноча сітка юначок підпорядковувалась Українському Червоному Хресту. Основним завданням Українського Червоного Хреста була заготовка бинтів, їх стерилізація і відправка в УПА. Заготовляли саморобний спирт для обробки ран, обморожень, лікарські рослини. Все це здавалось на фармацевтичний пункт в селі Забара. Там виготовлялися ліки для УПА. Крім того, юначки збирали з населення вовну, в'язали рукавички і шкарпетки повстанцям, заготовляли різдвяні подарунки, щоб підтримати хлопців морально.

В селі Іловиця був заснований шпиталь. Там лікували поранених і тифозних хворих. В Кременці забрали велику аптеку, коли розбивали комендатуру. Цю аптеку перевезли в Антонівці на хутір Данилівка. Там ліки перебрали та з пригодних зробили запас. В першу чергу організовували при таборі курси медсестер. Більшість дівчат була з Шумщини та Кременеччини. Були там хороші лікарі, котрі викладали. Дівчата в скорому часі здали іспити і стали медсестрами при відділах УПА».

Зі спогадів Марії Боярської: «дали псевдо «Чайка» і направили на медичний вишкіл при штабі. При штабі працював і військовий вишкіл. Тут, як у вулику, йде робота – сотні, курені, лікарня, кузня, слюсарня, різні майстерні. Їх вишкіл був трохи вищий від усього, що потребує конспірації. Столики, лавки, дошка, як у школі. Їхнім наставником був професор Гнатів «Бойко». Викладачами були лікарі «Кучеренко», «Хрущ», «Борщ», «Байда» – хірург, який в тих умовах робив трепанацію черепа раненому в голову чотовому «Кропиви» Наконечному, який був трохи калікою на ногу і руку, але прожив ще деякий час в селі Коновиця біля Шумська і помер кілька років тому.

Вивчаємо анатомію, а потім терапію, хірургію, надання першої допомоги, практикуємось в лікарні, допомагаємо пораненим, заготовляємо перев'язочний матеріал, збираємо зілля, а у вільну хвилину співаємо пісні».

Маловивченою сторінкою повстанської медицини на Шумщині є факт існування повноцінної повстанської лікарні, що діяла на хуторі Рідкодуб біля с. Матвіївці з 1943 до 1946 року. Наразі маємо поодинокі згадки поранених, які там лікувалися, та медсестер, що привозили туди поранених. Пошук документального архіву наразі триває.

У 1944 році в Шумську відкрили лікарню на 25 ліжок, у Великих Дедеркалах – на 20 ліжок. У документах, датованих цим роком, головним лікарем Шумської райлікарні названий Олександр Тумінський. Одним з перших керівників охорони здоров'я Шумського району була завідувача райздороввідділом Галина Миколаївна Гіркана.

У 1945 році була відкрита Катеринівська дільнична лікарня на 10 ліжок, яка працювала в структурі медицини Шумщини до 1991 року, коли Катеринівська сільська рада відійшла до Кременецького району.

У 1945 році була відкрита Тилявська дільнична лікарня на 10 ліжок.

З 1946 по 1959 рік колектив Шумської райлікарні очолював головний лікар Володимир Іванович Маринюк.

У 1950 році відкрито дільничну лікарню в с. Матвіївці, вона працювала до 1963 року, а зараз там функціонує амбулаторія загальної практики – сімейної медицини.

З 1959 по 1968 рік головним лікарем Шумської райлікарні працював Леонід Микитович Форисюк.

У 1961 році в Шумську було побудовано хірургічний корпус, де розміщено хірургічне, гінекологічне і пологове відділення, в 1967 році – корпус, де було розміщено ЛОР і дитяче відділення. В даний час там працює інфекційне відділення.

З 1968 по 1996 рік головним лікарем Шумської райлікарні працював Володимир Сергійович Стасишин.

З 1983 року окрасою нашого містечка стала прекрасна триповерхова лікарня. В цьому медичному комплексі 198 кімнат загальною площею 3397 кв. м.: палати, лікарські кабінети, маніпуляційні кімнати, підсобні приміщення... На трьох поверхах розміщені поліклінічний, дитячий, хірургічний, терапевтичний, ЛОР, травматологічний, неврологічний, пологовий, гінекологічний відділи, лабораторія, рентгенівський та фізіотерапевтичний кабінети, відділення швидкої медичної допомоги, АІТ... Стаціонар розрахований на 185 ліжок, поліклініка – на прийом 300 пацієнтів щоденно.

З 1996 року Шумську ЦРЛ очолює кандидат медичних наук Юрій Яремович Кушнір.

В 2001 році організовано Бриківську амбулаторію. На сьогодні це амбулаторія загальної практики – сімейної медицини.

Хірургічне відділення є одним із перших підрозділів Шумської ЦРЛ з часів її заснування.

Першим завідувачем був Л. М. Форисюк, старшими медсестрами працювали Ковальчук Л. К., Щукіна Г. Є.

Більше тридцяти років завідувачем був Горбоніс А. М. Частину серця, знань, вмінь він вклав у процес становлення відділення. Його золоті руки повертали радість життя тисячам пацієнтів. Вмілий організатор, ентузіаст застосування усього нового і передового, він створив успішний колектив однодумців, піднявши рівень хірургії в районі. Вимогливим в роботі, завжди готовим порадити і допомогти пам'ятають цю комунікабельну і життєрадісну людину, яка вже пішла з життя, залишивши після себе цілу плеяду хірургів – Ю. Я. Кушнір, М. М. Чорнобай, Є. Й. Бобровський, В. Б. Штогун, А. Є. Бобровський.

Основні функції відділення з моменту заснування – поєднання планової та ургентної допомоги хворим з хірургічною, урологічною, гінекологічною, травматологічною патологіями. В 1983 р., з переходом у новий лікарняний комплекс,

хірургія стала працювати як самостійний відділ на 25 ліжок. Операційний блок складався з двох операційних: ургентної і планової.

Сьогодні в штаті відділення працюють два лікарі, дев'ять медсестер і вісім санітарок.

З 2006 р. колектив відділення очолює кваліфікований спеціаліст Михайло Михайлович Чорнобай – багатогранна і надзвичайно цікава людина з ніжною поетичною душею та міцною рукою хірурга.

Старшою медичною сестрою хірургічного відділу працює І. В. Ільчук, операційного блоку – Л. М. Буяновська.

Кваліфіковану урологічну допомогу надає М. В. Токарчук. Продовжив справу свого батька лікар-ординатор А. Є. Бобровський. Повернути радість життя маленьким пацієнтам допомагає В. Б. Штогун.

Чорнобай М. М.

*Оперує завідувач хірургічного відділу
М. М. Чорнобай*

Хірурги Шумської ЦРЛ

Поруч з ними працюють кваліфіковані палатні медсестри Ваврисюк Г. В., Лук'янчук Г. М., Ямпольська Л. М., Пікулева О. О.; перев'язочна медсестра Ільчук І. В. операційні медсестри Буяновська Л. М., Камінська Н. В., Лук'янчук Н. С., Гродська Л. Г.

На високу оцінку заслуговує праця молодшого медперсоналу: буфетниці Данилюк Т. А., перев'язочної санітарки Кушнірук М. В., молодших медсестер Прокопчук Н. В., Головатюк М. Д., Рудзінської Л. М., Ботюк Г. С., санітарок операційного блоку Вознюк Л. І., Герасимчук Г. В.; санітарок стерилізаційної Горбатюк Н. В., Гайдук Н. П.

Удень і вночі вели боротьбу за здоров'я хворих людей, перемагаючи смерть і хвороби, лікарі Горбоніс А. М., Бобровський Є. У., Маринюк В. І., Запорожан С. Й., Вітрук В. І., Герасимчук Г. О., Прокопович М. Б.; медсестри Столярчук Г. М., Мельничук Є. Г. ветерани Ковальчук Л. К., Щукіна Г. С., Раджекова Р. А., Вілівчук С. С.,

Якушевська М. С., Киричук Н. А., Вихорчук Р. Г., Жомір З. С., Михальчук В. О.;
санітарки Черняк П. М., Дем'янюк М. А., Нікітюк О., Гаврилюк Е., Горбуш Е. С.,
Данилюк Е. В., Грицаюк Г. І., Климчук Р. С., Заблоцька О. І., Горбатюк Н. М.

Робота хірургічного відділу складається з повсякденних буднів. У неї вклядено багато світлого розуму, прагнення і готовності в кожну хвилину прийти на допомогу стражденним.

Колектив хірургічного відділу Шумської ЦРЛ

Історія розвитку Великодедеркальської районної лікарні

Перша згадка про лікарню датується 1939 роком. Старожили кажуть, що під час Великої Вітчизняної війни на хуторі Обори був склад і госпіталь. Офіційні дані не збереглися.

У 1944 році стаціонаром на хуторі Обори завідувала головний лікар Андреева Олександра Іванівна, а поліклінікою (амбулаторією) в селі Великі Дедеркали – Фейгіна Раїса Григорівна. Ці лікарі були родом з Донецької області, працювали за направленням облздороввідділу.

У 1948–1951 роках головним лікарем був Щур Сергій Несторович. У лікарні функціонували загальний стаціонар, пологове та інфекційне відділення; працювали 2 лікарі та 6 медпрацівників середньої ланки.

Нелегкими були післявоєнні роки на наших землях. Не була як слід організована медична мережа, не вистачало лікарів. Панували епідемії інфекційних захворювань (скарлатина, дифтерія, туляремія, дизентерія, туберкульоз, черевний тиф тощо), поширеними були педикульоз, віспа; висока дитяча смертність.

У 1951–1952 роках головним лікарем був хірург Магнітський Віктор Іванович.

З кінця 1952 до 1969 року головним лікарем працювала хірург Катеруша Марія Миколаївна. Під час її керівництва відбувся стрімкий розвиток матеріальної бази лікарні. Впроваджували нові медичні технології, була налагоджена суворя трудова дисципліна. Цей період характеризується розквітом медицини у Великодедеркальському районі.

До кінця 1957 року в лікарні було 20 ліжок; було закуплено автоклав, машини швидкої допомоги.

У 1958–1959 роках була побудована, а в 1960 році здана в експлуатацію поліклініка, розрахована на 100 відвідувань в день. В 1955 році було побудовано і почало функціонувати туберкульозне відділення; в 1953 році відкрито хірургічне відділення лікарні.

Була створена бактеріологічна лабораторія. Баклаборантами працювали Безпалова Таїсія Павлівна та Кротенюк Валентина Павлівна.

Поступово розвивалося велике підсобне господарство. На утриманні лікарні були корови, вівці, свині, молоко та м'ясо яких використовували для харчування хворих та для продажу.

У 1963 році була створена молочна кухня, запроваджено лікувальне харчування хворих, створена медична бібліотека. Покращилось диспансерне обслуговування хворих, проводились заходи боротьби із туберкульозом та інфекційними захворюваннями.

У 1961 році у Великодедеркальську районну лікарню переведений лікар-терапевт Жигайло Роман Андрійович, який став заступником головного лікаря з лікувальної роботи і завідувачем терапевтичного відділення. Лікар пройшов школу мужності, всіляких випробувань на Матвіївській ділянці, 52 роки віддав медицині на теренах Великодедеркальської районної лікарні. Був нагороджений значком «Відмінник охорони здоров'я СРСР». Його відрізняли високий професіоналізм та людяність.

Також у 1961 році приступив до роботи лікар-хірург Ковбасюк Богдан Петрович, який став завідувачем хірургічного відділення. Почали проводити операції резекції шлунка, холецистектомії, герніопластики, сафенектомії, гінекологічні операційні втручання, ЛОР операції, втручання на щитоподібній залозі тощо.

З 1961 року до обслуговування Великодедеркальської лікарні належали віддалені ФАПі району: с. Рибча, с. Катеринівки, с. Іванківці, с. Гриньківці, с. Матвіївці, с. Якимівці, с. Загірці, с. Биківці, с. Потуторів, с. Новостав, с. Вілія та інші.

З 1964 року на базі лікарні проводилася виробнича практика студентів Тернопільського медичного інституту всіх курсів та Кременецького медичного училища.

З 1969 по 1974 рік головним лікарем працював хірург Бережнюк Володимир Бенедиктович. Ці роки характеризуються розвитком медицини краю, ростом хірургічної активності. Працівники лікарні створили гурток художньої самодіяльності – хор, яким керувала Смоляк Клавдія, з виступами якого працівники їздили по району та за його межами.

У ці роки план з зубного протезування перевиконувався, що свідчило про добросовісне, відповідальне ставлення лікаря-стоматолога Шестовського Степана Прокоповича та зубного техника Карпіша Ігора до своєї роботи.

В цей час терапевтичний стаціонар працював з перевантаженням.

У 1974–1978 роках головним лікарем працював хірург Марценюк Петро Семенович. Цей період характеризується високою хірургічною активністю, повагою до лікарської думки.

У 1978–1988 роках головний лікарем працював акушер-гінеколог Болтик Микола Іванович.

У 1988–1992 роках головним лікарем працював терапевт Білик Любомир Степанович. Ці роки характеризуються розвитком матеріальної бази лікарні. Були придбані автомобілі РАФ, Москвич, УАЗ, закуплено апаратуру у фізіотерапевтичний кабінет, придбано м'який і твердий інвентар у стаціонар та поліклініку.

Вже в кінці 1988 року відбулася реорганізація лікарні: пологове та хірургічне відділення переведені в Шумську ЦРЛ.

У 1992–2000 роках головним лікарем працював терапевт Скалецький Ігор Миколайович. Події, які в відбувалися в країні (затримка заробітної плати, видача її промисловими товарами (взуттям посудом, постільною білизною)) частково відобразилися на працездатності та життєдіяльності медичних працівників.

В 1997 році було скорочено інфекційне відділення. Лікарня була на 50 ліжок.

Незважаючи на ці всі негаразди, медпрацівники домагались хороших показників у всіх сферах діяльності.

З 2000 року по даний час – головним лікарем працює невропатолог Риндюк Микола Васильович, депутат Тернопільської обласної ради останнього скликання.

За час його керівництва відродилась матеріально-технічна база закладу.

Проведений капітальний ремонт стаціонару (заміна покрівлі, внутрішні та зовнішні роботи), замінена покрівля харчоблоку, підведений природний газ (проведений капітальний ремонт котельні). Закуплено автомобілі швидкої допомоги. Створено 3 дільниці лікарів загальної практики – сімейної медицини. Покращилось диспансерне обслуговування хворих.

У 1957–1975 роках лікарня була розрахована на 50 ліжок, працювали 7 лікарів, 56 середніх медпрацівників.

У 1975–1983 роках в лікарні працювали 12 лікарів, 76 середніх медпрацівників; 100 ліжок.

У 1983– 1987 роках в лікарні працювали 14 лікарів, 85 середніх медпрацівників; 100 ліжок.

Зараз у лікарні працює 14 лікарів, 40 середніх медичних працівників; станом на 01.03.2013 року лікарня розрахована на 40 ліжок.

ЗМІСТ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «ТЕРНОПІЛЬСЬКА УНІВЕРСИТЕТСЬКА ЛІКАРНЯ»	5
Хірургічне відділення	9
Урологічне відділення.....	14
Відділення торакальної хірургії.....	17
Відділення судинної хірургії.....	20
Відділення малоінвазивної хірургії.....	23
Нейрохірургічне відділення	27
ОНКОЛОГІЧНА СЛУЖБА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ	29
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИТУБЕРКУЛЬОЗНИЙ ДИСПАНСЕР	33
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДИТЯЧА ЛІКАРНЯ.....	39
Хірургічне відділення	41
ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА КОМУНАЛЬНА ЛІКАРНЯ ШВИДКОЇ ДОПОМОГИ.....	44
Кафедра загальної хірургії.....	47
ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 2.....	56
Хірургічне відділення	56
Кафедра хірургії навчально-наукового інституту післядипломної освіти ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України».....	59
ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3.....	64
ІСТОРІЯ РАЙОННИХ ЛІКАРЕНЬ.....	66
Бережанщина	66
Борщівщина	77
Бучаччина.....	83
Гусятинщина	86
Заліщичина	88

Збаражчина	97
Зборівщина.....	103
Козівщина	107
Кременеччина	112
Лановеччина.....	115
Монастирищина	119
Підволочищина.....	121
Підгаєччина	123
Теребовлянщина	128
Тернопільщина.....	135
Чортківщина	138
Шумщина	140
Історія розвитку Великодедеркальської районної лікарні.....	147

Наукове видання

**Корда Михайло Михайлович
Дзюбановський Ігор Якович**

**Випускники Тернопільського медуніверситету – очільники
хірургічної служби області**

Монографія

Редагування і коректура	<i>Леся Капкаєва</i>
Технічний редактор	<i>Світлана Демчишин</i>
Оформлення обкладинки	<i>Павло Кушик</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Ярослава Теслюк</i>

Підп. до друку 14.11.2017. Формат 70×100/16.
Папір офсет. № 1. Гарн. «Philosopher». Друк офсет.
Ум. друк. арк. 12,35. Обл.-вид. арк. 11,97.
Тираж 600 пр. Зам. № 276.

Видавець і виготівник
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»
Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 2215 від 16.06.2005